

ČASOTEPEC

avtorica slike: Jana Tratar, 9. b

Glasilo učenk in učencev OŠ Stična

KAZALO

Vsebina

KAZALO	2
UVODNIK	6
Pozdravljeni v »Koronačasu«	6
#ostanidoma #ostanizdrav	8
DOGAJALO SE JE	9
Dobrodelnost	9
Ponosni, veseli, navdušeni – pobratenje občin Hirschaid in Ivančna Gorica	9
Zbiralna akcija papirja	10
Folklornik biti je zabavno	10
Spoznavajmo dežele: Prekmurje	11
Kuharske delavnice	11
Geografska delavnica	12
Likovna delavnica	13
Glasbena delavnica	13
Literarna delavnica	13
Novinarska delavnica	13
Zgodovinske delavnice	37
Noč knjige	55
ZGODOVINA ME NE BRIGA	57
70 let od priključitve primorske in nastanka STO	57
Trst v ravnovesju – posebno mesto med Zahodom in Vzhodom	57
Jugoslovanska vojska osvobodi Trst	58
Tito mora popustiti	58
Diplomacija prevzame vodilno vlogo	58
Svobodno tržaško ozemlje (STO)	59
Spet rožljanje z orožjem	59
Londonski sporazum in slovenski uradni izhod na morje	60
GEOGRAFSKI DAN	61
MLADI LITERATI	64
Poezija	64
Proza	74
Ocenjujemo knjige	74
Poustvarjamo	78
LJUDSKO SLOVSTVO	90

O ljudskem slovstvu	90
Ljudsko slovstvo Rusije	90
Ljudsko slovstvo Makedonije	91
Osnovnošolski zbiratelji	91
Vanove zgodbe	92
Metine zgodbe	93
Linine zgodbe	93
Aleksine pesmi	94
Markove zgodbe	95
Tajeve zgodbe	96
MLADI UMETNIKI	97
.....	98
.....	98
NAŠA POTEPANJA	99
Naši nemški prijatelji zopet na obisku v Sloveniji	99
Navade Nemcev so drugačne – jesenska izmenjava učencev v Hirschaidu	100
Jesenska izmenjava učencev v Hirschaidu	100
Jezična Ljubljana	101
Tudi letos nas svetovljanski London ni razočaral	103
Z devetarji v Kobaridu	105
DO JU RIGHT INGLIŠ? Yes, I do. – TUJE STRANI	106
ŠPORT	107
Športni idoli	107
Luka Dončić	107
Stephen Curry	109
Tim Gajser	109
Športne discipline	110
Smučarski skoki	110
Košarka	112
Badminton	112
Nogomet	114
Breakdance	115
GLASBA IN FILM	116
Eminem	116
Jennifer Aniston	117
SE KDO ZABAVA MED POUKOM?!	118

Razgibajmo možgančke	118
Smeh je pol zdravja	120
Kuharska šola	121
Rolada	121
Čokoladni muffini	122
Palačinke s šunko	122
Mesna lazanja	123
Sufle (lava cake)	124
ŠOLSKI NOVINARJI NA POTEPU	125
Novinarske delavnice	125
Šport, ples, cofi in zabava	125
Pohod po Jurčičevi poti	127
Ali nas nogomet res združuje?	128
Christoper Paolini in njegova dediščina	129
Izjave na daljavo	129
Za slovo pa	134
.....	134

Glavna urednica:

Andreja Robek Perpar, prof.

Uredniški odbor:

Meta Robin Bašnec, Taja Čebular, Aleksa Gašpar, Aleksandra Jovanović, Taj Jurejevčič,
Džejla Kajtazović, Mark Kastelic, Lina Lamovšek, Van Ploj-Vollmayer

Oblikovanje besedila, obdelava slikovnega gradiva, grafična zasnova:

Andreja Robek Perpar, prof.

Mentorice in mentorji prispevkov:

Branka Strnad, prof., Tanja Hribar, prof., Lucija Medimurec, prof., Nataša Rebec Lukšič,
prof., Uršula Zakrajšek, prof., Tina Finc, prof., Nina Longar, prof., Igor Rajner, prof., Katja
Tomažinčič, prof., Blanka Karanjac, prof., Andreja Gospodarič, prof., Jure Cvetek, prof.

Fotografije:

Andreja Robek Perpar, prof.

Lektor:

Jure Cvetek, prof.

Odgovorna oseba:

Marjan Potokar, ravnatelj

maj, 2020

UVODNIK

Pozdravljeni v »Koronačasu«

Ne vem, v katerem času boste, ko boste prebirali aktualno številko Časotepca. Pa vendar, poizkusite se v svojih mislih za nekaj tednov zazreti v preteklost. Verjetno ste pozabili, kako je bilo. Naj vam pomagam – bili so lepi, sončni in letnemu času kar neprimerni dnevi. Zakaj? Ker so bili za začetek meseca marca pretopli, a priznajmo si, bilo je zelo prijetno. Na vsakem koraku je bilo čutiti, da prihaja pomlad. To je potrjevalo vaše razpoloženje med poukom. Prihajajočo moč pomladi pa je bilo še izraziteje zaznati na hodnikih med odmori, po končanem pouku pred šolo in na poti domov. Izdajali so vas nasmehi na licih in iskrice v očeh, ki so prijazno švigale sem ter tja in iskale odgovore. In potem se je zgodilo nekaj težko verjetnega ...

Že tedne pred tem smo spremljati alarmantne novice, povezane z zdravstvenim stanjem prebivalstva s Kitajske in kmalu za tem še iz neposredne sosesčine, iz Italije. Priznati si moramo, živeli smo v zmoti in v prepričanju, da nas težave ne bodo dosegle. Zmotili smo se!

Zgodil se je petek trinajstega in nadaljnja prepoved obiskovanja pouka. Zaradi najave prepovedi že dan pred tem so bile že omenjeni nesrečni petek učilnice na pol prazne. Bližajočo prepoved so vaši starši sprejeli zelo odgovorno in resno. S pomočniki sem izvedel posvetovanje, sledili so dogovori, sestanki in kratka ter jasna navodila za novo obliko poučevanja. Za razmišljanje ni bilo časa, treba je bilo ukrepati takoj. Odločili smo se in s poukom smo nadaljevali na daljavo preko orodij, ki jih ponuja internet.

Težka odločitev je bila sprejeta, ampak to je bilo še najlažje. Postavljati so se pričela vprašanja. Vedeli smo, da boste učenci doma in učitelji prav tako, a obe strani je bilo treba povezati. K sreči smo že imeli nekaj učiteljev in predmetnih področij, ki so že koristili spletne učilnice. Prav zaradi tega je bila odločitev za pouk na daljavo lažja, no, saj druge približno enakovredne možnosti niti ni bilo. Pouk na daljavo je stekel preko spletnih učilnic, prvi triadi pa smo namenili komuniciranje preko elektronske pošte, v nekaj primerih tudi preko SMS-sporočil.

avtorica slike: Jana Tratar, 9. b

Hkrati smo se spraševali, kdo so tisti, ki nimajo računalnika ali pametnih telefonov ali celo internetne povezave. Nekaj, kar smo do tedaj v šoli prepovedovali, je postalo sedaj nujen pogoj za nadaljevanje pouka. Ugotovili smo, da je učencev brez računalnika malo. Nekaterim smo že pomagali, preostalim še bomo, vse dokler bomo imeli šolske računalnike oziroma prenosnike na razpolago.

Pojavila se je nova težava. Usklajevanje med učitelji. Nekje je šlo zlahka, nekje težje, in usklajevanja bodo še potrebna. Sedaj prihaja do jasnih sporočil, kje obstaja sposobnost medsebojnega sodelovanja. Seveda je vse to težko, čeprav se da, navkljub temu da prvih štirinajst dni še nismo imeli nikakršnih navodil in učitelji so bili in so še mnogokrat nemočni. Usmeritve prihajajo šele sedaj, ko imamo sistem dela že postavljen.

Ves čas se tudi zavedamo, s kakšnimi težavami se soočate doma. Nima vsak učenec dostopa do računalnika. Doma vas je več, tudi starši ga potrebujejo za delo od doma. Doma ste podvrženi popolnoma novi organiziranosti in novi razporeditvi dnevnega urnika. Vsi boste potrebni potrpljenja, da boste opravili svoje naloge. Tistim, ki ste bili pri šolskem delu že sedaj samostojni, je lažje, drugi se boste morali na to še privaditi. Žal bo nekaj manj spodbud in nadzora ter tudi stika z vrstniki. Vendar se velja potruditi. Ko bo sedanja kriza mimo, bomo že poiskali rešitve.

Do takrat pa, drage učenke in dragi učenci, držite se navodil, ki jih posredujejo mediji o omejevanju širjenja koronavirusa, spoštujte starše in sodelujte z učitelji. Nikomur v tem času ni lahko. A skupaj bomo zmogli in kmalu se bomo veselili ponovnega snidenja.

Ostanite zdravi.

Marjan Potokar, ravnatelj

#ostanidoma #ostanizdrav

Letošnje leto nas je močno zaznamovalo. Koronavirus (in s tem narava) nam je pokazal, kaj ljudje zmoremo, če le stopimo skupaj. Izkazalo se je, da nam ne pomaga, če kritiziramo drug drugega, če si mečemo polena pod noge, če se zmerjamo, si nagajamo. Izginile so socialne razlike: bogati in revni so deležni enake obravnave, obvezne izolacije in prepovedi premikanja. Vsi privilegiji, ki so bili vsakdanja praksa, so trenutno skopneli – neomejena svoboda, venomer dostopno zdravstvo, celodnevno nakupovanje, obisk igral kadarkoli v dnevu ...

V tej zahtevni pavzi imamo možnost, da opazujemo, kakšen je svet, če se ljudje povežejo in počutijo enake, rešujejo druge in sebe z odgovornim vedenjem ter se odpovedujejo običajno nepogrešljivim opraviлом, kot so nakupovanje, pritoževanje, napadalnost in opravljanje. Zato naj ti bo letošnje leto cilj: poglej, kaj lahko takega spremeniš na sebi, da bi s tem pomagal drugemu. Torej: kaj pomaga? Pomaga, da vsak začne pri sebi.

Vsak posameznik se je moral držati strogih navodil: #ostanidoma, #ostanizdrav. Samo če si poskrbel v prvi vrsti zase in ostal doma in zdrav, je lahko zdrav ostal tudi drug. Kakšna moč! Kako lahko samo en posameznik s svojim ravnanjem vpliva na 10 drugih ljudi (toliko se jih namreč okuži od 1 človeka)! Pomagati najprej sebi in s tem pomagati drugim.

Seveda pa ljudje ne vplivamo le na ljudi, pač pa tudi na naravo, na vse živo, kar je okrog nas. Preko socialnih omrežij sem spremljala mnoge šale, a tale se mi je res vtisnila v spomin in je še kako resnična, gre pa nekako takole:

NARAVA: Pazi name, zmanjšaj onesnaževanje, ne zamaži me z nevarnimi izpusti.

ČLOVEK: Ne morem, potrebujem avto za v službo, otroke je treba voziti na trening, težko najdem hrano, ki ni trojno zapakirana ...
I don't care!

(Narava pošlje koronavirus. Vsi ljudje v izolacijo: stari, mladi, bogati, revni ...)

ČLOVEK: Narava, kaj si to naredila? A veš, da me lahko ubiješ?

NARAVA: I don't care! Poslala sem virus, da ti pokažem, da me moraš čuvati ... Tukaj ga imaš, zdaj pa vadi. Če ne boš dojel, da me moraš čuvati, ti bom poslala še kaj hujšega.

Vsak prebivalec te Zemlje bo moral najprej pri sebi razčistiti, kako bo s svojim ravnanjem in osebno zavzetostjo lahko pomagal drugemu, tudi naravi. Bodimo strpni drug do drugega, čuvajmo drug drugega, čuvajmo samega sebe. Šele ko bo kriza mimo, nam bo postalo jasno, v kaj bomo vlagali svoje sile in jih nehali zapravljati za nepomembne stvari. Jaz zagotovo vlagam v odnose in v svoje zavedanje, kako močno lahko vplivam na ljudi okoli sebe. Kaj pa ti?

Andreja Robek Perpar, prof.

DOGAJALO SE JE

Dobrodelnost

Ponosni, veseli, navdušeni – pobratenje občin Hirschaid in Ivančna Gorica

avtorica prispevka: Dragica Šteh, prof.

Na OŠ Stična smo spet ustvarili nekaj lepega. Po šolskih hodnikih je ves september odmevalo Mi smo tu doma, vzdušje se je preselilo še na sosednjo osnovno šolo, kjer smo v drugi polovici meseca snemali pesmi za našo zgoščenko z istoimenskim naslovom.

Otroški in mladinski pevski zbor matične šole, mladinska zbora iz PŠ Zagradec in PŠ Višnja Gora so ves mesec pridno vadili in skupaj z vrhunskimi igralci, plesalci, instrumentalisti in bandom še enkrat dvignili na noge dvorano OŠ Stična z vrhunsko izvedbo avtorske predstave, ki je poklon naši naravni in kulturni dediščini. Po marčevski premieri smo v dopoldanskem petku, 4. oktobra 2019, predstavo postavili na ogled vsem učencem predmetne stopnje naše šole, gostom iz OŠ Ferda Vesela, iz OŠ Veliki Gaber in OŠ Šentlovrenc ter iz doma starejših občanov iz Grosuplja. Popoldne pa je bil muzikal Tu smo doma del osrednje prireditve v počastitev 20. obletnice pobratenja med občinama Ivančna Gorica in Hirschaid. Kako je do pobratenja sploh prišlo, vas zanima? No, saj Ajšo je tudi. Pa vam razložim: pred več kot 40 leti sta zakonca Ingeborg in Hubert Patzelt iz Hirschaيدا spletla pristne vezi s stiškim samostanom. To prijateljstvo je počasi preraslo osebne okvire in tako so se začeli povezovati posamezniki ter društva obeh občin.

Častni gost večera je bil predsednik državnega sveta Republike Slovenije, Alojz Kovšca, ki je v svojem nagovoru odkrito pohvalil naše delo z mladimi in izpostavil vrednote, ki jim je vredno slediti. Veselje nad povezovanjem občin in tudi učencev naše šole s šolo v Hirschaidu je izrazil tudi župan pobratene občine Hirschaid, gospod Klaus Homann.

Župan Občine Ivančna Gorica, Dušan Strnad, pa se je med drugim spomnil na Teden otroka in na svetovni dan učiteljev. *»Povezovanje med učenci šol iz obeh občin je v zadnjih letih prineslo svežino mladostnega vetra v naše medsebojne odnose. Naslednji teden je Teden otroka. Veliko besed bo namenjenih pravicam, veselju, sprostitvi in aktivnemu preživljanju prostega časa. Veseli me, da v naši občini na to pazimo skozi vse leto in da se trudimo za to, da bi bilo srečno, ustvarjalno, zdravo in varno otroštvo predpostavka in ne posledica naših prizadevanj. In tukaj smo spet pri hvaležnosti. Jutri bo svetovni dan učiteljev. Svetovni dan ljudi, ki svoje moči, strokovnost in človečnost vlagajo v vzgojo in poučevanje naših otrok. Čestitam učiteljem obeh občin ob vašem prazniku in se vam zahvaljujem, ne samo za sodelovanje pri številnih prireditvah in dogodkih v naši občini, ampak tudi za to, da s svojim zgledom postavljate spoštljiv odnos do naše naravne in kulturne dediščine, do skupne evropske domovine in do obeh pobratenih občin.«*

Tokrat smo teden otroka začeli zares veličastno. Skoraj 200-članska ekipa nastopajočih in njihovih mentorjev je dokazala, da ima OŠ Stična resnično veliko srce. Naš nastop je bil izraz spoštovanja do naše kulture in narave. Ajša, učenka, ki je povezovala program, je tekom prireditve ugotovila, da imamo v mnogih naših znakih simbole narave, predvsem ptic, če smo natančni: v grbu stiškega samostana je ptič, v znaku naše osnovne šole je ptič, na križišču v Ivančni Gorici, kjer stoji naš rimski milnik, imajo gnezdo štoklje in naš župan se piše Strnad, strnad je tudi vrsta ptiča. Ugotovila je, da smo s pobratenjem dobili še jelena. Igorju Rajnerju, poliglotu naše šole in Ajšinemu sovoditelju, sicer ni bilo pretirano jasno, a je Ajša suvereno dokazala, da je v grbu občine Hirschaid jelen. Torej sta obe občini tesno povezani z živalmi, torej tudi z naravo. Temu učitelj ni mogel oporekati.

Prireditev je bila obenem tudi klic k velikodušnosti. Vsa sredstva, zbrana na prireditvi, so namreč namenjena našemu šolskemu skladu (pribl. 2600 eur). Mimogrede – zgoščenke s pesmimi našega muzikala so še vedno na voljo. Naročite jih lahko v računovodstvu OŠ Stična na tel. številko 01 788 72 66 ali ne e-naslov racunovodstvo@os-sticna.si.

Zbiralna akcija papirja

avtorica prispevka: Lucija Medimurec, prof.

Od ponedeljka, 15. 10., do četrta, 23. 10. 2019, so učenci na OŠ Stična ter na podružničnih šolah zbirali star papir. Zbrali so **47,7 ton** odpadnega papirja in s tem v šolski sklad prispevali približno **4.200 EUR**. Največ papirja so zbrali na matični šoli (vključno s PŠ Muljava in PŠ Stična), kjer je zbiralna akcija potekala dva dni, zbrali so 26,5 ton. Na Podružnični šoli Zagradec (vključno s PŠ Ambrus in PŠ Krka) so zbrali 10,3 ton papirja, na Podružnični šoli Višnja Gora pa še dodatnih 12,4 ton papirja. Pri izvedbi zbiralne akcije je poleg dežurnih učiteljev na vseh lokacijah pomagalo več kot 50 učencev.

10

Zbrali bi še veliko več, če bi bili aprila v šoli, zagotovo pa smo poskušali k čistosti narave pripomoči tudi tako, da smo se odpravili na sprehod z vrečko za smeti v roki in ob poti pobrali smeti, ki jih nekateri neodgovorno vržejo stran. Upam, da ste se spomnili dneva zemlje, 22. 4. 2020.

Folklornik biti je zabavno

avtorica prispevka: Andreja Gospodarič, prof.

V soboto, 21. 9. 2019, je imela na mednarodnem folklornem festival Šentfolk svoj prvi nastop otroška folklorna skupina naše šole. Skupino sestavlja 14 novopečenih folklornikov – 2 fanta, blažena med 12 deklet – starih med 7 in 9 let. Pred občino v Ivančni Gorici so se v sončnem, a hladnem jutru predstavili z belokranjsko-dolenjskim spletom, v katerem ne manjka zbadljivk. Na harmoniki jih je spremljala Pia Zupančič, učenka 9. razreda. Nastopu otroških folklornih skupin je sledila še povorka z odraslimi folklornimi skupinami iz Srbije, Moldavije, Ukrajine in domačo FS Vidovo iz Šentvida.

Spoznavajmo dežele: Prekmurje

Novembra je na šoli potekal projektni dan. Spoznavali smo severovzhodno slovensko pokrajino – Prekmurje. Zanimive delavnice so pritegnile več kot 50 učencev in učenk. Vas zanima, kaj so raziskovali?

Kuharske delavnice

Na kuharskih delavnicah so učenke in učence vodile kmečke žene iz Društva Žlaki. Društvo ima 30 članic, žal pa jim je, da nimajo nobenega podmladka. Največkrat kuhajo za občinske praznike. Takrat se družijo in hkrati predstavljajo svoje kuharske sposobnosti, ki morajo biti zelo dobre, saj v njihovih posodah po prireditvi ne ostane kanček hrane. Vsi vse pojedjo. Društvo je povezano z Moravskimi toplicami. Tam so aktivne zlasti v poletnih mesecih, ko v sklopu hotelskega programa organizirajo kakšen kuharski tečaj, ki se ga lahko udeležijo gostje term.

Presenetilo nas je dejstvo, da so gospodinje imele kupljeno prekmursko gibanico (ni bila iz domačega pekača!). Ko smo povprašali, zakaj, smo pri odgovoru zazijali. Ali ste vedeli, da je prekmurska gibanica tradicionalna prekmurska sladica, ki jo lahko izdelujejo samo certificirani slaščičarji? Kaj pa to, da obstaja P R A V I L N I K o označbi tradicionalnega ugleda Prekmurska gibanica, ki natančneje opredeljuje, kdo lahko prideluje gibanico? Torej, če želite narediti prekmursko gibanico doma, to ni prepovedano, ne smete pa z njo v javnost. Gostujoče gospodinje so povedale, da gibanico velikokrat naredijo doma, a kljub temu da lahko na občinskih praznikih ponujajo dodole (bele, krompirjeve žgance) in druge prekmurske jedi, ne smejo ponuditi gibanice, saj za to nimajo ne certifikata ne dovoljenja.

11

Kakor je za Prekmurje značilen specifičen zgodovinski razvoj, tako se pokrajina odlikuje tudi po pristnih tradicionalnih kulinarčnih posebnostih, ki jo predstavljajo, ji dajejo znak prepoznavnosti in ohranjajo njeno identiteto.

Med najbolj popularnimi "starimi" jedmi, ki jih danes ponosno strežejo turistom, so jedi na žlico (bograč, bujta repa in sekeli zelje), prekmurske suhomesne dobrote, ki jih popestri odlična prekmurska zaseka ali pa ocvirkov namaz. Prav tako na jedilnikih vedno najdemo odlično cigansko pečenko. Dišeče bučno olje daje solatam prav poseben vonj in okus, ko se ga navadite, vas skoraj zagotovo zasvoji.

Za vegetarijance najdete odlične makove ali orehove rezance ali zeljne flikice. Sladokusci pa prisegajo na prekmursko gibanico, retaše, krapce ali pa zlejvanke. Ljubiteljem dobre vinske kapljice med preizkušanjem postrežejo nepozabno ocvirkovo pogačo.

Dandanes se vse bolj poudarja sodoben način priprave zdrave prehrane. V skladu s tem nastaja bogata zakladnica izvirnih in smiselnih kombinacij prekmurskih jedi, ki so ponesle sloves Prekmurja daleč v svet. Življenjska raven in blaginja teh starih jedi nista odrinili, le

nekoliko sta jih prilagodili sodobnim potrebam in zdravemu načinu življenja. To pomeni, da je prekmurska kuhinja ohranila prvine avtohtonosti, saj so stare jedi postale sestavni del sodobne kuhinje in prav to prispeva k ohranjanju dediščine prehranske kulture. Vključevanje tradicionalnih izvirnih jedi v turistično ponudbo pa nedvomno ustvarja tudi nove priložnosti za ohranjanje prepoznavnosti pokrajine kot tudi razvoja turizma nasploh v pokrajini.

Kaj so o delavnici povedali udeleženci delavnice?

Novinarja Mark Kastelic in Van Ploj-Vollmayer sta spraševala, kaj so počeli na delavnicah, kako jim je bilo všeč, ali bodo kdaj jedi naredili tudi doma ipd. Udeleženci so povedali, da so na delavnicah kuhali in pekli prekmurske jedi (langaš, gibanico, dodole ...). Med pripravo so se zelo zabavali in si prepisali veliko receptov. Ker so se izkazali kot dobri kuharji, so glavne kuharice prepričane, da bodo kakšno jed pripravili tudi doma. Izziv jim bo zagotovo pripraviti prekmursko gibanico.

Geografska delavnica

Izdelovali so reliefne makete Prekmurja, predstavili bolj ali manj znane znamenitosti pokrajine (štorklje in podjetje paradižnikov Lušt), spoznavali prekmursko narodno nošo in tekmovali v razvozlanju prekmurskih narečnih posebnosti. Kot pravi geografi so proučevali reko Muro in njen ekosistem, poskušali pa so izdelati domovanje – pravo panonsko hišo, ki pa ni bila primerna za ljudi. Vanjo bi lahko spravili kakšnega možiclja iz legokock.

Likovna delavnica

Učenci so izdelovali namizno gledališče (kamišibaj) in izdelke iz gline. Naredili so tudi veliko štokljino gnezdo in kaširane štoklje. Učiteljica je potrdila, da so se učenci imeli dobro, saj so postali prava mala ustvarjalna skupina.

Glasbena delavnica

V glasbeni delavnici so imeli posebna gosta, glasbenika Vlada Poredoša iz skupine Orlek in Miša Kontreca, prekmurskega Roma, ki je s svojimi brati ustanovil skupino Langa in se predstavil celo na Emi, kjer so zasedli nehvaležno drugo mesto.

Ob koncu dneva sta skupaj zaigrala tipične prekmurske skladbe in zraven tudi prepevala. Kmalu se je publika razživela in Mišo je sedel za klavir. Pokazal je, da ni virtuoz le na violini, ampak tudi za klavirjem.

Literarna delavnica

Pod mentorstvom učiteljice Vesne Zimic Gluvić so učenke in učenci pripravili dramatizacijo pravljice Rdeča kapica. Zgodba je napisana v knjižnem jeziku, a poznavalka prekmurščine, učiteljica Iris Kukanja, ni od muh. Knjižni jezik je prevedla v prekmurščino in nastalo je prav simpatično odrsko delo. Igralci so bili dobro izbrani, saj jim, kljub temu da so bili to kleni Dolenjci, prekmurščina ni delala težav.

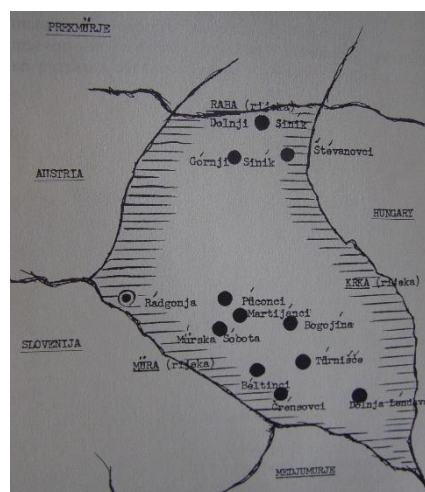
Novinarska delavnica

Novinarji smo spremljali dogajanje na delavnicah in intervjuvali goste našega spoznavanja Prekmurske: Marjana Maučca, Vlada Poredoša, Miša Kontreca, ivanške ljudske skupine Ljudski godci ter geografa Zupančiča.

Spoznavanje naše dežele Prekmurske se je začel s skupnim delom v jedilnici, kjer so nam gostje povedali marsikaj o Prekmurju. Nekateri gostje v Prekmurju živijo, drugi o Prekmurju zgolj vedo. Kaj smo novega izvedeli, sledi v nadaljevanju.

Najprej nam je gospod Zupančič predstavil nastanek Prekmurja, ki se mu danes zdi sestavljeno iz mnogih geografskih mozaikov. En tak košček je Bukovniško jezero. Danes je to zavarovano območje turistični biser, ki je bil prvotno narejen kot zajezev pred poplavami, kar je dokaz, da se stvari lahko razvijejo po svoje. Na primer ko so se gradile avtoceste, je tam nastalo na desetine večjih separacij, obsegajočih več hektarov, ki so na začetku videti grdo, čez nekaj let pa se bodo razvile riviere. Pa preidimo k prekmurskemu človeku in družbi.

Zakaj smo se 100 let nazaj spomnili to pokrajino imenovati Prekmurje? Zakaj je Mura tako odločilna? Pokazal nam je zemljevid slovenskih narečij, ki so zelo med seboj raznolika. A zdaj, če želite prečkati Muro in se želite pogovarjati, boste soočeni s podobno situacijo, kot če grete na zahod ali na sever. Tukaj so deležniki nekoliko drugačni, manj razumljivi. Malo se je treba potruditi. Zakaj? Na zemljevidu manjka tisti del, ki bi nam to lahko obrazložil. To bi lahko bil zemljevid slovenske zgodovinske dežele. Na tem zemljevidu Prekmurja ni. Ni ga preprosto zato, ker je obstajal en drug izraz, to je Slovenska krajina. Ta izraz je označeval območje, poseljeno s Slovenci. Obsegal je večji del današnjega Prekmurja, čisto vsega pa ne. Ta karta nam kaže, da imamo precej pisan etnični mozaik samo jezikov (madžarščino, nemščino, hrvaščino, romščino) in narečij. Slovenska krajina je bila v nenehnem stiku s tujci, namreč če je ta krajina obmejna danes, je bila v preteklosti še toliko bolj. To se seveda danes nanaša na del, ki je uradno imenovano Slovensko Porabje, torej tisti del porečja Rabe, ki ga naseljujejo Slovenci na Madžarskem. Tu zgodovina nenehno sili na plan.

Slika 1: Slovenska krajina

Vir: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Slovenska_krajina_\(ca._1920\).JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Slovenska_krajina_(ca._1920).JPG)

Ne po naključju ima Porabje največji grad po površini in po volumnu (baje ima 365 sob). Lahko rečemo, da je bil na robu augsburške monarhije, na drugi strani pa tudi na robu slovenskega državnega prostora, kjer ustvarja določene vtise, priča o nekaterih posledicah itn. Tukaj je še ena zanimivost. Svojčas so ga razlagali kot velik problem.

Slika 2: Grad

Vir: <https://www.izletko.si/kam-naizlet/pomurska/grad-najvecji-grad-na-slovenskem.html>

V nadaljevanju nam je predstavil nekaj, o čemer se v javnosti ne govori prav veliko. Zakaj se je razvilo prekmursko slovstvo, pravzaprav knjižni jezik. Še en Trubar obstaja, to je Štefan Küzmič. Küzmičeve knjige v razumljivi materinščini oziroma v prekmurščini so bile glavna podlaga za nadaljnjo rast slovenstva na Ogrskem. Torej to bi moral biti neke vrste narodni ponos, kar pa

se je povsem po krivici ignoriralo. Po drugi strani pa to opozarja, da je tako majhna skupnost uspela ustvariti velike stvari.

100 let nazaj je Prekmurje dobilo politične razloge za to, da izraz Slovenska krajina ni več v rabi, izgine. Zgodi se velika politična sprememba, ki je tudi priložnost poenotenja. In to se je zgodilo. Prekmurje je tedaj doživelo burne pretrse in lahko rečemo, da govorimo o kar precej velikem momentu, da je danes priključeno Sloveniji. Dobimo madžarsko manjšino, a to je veliko bolje, kot da izgubimo del ozemlja.

Pokazal nam je karto prekmurske poseljenosti. Danes namreč v Prekmurju živi okrog 10000 prebivalcev. Šola v Lendavi je velika (700–800 učencev), pouk poteka v slovenskem in madžarskem jeziku na različnih nivojih, prilagojeno učencem. V praksi opazite, da imajo obmejne vasi dvojezične napise. Slovenija je med tistimi državami, ki so glede tega v samem svetovnem vrhu. To še ne pomeni, da so čisto vse stvari najboljše, vseeno pa predstavlja nekaj.

Najbolj znamenito je v tem delu romsko prebivalstvo. Na območju je precej romskih naselij, največje naselje je pri Pušči. Danes funkcionira kot eno izmed naselij z nekoliko drugačno podobo in hkrati tudi podobo, ki nekje odčrtava pestrost pokrajine ob meji.

Slika 3: Romsko naselje Pušča

Vir: https://www.pomurec.com/vsebina/2624/Pusca_med_najgosteje_naseljenimi_slovenskimi_naselji

V ospredje smo povabili VLADA POREDOŠA, ki je bil vesel vabila, a je svoje modrosti raje prihranil za glasbeno delavnico in besedo prepustil svojemu dolgoletnemu prijatelju, MIŠU KONTRECU: »Jaz bom malo dugši. Lep pozdrav, ja san šteo gučati v prekmurščini, pa vas ne bom matral. Lejku? Ne bom ...« Sam se opredeljuje za čistokrvnega ponosnega Prekmurca, rojenega v romski vasi. Kot Rom pa nam jena kratek in razumljiv način povedal nekaj o drugačnosti: »Ni važno, kdo zraven vas sedi, ni važno, ali je črn ali bel, bodite prijatelji in ne glejte na to, ali je drugačen ali ne.« Zakaj je sploh začel to temo, se boste vprašali. Malo ga je zbodlo, ko je na posnetku videl romsko vas Pušča, ki ne prikazuje današnjega stanja. Ja, res je bila nekoč Pušča umazana, s skoraj podrtimi hišami, bajtami. Velikokrat nam je nekaj predstavljeno napačno. Mišo je zato povabil goste, da bi šli enkrat v Prekmurje in spoznali te romske vasi. Tako bi se lahko na lastne oči prepričali, da ni več tako ...

Zanimiv gost pa je bil tudi politik MARJAN MAUČEC, član državnega sveta. Začel je seveda zelo zabavno: »Slovenija je lejpa dežela čeglij, gda z vesolja pogledneš, zgledne kak kura. Mi Prekmurci včasih znamo, ka je Prekmurje tam, ge kura ma glavo (možgane), čeglij je tej nej dosta, liki so samo tan.« Predstavil je tudi svoje videnje razvoja Prekmurja – kot kleni Prekmurec, Slovenec in zastopnik interesov ljudstva v državnih organih najvišje stopnje. Danes mu je najbolj žal, da ljudje premalo spoštujemo svojodržavo. Pogreša domoljubje, kulturo, saj brez tega ni države. Zato bi kot državni svetnik dal kaj več poudarka na to. Kako bi to naredil? Šel bi nekaj let nazaj, pa ne tako malo nazaj, saj se razvoj naših dežel zagotovo ni začel z našim štetjem, s štetjem po Kristusu. Že prej so bili ljudje tam, v

Prekmurju, tudi tu, pri vas, čeprav pravijo, da se je začelo v 8. stoletju. Ampak tudi ne more biti res, da se je vse začelo v Ljubljani. »Definitivno to dokazuje tudi vaša maketa, ki mi jo je pokazal ravnatelj. Čutiti je, da je tu nekaj bilo, nekaj, kar je bilo pred več 1000 leti morda večje kot Rim.« Če gremo na Prekmurje, je podobna zadeva. Iz zgodovine, a hkrati iz današnje dobe – ko so gradili avtoceste – se je ugotovilo, da je bila na tem področju pr. n. št. naselbina. Imeli smo svoje kneze. Tudi precej starejših zgodovinskih spisov iz Stare Grčije dokazuje, da smo Slovenci že obstajali (besedo Slovak so začeli uporabljati komaj 1831. leta, ko jo je baje k nam prinesel češki študent, tudi Rusi je niso uporabljali pred letom 1917. šele po revoluciji je ta izraz prišel ven). »V šoli se učite, da so potekala vonje.« Takrat so bile vojne še toliko bolj grozovite, krute, naporne. Madžari so zasegli to območje šele po približno 25 bitkah, 25-krat so morali izgubiti, zmagali so ok. l. 1000 in prevzeli nadzor nad Prekmurjem. Reka Mura je bila deljena. Takrat čez Muro ni bilo nobenega mostu. Začela se je neka asimilacija, ki pa ni bila taka, kot si mi mislimo. 3000 slovenskih besed imajo Madžari v svojem leksikonu, se pravi, da so se od nas naučili dosti več, kot si mislimo. Na koncu 19. stoletja je nastala država Avstro-Ogrska. Avstrijci in Madžari so se zmenili za skupno krono, takrat je Madžarska šla v močno madžarizacijo Prekmurja. Hvala bogu, da se je potem leta 1848 začelo prebujanje naroda. Leta 1853 je nastalo to območje, ki je bilo smatrano kot območje, kjer se govori slovenski jezik (zraven še Istra) in tu se je začelo prebujanje naroda. Veleposestniki so bili v večini madžarskega rodu, v pluralizmu pa so začel prepovedovati izobraževanje v osnovnih šolah in tudi v cerkvah. Pojavili so se duhovniki, ki so bili izobraženi in so imeli srčnost in voljo slovensko območje dvigniti. V začetku 17. stoletja je Prekmurje dobilo prvo pisano besedo, tudi besede v Brižinskih spomenikih so zapisane besede, ki so najbolj podobne prekmurskemu jeziku. V Prekmurju je nastal tudi prvi prevod svetega pisma. Po mnenju Maučca prekmurščina ni narečje, to je knjižni jezik. V zadnjem času pa se pojavlja tudi domoljubje. Nekateri osnovne šole imajo izbirni predmet prekmurščina. Če pogledamo naprej: po 1. svetovni vojni so se za osvoboditev Prekmurja zelo trudili. Po pariški konferenci so narisali zemljevid s podatki in dokazi, da tam živijo slovensko govoreči ljudje. Na koncu, če smo poštene, smo imeli še malo sreče. Velike sile so se pogajale za ozemlje. Na srečo je izbruhnila madžarska revolucija. Končno so velike sile vprašale tudi ljudstvo in tako Prekmurje priključile Sloveniji, s čimer je prišlo do združitve. »Zato sem zelo alergičen na izraz 'priključitev', ker priključijo prikolico na traktorju, združitev pa je tisto, kar traktorju manjka, da deluje. Jasno naj bo, da nobene priključitve ni bilo. Povsem jasno naj bo, da združitev – ta je bila.«

Sledilo je učenje prekmurščine. Ker želimo, da se je naučite tudi vi, poskušajte ugotoviti, kaj pomenijo spodnje besede. Razlago najdete v opombah (sledijo si po stolpcih od zgoraj navzdol).

koline¹	gostuvanje ali gostija²	gorice ali vinograd³	jesti ali hrana⁴	zanimive besede⁵
pujcek	sneja	lugaš	dödoli	touvaj
tragle	mladoženec	püta	kukorčni žganiki	robec
grablice	staršina	pütar	krapci eli posolanke	krajnščak
bujta repa	posvarbica	pütra	šklojce	varaš
krvajice	drüjžban	kulač	remenice	cimprana iža
prezvüršt	pop	lagev	gibice	escajg
zabel	muzika	palinka ali žganica	zlejevanka	doužnjek
žujca	prešecija		pajani krüj	šifrcce
	pozvačín			rouraš
	pozavati			klonja
	pantliki			šker
				förtój
				krnička
				cota
				pušel
				rašuška
				krbulica

¹ prašič, nosila, vislice za prašiča, bujta repa, krvavice, tlačénka, zaseka, žolca

² snaha, ženín, pričá, družica, drug, katoliški duhovnik, glasba, procesija, vabílec na poroko, vabiti, trakovi iz krep papírja

³ brajde, posoda, ki se nosi na hrbtu (grozdje..), človek, ki nosi püto, posoda z ozkim grlom (voda, vino), čutara, sod, žganje

⁴ žganci iz krompirja in moke, koruzni žganci, kvašeno testo s skutnim nadevom in proseno kašo, krlji, pirhi, pogača iz nekvašenega testa, pogača iz pšenice, moke in jajc, popečen kruh namazan z zaseko in česnom

⁵ tat, ruta, klobuk, mesto, hiša iz lesa in blata, pribor za hrano, izdelek iz slame, izdelki iz medenega testa, okrašeni in s posvetilom, dimnikar, zaboj, pribor, predpasnik, lesena skleda, krpa pri peki kruha, šopek, vilica, slamnata košara

Intervju z Vladom Poredošem in Mišom Kontrecom

Vlado Poredoš je glasbenik, pevec, skladatelj, tekstopisec in zelo zabaven Prekmurec, star 61 let. Rojen je bil 1. avgusta 1958 v Beltincih, zdaj pa živi v Zagorju ob Savi. Njegova hobija sta kuhanje in vrtnarjenje. Najraje jé grajevo juho, obožuje pa tudi bograč, ki ga zna tudi sam pripraviti. Je poročen, ima 3 sinove in enega brata. Ko je bil majhen, si je želel postati pilot letala, vendar je že po prvi vožnji spremenil svoje mnenje. Njegov materni jezik je prekmurščina. Je glasbenik, pomaga pa tudi v občini. Želel si je

postati pevec, ker so vsi po mamini strani lepo peli in to ga je navdihovalo. Zna govoriti tudi malo nemško, angleško in južne jezike. Šolal se je v osnovni šoli v Beltincih, nadaljeval pa v srednji šoli Kranj. Ni hodil v dvojezično šolo. Študiral je zgodovino in sociologijo. Zdaj živi v Zagorju ob Savi. V šoli so ga klicali Porči in Baretko, ker je rad nosil baretke. V intervjuju je povedal, da mu je najlepše v Prekmurju, kljub temu pa se je preselil. Če bi se moral kam preseliti, bi se v Avstralijo. Zelo je zadovoljen s svojim življenjem. Naslednji cilj za življenje mu je čim prej priti v pokoj. Pravi, da je pel že vsepovsod in bil vedno tudi dobro sprejet.

Van Ploj-Vollmayer, Taj Jurejevčič in Mark Kastelic

18

Mišo Kontrec je zabaven, poskočen, nasmejan Prekmurec, ki rad ribari in kuha. Pri hrani ni izbirčen, a najraje ima jedi na žlico. Njegov apetit je odvisen od razpoloženja. Recept za svojo najljubšo jed, bograč, ve na pamet. Star je 39 let, ima 4 otroke in je srečno zaročen. Odraščal je preko kanala, tako se namreč reče območju na eni strani Mure. Ima 1 brata in 3 sestre, njihov materni jezik je romščina. Kot majhen je želel postati avtomehanik in še danes, ko pelje avto na popravilo, tam sedi in gleda, kako se kaj popravlja. Mišo ni ničesar študiral, tudi šole ni dokončal, za kar mu je danes žal. Glasba mu je postala všeč kar naenkrat. Njegov brat ga je dostikrat vzel sabo na kakšen koncert, Mišo pa je začel doma veliko peti. Brat mu je kupil tudi prvi klavir in ga je zelo podpiral. Mišo zna govoriti romsko, slovensko, nekaj tudi francosko in hrvaško. Obiskoval je Osnovno šolo Murska Sobota, tudi živi v okolici Murske Sobote, velikokrat pa je tudi v Grosuplju, saj tam živi njegova zaročenka. V šoli je imel kar nekaj vzdevkov, na primer Softi (po bonbonih), Miško in pa Oče, saj so se mu že takrat malo poznali brki. Mišu se Prekmurje zdi zelo srčno, zato se ne bi odselil nikamor drugam, vendar nikoli ne veš, če se boš moral zaradi službe ali drugih obveznosti. Mišo se drži načela, da nikoli ne reci nikoli. Zadovoljen je s svojim življenjem. To povzame z besedami, da nima nič, a vendar ima vse. Njegova želja je, da gre čim kasneje v penzijo, v prihodnje pa bi si želel peti z osebo, ki bo to delala s srcem, ne pa zaradi denarja, biznisa ipd. Mišo pravi da je vsepovsod lepo sprejet. Vsi koncerti so všeč njemu in ostalim. Peti pa ga je naučil brat. V petju in svojem delu zelo uživa. Pri Mišu pa ne moremo mimo njegove pripadnosti manjšinski narodni skupnosti – Romom. Kaj je povedal o tem? Romi so ljudje, o katerih imamo zelo veliko predsodkov (npr. da kradejo, da ne marajo vode in se zato ne umivajo, so umazani ...). Ti predsodki o njih so zelo grdi, saj niso vsi ljudje enaki. Rome so v Prekmurju že pred

stoletji vključili v dejavnosti, ki jih lahko skupaj opravljamo, npr. v skupnosti, šole ipd. Za njih je zelo žaljivo, če jih pokličemo cigani. Mišo nam je povedal, da njega nikoli ne zmerjajo s ciganom, saj je to v Prekmurju drugače kot pri nas na Dolenjskem. Samo zato, ker imajo drugačno barvo kože, jezik in kulturo, jih ne smemo izločati iz družbe. Nič ni narobe, če si drugačen, je pa včasih biti drugačen zelo težko, saj ne vemo, kako nas bodo drugi sprejel. Džejla je ugotovila, da je drugačnost nekaj povsem normalnega, saj smo vsi ljudje. Osebo moramo najprej spoznati in šele po tem ustvariti mnenje o njej.

Želimo mu veliko uspehov, srečno pot še naprej in vse najboljše v njegovi glasbeni karieri.

Taja Čebular, Aleksandra Jovanović, Aleksa Gašpar, Džejla Kajtazović

Preberite si še intervju z obema glasbenikoma. Nekatere besede so v prekmurskem narečju, a jih nismo prevajali. Poskušajte sami ugotoviti, kaj pomenijo. Videli boste, da smo tudi novinarji poprosili za prevod.

Ali imate hobije, katere?

Vlado (V): Rad kuham in vrtnarim.

Mišo (M): Moji hobiji so: rad ribarim, kuham ... kaj še? Nič več.

Koliko ste stari?

V: Letos sem bil star 61. Star že, a ne? Starejši občan.

M: Jaz sem 39.

Kakšno hrano najraje jeste?

V: Prekmursko.

Na primer?

V: Ah, ja, vsi najprej pomislijo na bograč, kar pa ni. Rad imam mlečno grajevo žüpo, dödole imam izredno rad.

Kakšno juho?

V: Grajovo, Prekmurci imamo več izrazov za fižol. Kaj pa je grajšček?

Grah.

V: To pa ja ...

M: Pri meni je pa odvisno od počutja in od želje, drugače nisem izbirčen, vsekakor pa imam rad jedi na žlico: juhe, mineštre, golaže, drugače pa hodim na tekmovanja v kuhanju bograča.

Tekmovanje iz bograča ... sta kdaj tekmovala skupaj?

V: Jaz sem bil enkrat na tistih dneh na Pogačarjevem trgu. Enkrat sem tekmoval, enkrat pa sem bil celo v ocenjevalni komisiji, ker sem največ pojedel. Se je zgodila ena prigoda, če

lahko povem: sodelovalo je več skupin ... Miki Roš, Boštjan Roš, celo nek poslanec, Radič, Dušan ... Prišla je ena gospa, ena Ljubljankanka mimo in je vprašala, kaj vse smo dali noter v bograč. Vse prej naštete sem prehitel, da bom malo zabaven, in sem rekel, da vse, kar so povozili do Ljubljane ... Pa so vsi skočili v luft ...

Ste poročeni, imate otroke?

V: Sem poročen, imam 3 sinove, najstarejši je 33, potem 29 in 28.

M: Nisem poročen, sem pa svojo drago zaprosil, tako da bom kmalu. Imam pa 4 otroke. Najmlajši ima 5 let, najstarejši pa 21.

Kje ste odraščali?

V: Odraščal sem v panonskih močvirjih v Beltincih, v panonskih ravninah.

M: Jaz pa sem odraščal preko kanala, tan, kjer mati Prekmurka je doma. Ko me je v šoli kdo vprašal: »Od kod si pa ti??, sem rekel: »Preko kanala.« Mi imamo v

Murski en tak protipoplavni kanal in ko smo se s sošolci spoznavali, smo se spraševali, od kod smo. Če smo ugotovili, da nas je kar nekaj od tam doma, smo se šalili, kako to, da se ne poznamo. Seveda je bilo čudno, da bi se vsi med seboj poznali, saj gre za veliko območje ob kanalu.

Kaj ste si želeli postati kot majhen otrok?

V: Pilot.

Česa?

V: Dobro vprašanje. Česa? Aviona, ampak ne vojnega, ker tega nimam rad, ne vojne, ne orožja ... Kaj je bilo ...? Moj oče je bil šofer in je vozil tam. Tam je bil en Bedrič – upravitelj. In sem zmeraj gledal, kako tam dvokrilci letajo gor. In enkrat je fotr pripeljal te stvari na letališče in je ta Bedrič rekel, ali bi se peljal. To so dvomotorna letala (spredaj je pilot, zadaj si pa ti). Pa sem rekel, da bi šel. Saj nisem vedel, kako to gre. To vidiš, saj ne veš ... No, in sem se usedel. Hodil sem v 4. razred. Takrat se dvigneva in jaz sem v trenutku že pozabil, kje sva bila, sem se že podelal v hlače od strahu in potem nisem več hotel biti pilot.

M: Pri meni je zanimivo, da sem si kot otrok, pa v bistvu še danes, želel postati avtomehanik. In moram priznati, še danes, ko peljem avto k mehaniku, nikoli ne grem domov. Če tam pregled traja 2 uri, sem jaz v delavnici in čakam ter gledam, kako avte popravljajo.

Kateri je vaš materni jezik?

V: Prekmurščina, no, saj drugače je slovenščina, ampak prekmurščina zame tudi ni narečje, kar morate vedeti, to ni narečje.

M: Francoščina, saj ne (hahaha), romščina. *(Kasneje boste izvedeli, zakaj se je tako smejal.)*

V: On se zmeraj rad heca.

M: Saj ni take velike razlike.

Koliko bratov in sester imate?

V: 1 brata, ta je v Prekmurju, veliko žlahte imam.

M: Jaz imam 1 brata in 3 sestre, pa je oči vse sam naredil, hihhi.

Kakšen je vaš priučen poklic, s čim se preživljate?

V: Vse, kar peneze nosi. Študiral sem zgodovino in sociologijo, a sem se po študiju v glavnem bolj ukvarjal z glasbo. Sedaj se že nekaj časa ukvarjam in delam na kulturnem področju v Občini Zagorje ob Savi.

Niste želeli postati učitelj zgodovine?

V: Že, nekaj časa sem delal kot učitelj na hotelirski šoli, ampak bolj malo, ker ni bilo časa. M: Moram priznati, da kar se šole tiče, nisem bil preveč priden, čeprav sem imel sposobnosti.

Danes mi je žal, tako da res, otroci, potrudite se, drugače vam bo žal, tako kot je danes meni. Sicer imam to srečo, da sem s samoukom toliko prispeval v tej glasbi, da imam tak cilj, da se s tem še da, tudi doma imam svoj glasbeni studio. Drugače imam OŠ končano. Naredil sem še več razredov kot Vlado. Jaz imam 9 let, ker sem ponavljal. 😊

Ste študirali glasbo?

V: Pa saj se vsi skozi celo življenje učimo.

M: Nisem študiral, samouk sem, študent pa bom večni, to pa itak, to bomo pa vsi.

Kako to, da ste se odločili za pevsko pot?

V: Hjah, doma izhajam iz familije, v kateri so vsi po mamini strani lepo peli, od stare mame, moje mame, do stricev, tet. Peli smo vse živo in kadarkoli je bila priložnost. Primer: mi smo se zmeraj, ko so bile kolone – to je v Prekmurju res en velik praznik – zbrali v velikem številu in peli. Imam veliko žlahto. Potem sem v Beltincih sodeloval še pri folklori in ne ostane ti drugega, kot da poješ. Potem ko sem se oženil tja v Zasavje, sem se priženil ravno v familio, ki je potrebovala kitarista in pevca. In tako se je začelo. Silom prilike. 😊 No, pa saj ne, pel sem zmeraj rad. Tudi pri pevskih zborih v OŠ sem že pel.

Koliko ste pa bili stari, ko ste začeli pri Orlekih?

V: Letos imamo 30 obletnico, jaz imam pa že 40 let glasbene kariere še iz študentskih let, ko smo v začetku 80-ih letih že snemali ...

M: Jaz pa najprej sploh nisem hotel postati niti glasbenik niti pevec, ker sem, kot sem že prej omenil, raje opazoval avtomehanične zadeve. Zunaj na dvorišču smo imeli staro mašino od avtomobila, ker je oče stoenki motor zamenjal in ga je kar tam pustil. Spominjam se, da sem vsak dan tisto mašino šraufal in je mama prišla po mene in rekla: »Gremo not roke umit, ajde, gremo se učiti ...« Mene so starši drugače ful podpirali, brat mi je kupil prvo klaviaturo, meni pa muzika enostavno ni dišala. Potem je pa to tako prišlo (*tleskne s prsti*), kar naenkrat. Še danes ne vem, ta volja, ta moč, mogoče sem drugače začel dojemati glasbo, jo razumeti in uživati. Seveda kot otrok sem si mislil, kaj pa bom jaz zdaj tam. Danes pa je čisto drugače. Tudi svoje otroke podpiram pri glasbi. Moj 5-letnik tako rad poje, da komaj čaka: »Ati, kdaj greva v studio posnet komad?« Upam, da bo obdržal to voljo.

Koliko jezikov obvladate, katere jezike znate govoriti?

V: Hja, nekaj nemščine, nekaj angleščine, madžarščine nič, ker je ne maram, težka je, govorim tekoče jezike južnih naših narodov (srbsščino, hrvaščino), to mi ne dela težav, to je pa tudi vse, učim se pa še so vakjereš. Evo, Mišo se že smeje. Najbolje, da kar one pove. Doma imam slovnico in vadnico ...

M: Samo namesto š uporabi s ...

V: Kaj? Aha, tole moram še jaz ...

Kako pa se to napiše?

M: So vak... zdaj ste mi pa dali za razmišljati.

Ko smo našli kredo, se je na tabli pojavil napisal so vakejres.

M: Dobesedni prevod je *kaj govoriš*.

V: To je romščina, to sem dobil, vadnico, slovnico in berilo.

Vidva sta tako navihana, da vama nič ne verjamemo ...

M: Po resnici vam povem: to je bil od mene njemu dan pogoj, če hoče, da se združiva, da sva dobra prijatelja, da se nauči romščine. Jaz, ko ga kličem, ga nikoli ne pokličem Vlado, ampak vedno rečem: »Kaj delaš, oča?«

Katere jezike govorite?

M: 4 najmanj: romščina, slovenščina, nemščino kar dobro obvladam, hrvaščino, srbohrvaščino, tu pa tam francoščino ...

V: ... po razpoloženju ... Če se dobro počuti, zna veliko francoščine, drugače malo manj.

M: Hahaha, ko smo bili v Big Brotherju, ne bom nikoli pozabil tega dogodka. Šli smo se tisto igro: ime, priimek, mesto, vas ... Ostala nam je črka ž. Z nami je bil v šovu tudi zelo načitan Igor Misdaris (iz skupine Šukar). Jaz sem si izmislil eno reko v Franciji. Sploh ne vem, kaj sem rekel, nekaj kot »žublesou« in vsi so verjeli, samo on je rekel: »Mišo, ne take govoriti, pa to sploh ne obstaja ...«

Kam ste hodili v šolo?

V: Najprej v OŠ Beltinci, potem na srednjo tehnično v Kranj.

M: To bi mene najprej vprašali, jaz bi bil krajši, hahaha.

V: Potem pa na Filozofsko v Ljubljani.

Ste hodili v dvojezično šolo?

V: tam pri meni ne, od nas naprej je dvojezično.

M: Jaz pa sem hodil v OŠ, takrat imenovano še OŠ Karla Destovnika – Kajuha, danes je najbrž Druga OŠ ... zdaj ne vem, kako se danes imenuje.

Kje živite?

V: Zagorje ob Savi. Tam, kjer so bili rudarji, knapi.

M: V Bakovcih pri Murski Soboti, takoj dol z avtoceste na desno 😊

V: Tam je ena gostila, dobre jedi imajo. Tam se ustavite, pojejte, pa vprašajte, če je Mišo doma, oni vejo.

M: Ja, res, zelo blizu Gostilne Rajh.

V: Zakaj to govorim: če pride ljubimec v goste, ve cel blok, če pa vlomijo sem in tja, pa ne ve nihče, nihče ni nič videl, nič slišal.

Kakšen je vaš vzdevek, kako ste ga dobili?

V: Kaj pa vem, vsega boga so me klicali. Včasih so me klicali Baretka, ker sem nosil baretko. Enkrat so me klicali Porči (iz Poredoš).

M: Pri meni je bilo zanimivo to, da se spomnim, da so me v osnovni šoli klicali (bolj iz heca) oče, ker sem že kot najstnik imel tiste brke: goste, črne, smešne. Tako so dostkrat rekli: »Oče prihaja v šolo!« Potem so mi govorili Softi. Hja, ne vem, če se vi spomnite ... ene žvečilke so obstajale, softi ... en zelen smeško z velikim nosom, pa so me potem primerjali z njim. Zdaj na koncu pa mi vsi pravijo ljubkovalno Miško. Saj to, ko mi moja draga reče, potem vem, da je dobre volje, sem umirjen.

Poznate recept svoje najljubše jedi?

V: Ni sicer bograč, lahko pa vam povem za bujto repo. Ali pa kaj drugega.

Rekli ste grajova mlečna župa ...

V: Lahko tudi za to, ja. Imaš stročji fižol, ga opereš, narežeš, daš v pisker malo olja in prepražiš čebulo, fižol, noter naliješ vodo, daš malo rdeče paprike, dodaš nekaj lovorja in to kuhaš. Ko vidiš, da je fižol kuhan, pa narediš iz kisle smetane, moke in mleka zmes, ki ne sme biti preveč gosta. Zmes lepo zliješ v kuhan fižol, razžvrklaš v fižol in imaš juho narejeno. To je sezonska juha, to imajo moji zelo radi, včasih jedo po 3 dni skupaj.

M: Bograč! Moj bograč izgleda takole: dve vrsti luka, bel, rdeč, pol nimam te fore: kolikor mesa, toliko čebule. Jaz dam to po občutku, to pa zaradi tega, ker so nekatere čebule zelo sladke in to ne pride v poštev, saj ti lahko posladka bograč. Ne bom govoril, kako se luk praži itn. Dodaš malo mlete rdeče paprike. Potem pa imam 5 vrst mesa: govedino, svinjsko meso, divjega prašiča, srno, srnjad. Pol pride noter rdeče vino, belo vino, razne začimbe, od brinovih jagod, kumine ... Ohoh, in sploh, v pravi bograč, česar mi Prekmurci ne dajemo noter, pa drugače dajo tudi suhe gobe. To pa dajo Madžari. Ker bograč izvira z Madžarske.

V: Delno je bograč naš. Moramo vedeti, iz česa pride bograč ... Kuha se v bakreni posodi in na jugu se tej posodi reče bakrač, od tod bograč ...

Kakšno se vam zdi Prekmurje?

V: Najlepše, kaj drugega naj rečem. Sicer se je precej spremenilo, ampak dobro je. Vse gre z razvojem naprej, tisto toplino, tisto prekmursko dušo pa še zmeraj imamo.

M: Z eno besedo srčno.

Bi se kdaj preselili izven Prekmurja? zakaj?

V: Jaz sem se že, se pa vračam nazaj, tja v Beltince, če se le da. Moram po pravici povedati, bolj ko človek postaja starejši, bolj ima nostalgijo do svojega rojstnega kraja in pri meni ni to nič drugače. Imam pa srečo, da imam tam v bloku v Beltincih eno stanovanje, tako da lahko pridem, kadar hočem. Imam brata, ampak ne moreš kar k njemu priti, ker ima svojo famijlo, otroke, pa oni imajo svoje otroke, tako da je njegova hiša že polna.

M: Jaz bom pa rekel takole: nikoli ne reci nikoli, zdaj tako je. Po resnici povedano, ne menjam Prekmurja za noben drug kraj v Sloveniji. Res ga ne menjam! Daleč od tega, da bi rekel, da so drugi kraji slabši. Enostavno ga ne menjam. Lahko pa življenje tako pride, da te usoda ali druge okoliščine pripeljejo kam drugam. Če pogledam z druge strani, imam tudi nek svoj drugi dom s svojo partnerko tu v Grosuplju, ker je vseeno bližje, kar se tiče te glasbene industrije. Živiva pa tam v Prekmurju. Tako kot je, je super, odlično.

Če bi morali izbrati katero državo za selitev, katera država bi to bila in zakaj?

V: Jaz moram najprej povedati, da smo z Orleki prejadrali cel svet, razen v Afriki nismo igrali, drugače pa smo igrali od Avstralije do Nove Zelandije, Kitajske, Pakistana, S in J Amerike, prejadrali celo Evropo. Če bi res moral iti, potem bi šel v Avstralijo, drugače pa ne bi šel ven iz Slovenije. Imamo tako lepo državo, to vam na srce polagam. Pojdite ven, pa boste videli, da na koncu je Slovenija najlepša daleč od vseh.

M: Zanimivo vprašanje, ker sem si ga tudi sam večkrat že zastavil. In zmeraj sem si rekel takole. OK, kaj pa je tista država, saj so različne po kulturi itd., ampak država, v kateri se bom tako počutil varno, prijetno. A obstaja taka država? Kako me bodo sprejeli? Ne vem. Razmišljam naprej. Zelo blizu imamo Avstrijo, ni problem. Verjemite, tam službo takoj dobiš, ampak ni vseeno, če bi delal v nekem skladišču v Avstriji ali pa v nekem skladišču v Sloveniji. Tam vseeno nisi tako dobrodošel kot pa tu pri nas. Tako da ne bi ...

Ste zadovoljni s svojim življenjem?

V: Jaz zelo.

M: Tako bom rekel: nimam nič, imam pa vse.

Kakšni so vaši cilji za prihodnost?

V: Priti čimprej v penzijo.

M: Jaz pa čim kasneje. Hihihi.

S kom bi si želeli peti tudi v prihodnosti?

V: Ne vem, s sosedo, ko se tušira, hihihi. Khm, saj to je lokalni časopis, kajne? 😊

M: Z osebo, ki bi tisto pesem, ki bi jo skupaj zapela, naredila s srcem in z dušo, ne pa samo z vidika nekega materializma, šova, biznisa. Kar mi je najhujše, je to, ko se začne v glasbi neko tekmovanje in se začne glasba v nekem šovbiznisu podcenjevati.

V katerem kraju so bili najbolj zadovoljni z vašo glasbo?

V: Na policiji ... hihihi, ne, ne, saj se hecam. Vseposod, kamorkoli sem prišel, so veseli. Najraje grem igrat, kjer nas nihče ne pozna in ni nikoli slišal za nas, saj takrat vidiš, koliko si

vreden. Jaz sem to po svetu milijonkrat probal in preizkušal. Na koncu je bilo tako, da so bili vsi v luftu, ker to lahko narediš samo z muziko, ne z imenom. Na koncu dobiš en dober aplavz in to je to. Po navadi je pri nas tako, da eden nekaj naredi, potem pa misli, kaj je ...

M: Moja izkušnja je isto, kaj naj rečem. Vsepovsod dobro sprejet, razen enega ne bom nikoli pozabil, enega nastopa, ko so bili vsi pri mizi zdolgočaseni ... mi smo pa špilali ... nismo vedeli, kaj naj še naredimo, da jih spravimo na noge ... in ni nam uspelo.

Kje ste se naučili peti?

V: V kopalnici, tam je najboljša akustika, tam treniram, ko se tuširam, ker to so taaaki zvoki, da bi koga hotel poklicati, recimo strokovno pomoč, hahaha. Spontano je prišlo, jaz se nisem učil nobenega solo petja ali kaj podobnega. Treniral sem, se učil od stare mame, od moje mame. Nekaj je že notri v familiji, v genih. Imam zelo zanimivo familijo. Po mamini strani so bili vsi odlični pevci, z njimi smo se malo igrali, z glasbo ukvarjali, po očetovi strani pa so bili vsi večinoma ali učitelji likovnega pouka ali slikarji. Tega daru jaz nisem podedoval, lahko pa vam na drugi strani veceja narišem umetnino in vse bo šlo takoj iz vas, hihhi.

M: Moje okoliščine so čisto drugačne, drugačne so bile že takrat, ko sem bil majhen. Glasbene šole nisem obiskoval, imam starejšega brata, k sreči je bil on takrat napreden, zelo dober pevec, glasbenik, ki je imel v Prekmurju svojo skupino, zelo uspešno. Mene je seveda kot mlajšega bratca vsepovsod vlekel s sabo, učil me je, tako da ta zahvala gre predvsem njemu, da sem danes jaz tu, kjer sem, tako da to je moja glasbena šola.

Ali ste veseli, da ste Rom?

M: Ponosen, sem na to, od kod prihajam, sem pa včasih žalosten, ko vidim, kako nekateri ljudje to sprejmejo. Tako da ... saj drugače nimam s tem težave, v Sloveniji ... Vsi vedo, da je moje ime Mišo, da se pišem Kontrec, k sreči nimam niti romskega priimka. Moj oče prihaja s Hrvaške, moja mama je rojena v romski vasi, tako da sem mešanec med čivavo in pitbulom

Kdo je čivava, kdo pitbul?

M: Moj oče je čivava, tak miren, mama pa je pitbul ... samo sem ji pa ... moram povedati, moja mama je zelo stroga. Res, sem ji pa danes hvaležen, da je bila do nas tako stroga, ker tako nikoli ni imela z nami nobenih težav. Vzgajala nas je s trdo roko, ampak res sem ji danes hvaležen, da sem spoštljiv do ljudi, da sem zmeraj znal poslušati ... Če ne bi take mame imel, po moje bi bil ... Saj sploh ne vem, kaj bi bil.

Kako se počutite, če vam kdo reče cigan?

M: To pa moram povedat, da mi tega nihče ne reče. Če se to zgodi, se to zgodi zelo zelo redko, po navadi na kakšnem nastopu, ko ima kakšen možakar v sebi, v svojem telesu 5 litrov vina. Seveda me bolj, kot da je meni rekel cigan, prizadene to, da ima ta možak s sabo družino, krasno ženo, otroke, ki jim postavlja vzor. Potem pijan naloži svojo družino v avto in jih pijan pelje po slovenskih cestah. To se redko zgodi, ampak se tudi zna zgoditi. Kar je meni on izgovoril, ni tako hudo kot to, kar je svoji storil družini. Lahko bi svoje otroke in svojo ženo ubil.

Pogovarjali smo se o teh razlikah ... v nekem intervjuju sem prebrala, da je en Rom rekel, da je njemu vseeno, kaj mu rečejo: cigan ali Rom. Oboje je pravilno. Ljudje smo naredili besedo cigan negativno.

M: Jaz zmeraj tako pravim, velikokrat sem bil poklican na kakšen intervju, na kakšno televizijo. Jaz rečem tako: me poznaš? Veš moje ime? Jaz sem Mišo, pišem se Kontrec. Če se na TV ne pogovarjamo o kulturi, se ne dotikava, kaj sem, kaj imam. Če pa se pogovarjamo o romski kulturi, pa z veseljem sodelujem tudi pri tem in povem svoje mnenje. Tudi Branku Đuriću, s katerim sva dobra prijatelja, nikoli ne rečem: »Ej, živjo, kako si Bosan'c?« A je to spoštljivo? Mislim, da ne. Če pa se tega dotaknemo kot sedaj, pa se meni ni problem pogovarjati.

So vas kdaj zaradi tega, ker ste Rom, izzivali?

M: Nikoli, mogoče se vam bo to neverjetno zdelo ali pa slišalo, ko sem hodil v osnovno šolo v Mursko Soboto, sem imel krasne sošolce, res. Še danes se videvamo ali kot prijatelji ali pa kot starši otrok, ki so sošolci. Ne morete si predstavljati, kako je drugače tu v Prekmurju kot pri vas na Dolenjskem. Čisto drugače. Pri nas smo skupaj tako sedeli, brez problema, če mi je kaj zmanjkalo, so mi posodili, sošolci so mi pomagali in kontra. Skupaj smo jedli, se igrali. Včasih, ko sem tu na Dolenjskem ali pa komu kaj razlagam, me debelo gledajo, če je to možno. Je možno, je, ker je to čisto drugače.

V: Sem že prejšnjim tam povedal, bom isto tu vam povedal glede tega ... Jaz se namreč z njimi zelo dobro razumem. Mi smo si kot bratje, v čem je potem razlika med prekmurskimi in vašimi Romi? Zakaj prihaja do te razlike? Zato, ker jih okolica ni vključevala, pri nas v Prekmurju so že v 60 letih vključevali Rome v družbo, priskrbeli so jim službe, v Pušči so jim naredili vrtec, v šolo so jih normalno vzeli ipd. V kulturo se pa nismo spustili, ker smo želeli, da se razvija naprej, vse drugo pa imajo isto: saj oni tudi položnice dobivajo, on mora isto za kazen plačati, če naredih prekršek, moraš to plačati. Vse isto, nič drugače, Ste videli, da imajo tudi drugačne hiše? Ljudje hodijo delat v Avstrijo, samostojni podjetniki so, in to zelo uspešni, doktorirajo, šole take, da uau, svoj akademski klub imajo, svoje gasilce, vse svoje, to vam hočem povedati. Je ravno fajn, ker ste novinarski krožek, da se to napiše ... Škoda, da ne pokažejo primerov dobre prakse. O problematiki Romov pokažejo ravno tisto, kar je najslabše: kriminalizacijo, umazane in zanikrne vasi, kar je absolutno zgrešeno, in potem si vsak misli najslabše o njih. Integracija Romov je zelo važna, da jih spremljaš, da jih vključuješ v družbo, vse te stvari morajo potekati brez razlike, tako kot ostali, kulture pa jim ne smeš vzeti, to pa moramo pustiti. Oni točno vedo, do kam lahko gredo. Če jim ti vse to daš, so integrirani. V Prekmurju stanujejo po blokih, mnogokrat niti ne veš, da je tvoj sosed Rom. Jaz se spomnim, da sem izvedel, ko je eden šel že v penzijo, da je Hrvat. Sinovi so se igrali skupaj. Je to kaj drugače?

M: Jaz obiskujem mamo tam v Pušči, v romskem naselju, ker zdaj že 10 let ne živim več tam. Ko sem zunaj in stojim ter gledam one velike fante, 15 let stare, one frizurce, in pridem jaz zraven. Ne vem, čigav je, ker so se otroci tako spremenili. Torej otroci, kot ste vi. Problem je prav prikaz. Zmeraj je pomembno, kako se nekoga prikaže, zlasti v javnih občilih.

V: Ja, pa vedno negativno, namesto da česa dobrega

M: Pri vas na Dolenjskem se je naredila zelo huda napaka pred leti nazaj. Nekdo je od teh v

vladi cigaro kadil, oni so prišli sem, so se na črno naselili, našli so si eno gnezdo, kjer bodo živeli. Oni frajer na oblasti pa je kadil cigaro in rekel, naj oni samo živijo tam ... Nihče jih ni vključil, nihče jim ni rekel, da morajo upoštevati zakone, da če jih ne bodo, da bodo morali nazaj. To se je vleklo 20, 30 let, medtem so si oni ustvarili svoje zakone, ustvarili svoje razmišljanje, ampak ne po lastni krivdi, ampak po krivdi tistega sistema. Zdaj so pa taki, kot so. Se zdaj da pomagati? Jaz vedno pravim ... kako se že reče ... starega psa ne moreš več ...

V: Stare vejke ne moreš več dignuti ...

M: In zdaj je že prepozno. Mogoče ni prepozno za generacijo, ki odrašča, zagotovo pa je vse odvisno od tega, kakšni so starši, kako oni to dojemajo ...

Nekje moraš začeti ..

V: Če smo v vrtcih začeli z učenjem otrok o ločevanju odpadkov, o sobivanju z naravo, lahko tudi to zadevo Romov začnemo v vrtcih. Vse se začne v vrtcih. Vsega jih učijo, zakaj jih ne bi še tega učili? V okolju, kjer so.

Mišo je začel hoditi okrog in pozval novinarje: »Pobožaj mi dlan!« In vsak mu je dal petko, mu pobožal dlan.

M: A sem kaj drugačen?

Ne ...

M: No, pač, enemu so dali ime Rom, drugemu cigan, enemu Hrvat, Slovenec, enemu Janezek, enemu Pištek, enemu Vlado.

V: Ljudi je treba deliti samo na dobre in slabe ...

M: Zdaj, če bi nekdo pred leti nazaj govoril za vse z imenom Vlado, da so to najgrši ljudje, da so grdi vsi, ki imajo to ime ... danes bi bil Vlado grd človek, samo zato, ker si je nekdo pred leti izmislil, da beseda Vlado pomeni grd človek. Ti moraš Vlada spoznati, potem se boš ti sam odločil, a bo Vlado tvoj prijatelj, a ga boš spustil v bližino, ali mu boš hotel pomagati ali pa greš stran od njega in ga pustiš pri miru. Je tako oče?

V: Točno tako.

Bi znali kaj povedati v romščini, npr. dober dan, moje ime je Mišo Kontrec.

V: Jaz ne znam ... jaz znam toliko romščine kot on madžarščine: kletvice pa mogoče še kakšno drugo malenkost.

M: Lačo di, roanaf Mišo, pisina ma Kontrec ...

A znate še kaj napisati? to, kar ste rekli ...

Mišo je napisal na tablo: Lačo dij mro aunaf, hi Mišo Kontrec. (Dober dan, moje ime je Mišo Kontrec.)

V: Zapiši še številko računa, da ti še položnice plačajo, hihhi.

To pa ne bo šlo, številke imamo pa enake, to bi pa vedeli, kam pes taco moli ...

Nisem še zasledila veliko knjig. Pišete? Imate literate (recimo v tem akademskem klubu, ki ste ga omenili)?

M: Veste v čem je problem? Problem je v tem, o čemer sem že govoril. Jože Horvat Muc – on je predstavnik v slovenskem parlamentu za romsko problematiko. On si je izmislil neke tujke, ki sploh ne spadajo v naš romski jezik. Saj se išče po neki zgodovini, ampak ... bolj slabo kažejo pisni viri.

V: Pri njih večina bazira na ljudskem izročilu in govoru. Tega je največ. Imajo pa romski muzej, ki se ga zelo splača pogledati, to pa je v Kamencih, tudi romskem naselju.

Kakšna je bila izkušnja v oddaji Znan obraz ima svoj glas?

M: Super ... še danes oponašam Fredi Milerja.

Seveda je sledilo še slikanje ... avtogrami ... zabava, smeh, postavljanje ... Upam, da ste iz intervjuja ugotovili, da smo pred seboj imeli dva navihana človeka z otroško dušo, saj sta nas venomer skušala pretentati.

Intervju z Marjanom Maučcem

Kakšen poklic imate?

Zadnji je poklic poslovnih ved, drugače pa imam horizontalno in vertikalno razdelano zadevo, kar se tiče izobraževanja. Moj prvi poklic je bil kovinostrugar, drugi sodar, tretji lesni tehnik, tam sem naredil mojstrski izpit, tudi sodeloval pri učbeniku za to srednjo šolo, naredil sem prvo in drugo stopnjo bolonjskega podjetništva in sedaj sem en mesec absolvent, pišem doktorsko disertacijo. Vse izpite imam končane, naslov pa je Vpliv ženske pri prehodu iz konvencionalnega v ekološko kmetovanje. Tudi sam imam kmetijo, tako da sem tudi kmet in sem zelo ponosen, da sem kmet.

Koliko ste stari?

60 let in nekaj mesecev zraven, 6. 4. sem dopolnil 60 let. Tega dne je bil tudi napad na Jugoslavijo. God imam 1. 12., ko je nastala država Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ali imate hobije in katere?

Največ igram tenis, v zadnjem času berem zgodovino, ki me zanima: od nastanka sveta pa do vsega slovenstva, dosti na temo domoljubja in prekmurščine.

Ali poznate recept svoje najljubše jedi?

Moja najljubša jed je bograč. Pred 3 leti sem tudi zmagal na pokalnem tekmovanju. Zadeva je zelo enostavna. Ko so možakarji februarja pretakali vino (zaradi obstojnosti) iz večjih v manjše sode, so seveda lahko pili, saj ni bilo tako sumljivo, da je toliko vina zmanjkalo. Rekli so, da morajo vmes tudi kaj pojesti, drugače bo hudo. In potem so kuhali bograč. Pri bograču je pa osnova taka: toliko, kolikor je mesa, toliko mora biti luka. Najprej se nareže čebula, ki se ocvre na masti. Ne sme se osmoditi, to je ključna zadeva. Čebulo pražimo, da zastekleni do mehkega in se naredi tista osnovna brozga, ki je osnova za končni izdelek. Doda se po 1/3 mesa: svinjskega, govejega in divjačine (srna, divja svinja, košuta, karkoli). Jaz dodajam po vrstnem redu, eni pač naključno. Začnem z govejim mesom, potem dodam divjačino, na koncu pa svinjino, da meso ne razpada. Ključne za bograč so začimbe: osnova so praprška, sol, poper, lovorjev list in potem neke zadeve, za kar ima vsak zase svoje recepte, definitivno pa v bograč ne sodi paradižnikova mezga, ker tega tudi takrat niso imeli. Kaka paprika še, drugo pa enostavno ne sodi zraven. Na koncu se doda krompir, ki je narezan na približno enako velike kose. Zalije se z rdečim vinom, ki ohranja poseben priokus in v njem se krompir

ne razkuha. Tako dobi svoj značilni okus. Razlika mora biti tudi po barvi in okusu, važno pa je, da so enaki kosi krompirja in mesa.

V katere šole ste hodili?

Najprej v osnovno šolo v Beltincih, potem v poklicno šolo za strojarja v Mursko Soboto, potem sem opravil prekvalifikacijo za sodarja, nato na tehnična šolo v Maribor, mojstrski izpit sem opravil v Ljubljani, potem je sledil študij na Gea College v Slovenskih Konjicah, zdaj pa v Novi Gorici obiskujem Fakulteto za uporabne in družbene študije.

Kje živite, kako tam govorite?

Živim v vasi Gančani v Občini Beltinci, na sredini med Lendavo in Mursko Soboto. Govorimo prekmursko, zaradi službe in poklica, ki ga zdaj opravljam kot državni svetnik, pa seveda v Ljubljani govorim, kolikor se da, knjižno. Ampak če čisto pošteno povem, se niti preveč ne trudim in zato nisem tako natančen, ker ta prekmurščina malo ostane in potem to malo pomešam s knjižnim pogovornim jezikom.

Koliko prebivalcev je v vašem mestu?

Občina ima 8600 preb. Ima 8 vasi in moja vas ima nekaj 1000 oseb.

Znate kaj povedati o kraju, kjer živite?

Gančani so tradicionalna prekmurska vas. V zgodovini so se ljudje ukvarjali z živinorejo, tudi s poljedelstvom. Pitanje bikov je osnovna in tradicionalno znana zadeva v okolici. Vas je bila znana že od 16. stol. naprej tudi po lesenih sodih. Tudi sam sem mojster sodarstva, imam izpit. Hkrati se lahko pohvalim, da sem prisostvoval pri izdelavi učbenika, izdelali smo tudi največji sod, ki drži 40000 litrov, sedaj pa pričakujem, da bo moj zet nasledil to dejavnost. Sva v razgovorih in upam, da bo ratalo. Ne silim ga preveč. Več se doseže počasi ...

Za to sodarstvo je prav srednja šola ali je zgolj priučeno doma kot vajenec?

Zdaj ne več, jaz sem dejansko zadnji, ki je končal to šolo, leta 1980 je še bila, potem pa ne več.

Ali znate govoriti madžarsko?

Nič, razen kakšno ljubezensko izjavo, to je to.

Kako bi čim krajše in čim bolj jedrnato opisali Prekmurje?

Prekmurje je pač tista kokoška, tam je glava, tam so možgani. Sestavljeno je iz 3 geografsko različnih predelov: Goričkega, ki je čisto na severu in je bolj gričevnat, ravninskega dela, kjer je Murska Sobota, kjer sam živim, in tretjega proti Madžarski, Lendavi. Tu so tudi verske razlike, predvsem na Goričem je kar nekaj luteranske vere, tudi kalvinisti so tam. Vedeti je potrebno, da so bili v 17. stoletju kalvinisti v večini, ampak nekateri so mislili, da je to muha enodnevnica, neka moda, saj je bilo v navadi, da katere vere je bil vladar, te vere so bili potem njegovi podložniki. Zdaj je velika večina kristjanov, so pa do vojne živeli tudi židje, ki so imeli v Lendavi svojo sinagogo, ki je ohranjena. Med 2. svetovno vojno so jih nagnali, tako da jih danes pač ni. Niti 10 družin ni židovskih v Prekmurju, ker se je dogajalo, kar se je

dogajalo. Drugače pa je v Prekmurju zanimivo to, da se tukaj nikoli nismo kregali zaradi verskih zadev, tudi Romi so se prvi v tem predelu prilagodili, asimilirali. Tudi kar je bilo prikazano glede tiste hiše, tista hiša je res malo izstopala (*na skupnem predavanju je bila prikazana slaba, umazana, razpadajoča hiša op. a.*). Take so bile hiše nekoč, zdaj pa imajo take hiše kot mi, večina ljudi je kultiviranih, hodijo v šolo in ni takih napetosti, kot je to pri vas. To je tudi malo zgodovinsko, pa da smo si jih podjarmili, pa da smo bili vsi nekako skupaj in se nismo toliko ločevali. Hvala bogu je v tem sodobnejšem času ta strpnost ostala in ponosen sem na to, da uspemo živeti skupaj. Tudi Madžari so tam manjšina, ampak živimo normalno. Biti človeku človek se je tukaj zelo ohranilo, torej ni vse samo v denarju.

Kako poteka dvojezični pouk, ali ste ga obiskovali?

Nisem ga obiskoval. Glede tega dvojezičnega izobraževanja imam velike pomisleke iz preprostega razloga: v Prekmurju je 19 občin, 5 občin je takih, kjer imajo dvojezični pouk. Pri tem dvojezično pomeni dobesedno: to pomeni, da pol pouka poteka v slovenščini, druga polovica pa v madžarščini. Čisto za vse. In to ni taki problem za tiste otroke, ki se tam rodijo, ker imajo tudi v vrtcu dvojezično govoreči vzgojiteljici. Problem je, če kdo pride tja, se tja priženi, preseli zaradi poklica, poslovnih zadev, potem imajo otroci velike težave. Taki otroci kot ste vi, ali pa še večji, pridejo v šolo in prvi dan že poslušajo pol ure matematike v madžarščini, pol pa v slovenščini. Verjetno mi boste dali prav, da je temu nemogoče slediti. Kar pa meni ni všeč – saj konec koncev drugače tako ne more biti – dobijo samo pozitivno oceno in so prikrajšani, saj tistega, kar je bilo v madžarščini povedano, sploh niso razumeli. Še hujše je, ko otroci pridejo v srednjo šolo. Npr. predmet tehnologija obdelave – pri predmetu se učijo o strojnih elementih, vijakih, torej o izrazih, ki jih sploh ne poznajo ... Vložil sem dva zakona v ustavno presojo. Nimam nič proti, da se učenci vpišejo v dvojezično šolo, ampak tisti, ki pa hočejo obiskovati samo enojezično šolo, jim je pa ta pravica onemogočena. Ker vsi morajo iti v dvojezično šolo, nihče ne more iti samo v slovensko ali samo v madžarsko. Te možnosti v teh 5 občinah ni. Trdim, da to ni dobro, ustavno pravilno rešeno. Potem pa tisti, ki pa so proti moji tezi, pravijo, da saj učenci gredo lahko v drugo šolo, ampak se morajo potem voziti 20 do 25 km daleč. Predstavljajte si, koliko stroškov imajo starši, ni avtobusnih povezav ipd. Jaz mislim, da bom uspel, da bodo tudi slovenski otroci imeli možnost hoditi v slovensko šolo.

A da bi torej šolanje potekalo na način kot pri italijanski manjšini?

Ja, tako, ampak dvojezičnost naj ostane, temu ne nasprotujem. Vsi prejšnji so šli rušit dvojezičnost. Jaz pa ne. To je neka kulturna dobrina, neka zadeva, lahko ji rečemo neka civilizacijska pridobitev. Vam odprem še drug vidik, kar je najhujše: vi ste tu učiteljica. Vi nimate možnosti, da postanete učiteljica tam, ker morate imeti končano dvojezično šolo.

Vedno me je zanimalo: ali morajo tudi trgovci, v javnih trgovinah, obvladati oba jezika?

Ne, tukaj ne več, gre na muzeje, upravno enoto, občine, knjižnico in potem na ta način nastane ta vrzel, ki pa potem že diši po madžarizaciji.

Ali nam lahko naštejete nekaj znanih Prekmurcev?

Vlado Kreslin, Vlado Poredoš, Mišo Kontrec, Milan Kučan, Miško Kranjec, ki je bil nekoč znameniti pisatelj, in pa seveda tisti buditelji Franc Ivanoci, ki je bil duhovnik, ki ni ubogal madžarskih oblasti, da se otroci pri verouku ne smejo učiti slovenskih molitev, Jožef Klekl mlajši in Jožef Klekl starejši, oba Küzmiča, pa še kar nekaj jih je bilo, verjetno tudi Jerič, ki izhaja iz naše občine. To so bili tisti, ki v tistih časih (kar je bilo bogokletno in si bil zaradi tega zaprt) niso pustili madžarski oblasti da bi pomadžarili Slovence, ampak so pridigali v slovesnekm jeziku, tudi vero so učili v slovenskem jeziku, izdajali časopise Marijin list, Novine. Treba je vedeti, da je v tistih časih imela vsaka družina na ta način vpogled v prekmurski jezik. Vsaka družina je namreč imela naročene novine, ki so bile na začetku verske, potem pa politične, da je dvigovala samozavest in duha za slovenski jezik, prekmurski jezik. Takrat ni bilo radia, TV, tako je bila to edina povezava, da so ljudje dobili informacije, kaj se v svetu dogaja. Bile so tudi časopisi, kjer so bili zapisani običaji, dogodki, časopisi, preko katerih so se učili o kmetovanju, čebelarstvu in podobnih poklicih.

Kako se počutite v Prekmurju za razliko od Ljubljane?

Dobro, se razume, da se v Prekmurju počutim bolje, ampak če sem čisto pošten, sem v Ljubljani že 17 let, torej sem tukaj več ali manj polovico časa. Tako da sem se kar privadil na to. V sebi pa imam Dolenjsko, ker sem v Novem mestu tudi v senatu visoke šole, tam tudi predavam organizacijo in poslovanje na podeželju, tako da sem dosti v teh krajih. Tudi čutim Dolenjsko. Zgodovinsko je dokazano, da imamo Dolenjci in Prekmurci veliko skupnega.

Koliko sta stara vaša otroka?

Hči 41, sin pa 35.

Ali se vaša otroka znata sporazumevati po madžarsko?

Ne.

Katere so kulturne in naravne znamenitosti Prekmurja?

Kulturne so predvsem v tem smislu, da se veliko da na prekmurske narodne pesmi. Verjetno ste že slišali za beltiški folklorni festival, enega najmočnejših v Sloveniji. Tam se vsako leto zberejo vse pomembne folklorne skupine iz Slovenije in tujine, več desetletij je to tudi mednarodni folklorni festival. Na skupnem delu je bil potem predstavljen grad Grad na Goričkem, ki ima 365 sob. Zgrajen je na obronku vulkana. Vulkan je tudi možno obiskati. Torej je lepo prikazan ta panonski duh, geografsko, kulturno je grad zelo pomemben, saj prikazuje, kako so si ljudje blizu, kako so povezani. Ko smo bili pod madžarskimi državami, smo bili na obrobju. Tudi ko je nastala Jugoslavija, smo bili na obrobju, treba je tudi vedeti in priznati, da je v nekih povojnih časih vladala tam slovenska Sibirija: tisti učitelji, ki niso šli v komunistično partijo, so morali iti poučevati v Prekmurje in so bili v nekem smislu v izgnanstvu, ampak so se znašli. Združili so se s tamkajšnjimi ljudmi, ker je Prekmurje še vedno skromno. Sicer vsi hvalijo, ampak verjetno hvalijo s tega vidika, ker smo kljub temu, da smo bili vedno potlačeni, zelo veseli, če lahko komu kaj damo na mizo, kar pač imamo, ker nekoč naši predniki niso imeli, saj so zelo skromno živeli, ampak to je nekako ustavljeno, na to sem

ponosen. Dandanes ima vsak toliko, da lahko komu kaj da, verjetno je to v Prekmurju izraženo bolj kot kjerkoli drugje. Verjetno je to ostalo iz preteklosti.

Ali ste verni, ali poznate kakšnega luterana?

Sem veren, hodim vsako nedeljo k maši, ampak nisem veren v tem smislu, da bi bilo verovanje moj poklic, ampak sem se nekako za to odločil pred kakimi 30 leti. Takrat sem prebral knjigo Spomin na prihodnost nekega nemškega pisatelja. Takrat mi je bilo predloženo slikovito, kako veliko je vesolje. Takrat je bilo 7 milijard svetlobnih let, danes že trdijo, da je zadeva velika 15 milijard svetlobnih let. Zdaj, če gledamo, da je par sekund do Marsa, pa še tam nismo bili, sem jaz takrat ugotovil ... Sam se imam za zelo pametnega, ne samovšečnega, ampak zelo pametnega, se tudi trudim kaj naučiti, zelo rad poslušam, ampak takrat, pred 30 leti, sem moral biti sam do sebe pošten in si priznati, da jaz tega nikoli ne bom razumel, kako je to veliko, in ne morem si tudi predstavljati, da bi bil kdo sposoben, da to meni lahko razložil. In potem se je ustvarila ta zadeva, ko si nečesa ne moreš razložiti, v nekaj veruješ. Jaz sicer ne verujem v gospoda, ki tam nekje sedi in s palico maha sem in tja, moje verovanje je pač tako. Imam tudi prijatelje druge veroizpovedi, luteranske, židovske, moj najboljši prijatelj je musliman, s Kosova, vsak dan je pri meni, nimam s tem nobenih težav. Ne maram pa ljudi, ki mislijo, da vse vedo, čisto vse, kadar ga kaj vprašaš, vse ve, ne ve pa, kaj je Rimska cesta, še manj, kaj je galaksija, da o črni luknji in o nastanku sveta ne govorimo. Taki ljudje ne morejo biti moji prijatelji, nimam pa nobenih težav, da bi se z njimi družil, jih pa jemljem za rezervo. Ker jaz še vedno rečem (tudi svojim študentom): največ naredite zase in za svojo okolico s tem, da ste sposobni, če vas kdo kaj vpraša, pa tega ne veste, to povedati, priznati. Dajte pa koga vprašati, mogoče kdo drug kaj več ve. S tem daste drugim spoštovanje, kar mislim, da je v sodobnem času zelo pomembno, da je treba spoštovati vsakega. Vodi me ključna misel, ki sem jo našel v knjigi Idiot (F. M. Dostojevski): Nihče ni tako pameten, da ne bi česa narobe naredil, česa grdega naredil, in nihče ni tako neumen, da ne bi česa dobrega naredil.

Kako kot državni svetnik vplivate na razvoj Prekmurja, ker vemo, da je Prekmurje slabše razvita pokrajina?

Zdaj tako: jaz sem predstavnik lokalnih interesov. Levi breg Mure ima 19 občin in predstavniki teh občin med sabo izvolijo 27 elektorjev, teh 27 ljudi pride skupaj in med njimi izvolijo 1 predstavnika. Slovenija ima dvodomni parlamentarni sistem: to pomeni, da imamo državni zbor in državni svet. Državni zbor sprejema zakone, vlada je tista, ki izvršuje in pripravlja zakone, sodišča skrbijo, da se ti zakoni pravilno upoštevajo, ustavno sodišče preverja, ali so ti zakoni ustavni, v državnem svetu pa smo predstavniki lokalnih skupnosti (teh nas je 22), potem so 4 sindikati, 4 tisti, ki predstavljajo delodajalce (obrtnike, podjetnike), potem je 6 negospodarskih (šolstvo, visoko šolstvo, medicina, kultura, šport ...), potem so 4 člani za kmetijstvo in svobodne poklice (2 sta kmeta, eden je z obrtniške, eden pa iz odvetniške sfere). Naše pristojnosti so pa take, da mi vladi in državnemu zboru predlagamo določene rešitve, damo svoje mnenje o tistih zakonih, ki jih oni pripravijo. Tudi mi lahko vložimo kakšen zakon, zelo pogosto delamo tako, da imamo okrogle mize, da ko delamo, soočimo ljudi z različnimi stališči, da se tam zadeva sfinalizira. To ni medijsko pokrito in tega ljudje ne vedo, ampak tam je največ, kar delamo. Tudi moje delo je v smislu, da se pripravi zakonodaja, dobra za

vse. Jaz nima direktnega vpliva, da bi lahko pomagal. Mislim, da tudi ne bi bilo prav, da se pomaga samo eni regiji, v mojem primeru Prekmurju. Mi se borimo, da občine dobijo dovolj denarja, da lahko servisirajo vse te potrebe, ki jih občani uporabljate. Moj vpliv je predvsem v tem, da se pripravi zakonodaja, ki je za vse državljane Slovenije, od vrtca do odraslega izobraževanja, gospodarske svobodne pobude podjetništva pa do jeseni življenja v domu starejših. Tudi starejših je čedalje več. Ste si zapomnili moje slide, da se dva poročita, da imata čim več otrok. Nekateri trdijo, da ne gre, da je drago. Ampak nekoč so bili ljudje stokrat bolj revni, če smo čisto poštene, vsi od vas imate doma toliko oblek, da bi lahko imeli še dva bratca ali sestrice, pa bi vsi imelo dovolj za obleči. Ker če tega ne bo, potem ne bo nič pomagala zakonodaja, nič, še angleški jezik bodo vsilili na fakultete. In če slovenskega jezika ne bo, ne bo slovenskega naroda, tudi Slovenije kot države ne bo ... Upam, da boste nadaljevali moje misli domoljubnosti, to je tudi ena mojih zadev. Jaz sem eden tistih, ki sem pred tremi leti preprečili to, da so uvajali angleščino kot redni predmet v šole (tako zgodaj). Nima nič proti, da je to del fakultativnega izobraževanja, ampak zelo imam proti in vse bom naredil, da to ne bo postal uradni jezik.

Kaj bi vi spremenili v Prekmurju?

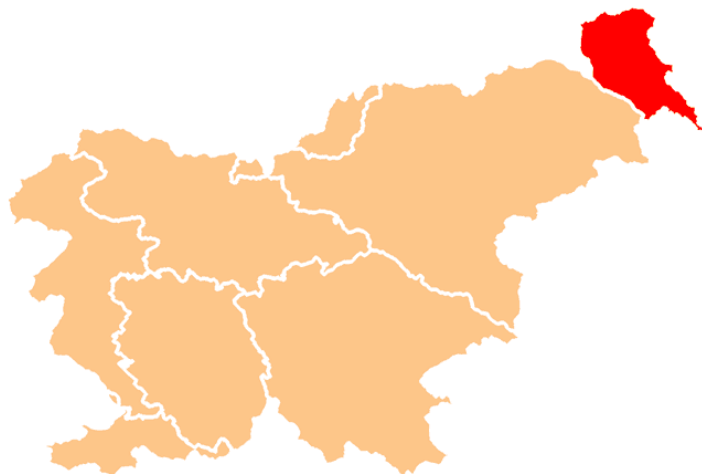
Ta je pa dobra! Dosti in nič. Spremenil bi to, kar je verjetno čutiti z mojega kompletnega nastopa prej in zdaj. Malo več spoštovanja, domoljubja, ker zdaj ni dovolj, da samo rečeš, tega se ne da, pa onega se ne da, v Avstriji je to boljše pa tam je to boljše. Jaz mislim, da ni res. Menim, da se da v Prekmurju zelo prijetno in korektno živeti, biti vesel s krajem, ki je npr. čisto prvič v življenju dobil možnost urejenega odlaganja smeti. Vem, da imajo nekateri kraji problem z vodo in s kanalizacijo. Ampak vse se da rešiti. Tako jih pa večina prevzame miselnost, da je bolje iti v Ljubljano, v mesto, da bodo njihovi otroci tam in bodo več pridobili. To bi najrajši spremenil, mogoče sem preveč egoističen, ampak jaz temu rečem domoljubje.

Želim Vam uspeh pri dobrih ocenah, sproščenih, mirnih, pametnih učiteljicah ...

Prekmurje

avtorica prispevka: Lina Lamovšek, 7. c

Novinarji pa nismo samo intervjuvali naših gostov. Nekateri novinarji se delavnic niso mogli udeležiti, zato so morali predstaviti regijo Prekmurje.

Prekmurje je nižinska pokrajina na skrajnem severovzhodnem delu Slovenije ob meji z Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško na levem bregu reke Mure, po kateri je tudi dobila ime.

35

Število prebivalcev v Prekmurju je 77.908, večina je Prekmurcev, tukaj pa živijo še Madžari in Romi. Tukaj govorijo posebno narečje – prekmurščino. Prekmurščina je slovensko narečje, ki se je razvijalo zelo ločeno od drugih slovenskih narečij. Prekmurje in Porabje je bilo s Slovenci poseljeno še pred vdorom Madžarov v Panonsko nižino. Ti so si poskušali podjarmiti Slovence v Prekmurju, vendar jim to zares ni uspelo. Ker je bila pokrajina zelo zaprta in zaostala, govor ni bil pod vplivom slovenskega knjižnega jezika.

Pokrajina je večinoma poljedelska. Prekmurje je pretežno ravninska pokrajina. Geografsko je razdeljeno na tri območja: hribovito območje severno od Murske Sobote je Goričko; vzhodno proti Muri leži Ravensko, jugovzhodno od Murske Sobote pa leži Dolinsko. Okrog Lendave pa je manjše gričevnato področje Lendavske gorice. Najvišji vrh Prekmurja – Kugla (418 m nadmorske višine) leži v naselju Sotin. Večji mesti sta Murska Sobota in Lendava. V osrčju Prekmurja sredi valovitih polj se razprostira mestna občina Murska Sobota. Slovenskemu ozemlju je bilo mesto priključeno leta 1919, njegov izvor pa sega daleč pred srednji vek, ko je Murska Sobota dobila mestne pravice. V naselju Rakičan je graščina iz 17. stoletja postala izobraževalno in raziskovalno središče, hkrati pa je tu center konjeniškega kluba. Le malo dalje se razprostira športno letališče, znano po letalskih in balonarskih prvenstvih. Od tu se lahko s panoramskim poletom dvignemo nad prostrano ravnino pokrajine, pod katero se pretakajo vrele termalne vode.

Že desetletja sta Prekmurje in sosednja Prlekija znana po svojih termalnih kopališčih, kot so Moravske in Lendavske toplice, Radenci in Banovci. Odkritje termalnih voda je prineslo pokrajini nove možnosti. Ena najpomembnejših dejavnosti je turizem. V zadnjem času termalne vode privabljajo turiste iz nemško govorečih dežel. Vedno bolj se razvija tudi kmečki, družinski in lovski turizem, saj številne kolesarske steze, poljski kolovozi, gozdovi in travniki to omogočajo.

Prekmurje je bilo vedno in je še vedno gospodarsko in politično odmaknjeno od ostalih slovenskih pokrajin. Kljub temu si je Prekmurje prizadevalo k razvoju tako tekstilne, kovinske, čevljarke kot predelovalne industrije. Dolgo časa je bila ponos Slovenije tekstilna tovarna Mura (ime je dobila po reki Muri), danes pa na žalost ne obratuje več.

Kmetijska gospodarstva te regije obdelujejo skoraj 13 % vseh kmetijskih zemljišč v Sloveniji in redijo skoraj 12 % vse živine. Žitnica države pridelava skoraj polovico vse pšenice in skoraj tretjino vse koruze v Sloveniji.

Znani jedi, ki izvirata iz Prekmurja, sta prekmurska gibanica in bograč. Manj znane pa so bujta repa, različne pečene močnate jedi, posolanka, ajdove, koruzne in pšenične zlevanke, retaš in pogače. Obstaja tudi veliko vrst vin. Kot dodatek jedem se največkrat uporabljata bučno olje in ostra paprika.

Iz Prekmurja izvira kar nekaj ljudskih običajev in navad. Med njimi so najbolj znani različni plesi, sejmi, obrti in poroka s pozvačini (slika desno). V Sloveniji so znane prekmurske pesmi Marko skače, Rezanka, Gjaj, gjaj, gjaj. Tradicionalne plese in pesmi so spremljale njihove narodne noše. Tradicionalna moška noša je sestavljena iz visokih črnih čevljev, belih hlač, ki so iz debelega blaga, bele srajce iz tankega blaga, rjavega ali črnega telovnika in črnega klobuka. Ženska noša pa je iz visokih črnih čevljev, dolgega belega krila, svetlega predpasnika, majice s kratkimi rokavi in bele jope.

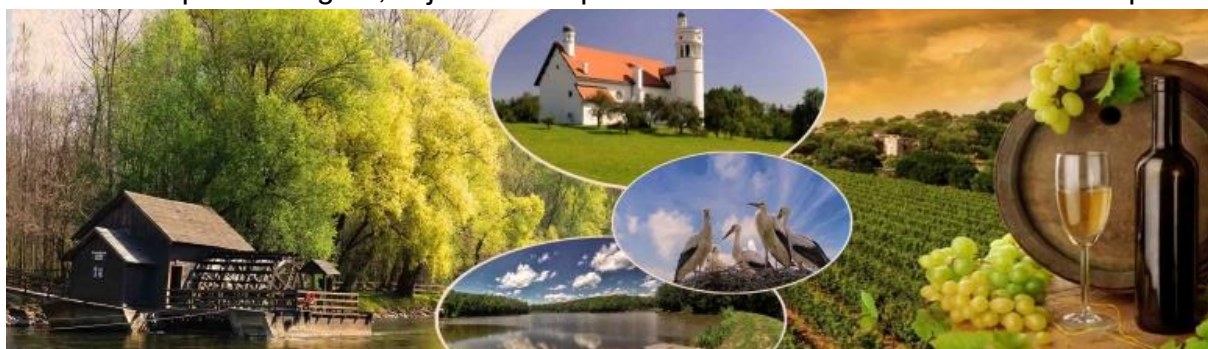

V Prekmurju je veliko znamenitosti, tako kulturnih kot tudi naravnih. Kulturno-zgodovinske znamenitosti so: evangeličanska cerkev in cerkev sv. Nikolaja v Murski Soboti, grajska kapela in Dvorec Rakičan v Rakičanih, grad v Murski Soboti, Spomenik zmage in spomenik Erato

prav tako v Murski Soboti. Naravne znamenitosti so Bukovniško jezero, Hodoško jezero in zavarovan travnik v Turnišču.

Ena izmed znamenitosti oziroma posebnosti Prekmurja so tudi mlini na Muri. Eden najbolj znanih je Babičev mlin pri Veržeju, drugače pa je Mura poganjala kar sto mlinov.

Življenje v preteklosti je v svojih delih lepo opisoval najbolj znani prekmurski pisatelj Miško Kranjec danes pa njegovo delo uspešno nadaljuje in nadgrajuje Feri Lainšček, ki opisuje predvsem življenje Romov. Tradicijo in otožnost prekmurskega človeka s svojimi pesmimi predstavlja pevec Vlado Kreslin. Med pevce s Prekmurja štejemo še Miša Kontreca, Vlada Poredoša in pevko Regino, ki je bila tudi pri nas na dobrodelnem koncertu Za lepši svet.

VIRI:

- https://dijaski.net/gradivo/geo_ref_prekmurje_01_predstavitev
- https://sl.wikipedia.org/wiki/Prekmurje#Ljudje_v_Prekmurje
- https://kraji.eu/thematic_page_menu/murska_sobota_z_okolico/slo
- ZELENJA SLOVENIJA, Založba pogled, 2011

37

Zgodovinske delavnice

Na zgodovinskih delavnicah so učenci in učenke izdelovali plakate na temo priključitve Prekmurja k matični državi leta 1919, raziskovali so, kakšno je bilo Prekmurje pod ogrsko oblastjo, kakšne arhitekture so zaznamovale njihove stavbe, spoznavali pestrost ver, seveda pa ne smemo pozabiti na 2. svetovno vojno in pomembne osebnosti skozi zgodovino do današnjega časa.

Kaj so udeleženci povedali o delavnicah?

Učenke in učenci so povedali, da so se pri pouku že učili o zgodovini Prekmurja, zato so se odločili, da bodo povzetek tega prenesli na plakate. Tako boste na plakatih našli veliko zanimivih podatkov o zgodovini mesta Murska Sobota (npr. Naji, Lei, Teji in Uršuli se je zdel zanimiv podatek, da se je po 1. svetovni vojni ustanovila Murska republika, vendar samo za šest dni). Novinar Mark Kastelic je izvedel, da so za izdelavo plakata potrebovali več kot dve uri. Večino svojih podatkov so našli v Enciklopediji Slovenije, na spletu. Učenci so delavnico vzeli resno in so delo dobro opravili.

Sedaj pa pogledjte njihove prispevke.

Gradovi in cerkve v Prekmurju v času 1. in 2. svetovne vojne

avtorice prispevka: Brina Ravbar, Ula Regali, Ana Pevec, Živa Batis, 9. b

1. Grad na Goričkem

Grad je tudi ime kraja ki je največji kraj na Goričkem. Ime je dobil po utrdbi, okoli katere se je razvil. Prva pisna omemba gradu sega v leto 1208. Na gradu so v 13. stoletju vladali grofje iz Železnega, nato Omode in od 1365. leta naprej Szechy, ki so v 16. stol. širili protestantizem. Za njimi so v gradu vladali še Batthyanyi in Szechenyi. Med obema svetovnima vojnama je bil lastnik ohranjenega in opremljenega gradu industrijalec Geza Hartner iz

Murske Sobote, po vojni pa je bil grad dolgo zapuščen. Do danes so precejšen del gradu že obnovili. Grad na Goričkem je tudi največji grad na Slovenskem. Njegova posebnost je, da ima 365 sob, kar pomeni, da ima vsak dan v letu svojo sobo. Grajski park je v zadnjih letih znan po izvirni prireditvi »Noč čarovnic«, katere se vsako leto udeleži več tisoč obiskovalcev od vsepovsod.

2. Grad Beltinci

Takoj na začetku beltinškega parka stoji graščina iz 13. stoletja. Zadnja si jo je pred 2. svetovno vojno lastila družina Zichy. Prvotno je graščino obdajalo obzidje s štirimi stolpi, okoli gradu pa je bil skopan obrambni vodni jarek, v katerem je bila voda iz potoka Črnca, ki teče v bližini. V 17. stoletju (po koncu turških vpadov) je prišlo do zrušitve južnega in zahodnega dela. Takšno podobo je grad ohranil vse do danes. Posebna

znamenitost gradu sta dva podzemna rova. Prvi povezuje grad s cerkvijo, drugi pa je speljan

do žitnic, ki se nahajajo na začetku Beltincev. Grad ima danes dva cela in dva okrnjena trakta ter tri okrogle stolpe na vogalih. Dolgo je propadal, zdaj pa je že v temeljiti obnovi. V štirih že obnovljenih prostorih se nahaja poročna dvorana, v kateri se odvijajo različne prireditve, kulturno-družabna srečanja in razstave.

3. Grad Murska Sobota

Grad leži sredi urejenega murskosoboškega parka in izvira iz 16. stoletja. Pisne listine dokazujejo, da je že sredi 13. stoletja na istem mestu stal belmurski grad. V 2. polovici 14. stoletja je bil grad v lasti plemiške družine Széchy, leta 1687 pa je grad kupil Peter Szápáry. Od njegovih dedičev (zadnji lastnik je bil Geza Szápáry) ga je leta 1934 kupila Občina Murska Sobota. V času 2. svetovne vojne so imeli v gradu sedež madžarski okupatorji. Kulturni pomen je začel dobivati po drugi svetovni vojni, saj so do danes v njem poleg knjižnice uredili dvorano za razne družabno-kulturne prireditve in prostore mladinskega društva.

4. Grad Rakičan

Dvorec Rakičan se nahaja v istoimenski vasi. Prvi pisni zapisi pričajo o njegovi izgradnji v 15. stoletju. Po turški vpadih so grad prenovili v baročnem stilu. Grad Rakičan ima izrazito podeželski izgled, kar sovпада z nekdanjo in današnjo osrednjo aktivnostjo, to je vzrejo konjev. Poleg organizirane šole jahanja upravljalci ponujajo tudi ježo turistom in ostalim obiskovalcem. V gradu deluje tudi Raziskovalno izobraževalno središče, ki prireja izobraževanja, delavnice in predavanja na različne teme. Urejen park in okolica okoli gradu sta idealna za sprehode ter kolesarjenje.

1. Cerkev Rotunda

Rotunda se nahaja v idilični prekmurski vasi Selo. Zgrajena je bila v prvi polovici 13. stoletja in ima status kapele. Celotna zgradba je iz doma narejene opeke. Tla so ilovnata. Iz kamna so narejeni le temelji. Notranjost je bila okrog leta 1400 prevlečena s plastjo ometa in poslikana. Na začetku prazne stene Rotunde so v začetku 14. stoletja poslikali s freskami. Čeprav imena slikarjev niso natančno znana, poslikave pričajo o izjemni kvaliteti

in nadarjenosti teh mojstrov – avtorjev. Stil slikanja je gotosko idealističen. Severna stena nam prikazuje motiv svetih treh kraljev, na vrhu kupole pa sta upodobljena sv. Trojica in Kristus. V letih 1845 in 1846 je bila stavba bistveno spremenjena, saj so iz apside poznogotski krilni oltar iz okrog leta 1490 prenesli v Budimpešto. Vse ostalo se je ohranilo do danes. Rotunda spada med starejše stavbe v Sloveniji, zato je ob obisku Prekmurja ne smete spregledati.

2. Plečnikova cerkev

V vasi Bogojina stoji edinstvena cerkev Gospodovega vnebohoda, imenovana tudi Bela golobica. Gre za eno vidnejših arhitekturnih del najbolj znanega slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika. Stara cerkev Gospodovega vnebohoda je na istem mestu stala že v 14. stoletju in zaradi značilnih gotoskih značilnosti spada v prekmursko skupino gotoskih cerkva. V letih 1925–1927 so jo na pobudo Ivana Baše, takratnega župnika iz Bogojine,

preoblikovali po načrtih Jožeta Plečnika. Od prvotne ideje o mogočni cerkvi je načrte spremenil in staro cerkev ohranil ter jo nadgradil. Na marmorni steber so oprti štirje loki, na katerih stoji raven hrastov strop. Na njem so lončeni izdelki domačih lončarjev iz Bogojine in Filovcev. Značilna sta še kip Kristusa na glavnem in sv. Jožefa na stranskem oltarju. Osrednji je bil dokončan leta 1954 ob posvečenju cerkve Gospodovemu vnebohodu, slednji pa dve leti pozneje. Izdelal ju je kipar Lapuh iz Ljubljane. Ob starem glavnem vhodu je postavljen mogočen, od daleč najbolj opazen valjast stolp – zvonik z značilnimi Plečnikovimi arhitekturnimi oblikami, na vrhu valja pa je razgledna terasa.

3. Evangeličanska cerkev

Leta 1643 se je murskosoboški evangeličanski cerkveni občini zgodil velik udarec: Ferenc Nadasdy, sin znane grofovske evangeličanske družine, je leta 1644 poročil grofico Julijo Eszterhazy, zatajil svojo vero in prestopil v rimokatoliško. Začelo se je vneto preganjanje in odvzemanje cerkva tistim, ki so do pred kratkim bili soverniki. Mestna oblast je celo izdala odlok, po katerem se evangeličani niso smeli več zadrževati v Murski

Soboti. Evangeličani so se v Mursko Soboto pričeli ponovno priseljevati šele po tolerančnem patentu Jožefa II. Leta 1783 je bila ustanovljena evangeličanska cerkvena občina v Puconcih, v katero so spadali tudi verniki soboške cerkvene občine. Oddaljenost evangeličanskih vernikov iz obmurskih vasi do cerkve in šole v Puconcih pa je bila prevelika. Ob ustanovitvi soboške evangeličanske cerkvene občine je bilo poleg nekaj intelektualcev, premožnih meščanov, obrtnikov in delavcev večina vernikov kmečkega izvora. Cerkev je bila v neogotskem stilu zgrajena leta 1910 po načrtih madžarskega arhitekta Ernoja Gereya. V notranjosti se nahajajo oltar s sliko Snemanje s križa in poslikave v madžarskem stilu.

41

4. Cerkev Marijinega vnebovzetja, Turnišče

Cerkev v Turnišču je posvečena Marijinemu vnebovzetju in je stara že čez 900 let. Zaradi tega tamkajšnjo župnijo označujemo za pražupnijo. Romarska cerkev je bila kasneje gotizirana, dozidali so veliko ladjo in jo preuredili v prezbitarij. Leta 1915 je Turnišče dobilo novo cerkev, ki je vzporedna stari, skupno pa imata vmesno steno. V zgradbo so prenesli tudi vso baročno opremo. Posebnost cerkve je bila v prvi polovici 14.

stoletja, torej še pred gotizacijo cerkve, naslikana Marija zavetnica s plaščem. Poslikava s plaščem je izjemno redek primer takšne upodobitve Marije. Simbolni pomen plašča je predvsem prepričanje romarjev, da se z romanjem v cerkev zatečejo pod Marijin plašč, torej v Marijino varstvo, in jih zato ta ščiti.

5. Cerkev Svete Trojice, Odranci

Do ustanovitve župnije v Beltincih (leta 1759) je vas Odranci spadala v župnijo Turnišče. Leta 1862 so v Odrancih poleg vaške šole zgradili kapelo s preprostim oltarjem in kipoma Marije z Jezusom in Sv. Jožefa, ki jih imenujemo kar sv. Trojica. Kapela je stala do 1965. leta, ko je cerkveni odbor zemljišče odstopil občini. Ob

ustanovitvi samostojne duhovnije (1944) je bilo določeno, da bo nova cerkev stala na istem mestu, kjer je stala kapela. Ugotovili pa so, da je prostor preozek in zato neprimeren. Pozneje so z darovi in zamenjavo pridobili dodatna zemljišča, kar je omogočilo izgradnjo cerkve na željeni lokaciji. Leta 1946 se je cerkveni odbor med osnutki načrtov Janeza Valentinčiča odločil za osmerokotno cerkev. Po številnih birokratskih zapletih in nesreči pri gradnji kupole, ki je terjala osem življenj, gradnje ni bilo lahko izpeljati. Zato so zgradili leseno cerkev, v kateri so 17 let opravljali bogoslužje. V tem času pa so stekla tudi prizadevanja za pravo, zidano cerkev. Odranska cerkev je bila končno zgrajena šele leta 1967. Blagoslovili so jo leta 1967, 1977 pa so jo posvetili sv. Trojici. Po dograditvi cerkve so zbrali denar za freske, ki jih je na površini 200 kvadratnih metrov naredil akademski slikar in duhovnik Stane Kregar. Leta 1983 so povišali cerkveni stolp in vanj namestili tri zvonove.

6. Cerkev Sv. Nikolaja v Beltincih

Prva cerkev, ki se omenja v Beltincih, je bila lesena in namenjena le grofom. Cerkev, kot jo lahko vidimo danes, je dal leta 1742 zgraditi general Ladislav Ebergényi, posvečena pa je sv. Ladislavu, madžarskemu kralju, ki ga je katoliška cerkev razglasila za blaženega. Kot vladar se je namreč zelo zavzemal za poglobitev in utrditev katoliške vere. Med leti 1893 in 1895 je cerkev temeljito prenovil ter razširil dunajski arhitekt Max von Ferstl, ki je staro baročno cerkev povečal ter na jugu prizidal stransko Marijino kapelo. Pod kapelo se nahaja grobnica grofovske družine Zichy, ki so bili zadnji lastniki beltinskega gradu. T. i. »nova cerkev« je dekorirana v neobaročno-klasicističnem slogu. Nad cerkvijo se dviga zvonik, zgrajen leta 1777, ob glavnem vhodu pa se na levi in desni strani dvigata dva stolpa.

Viri:

- <http://www.prekmurje-slo.com/?p=domov>

Prekmurje in verstva

avtorji prispevka: Julija Genorio, Ajša Hodžić, Nal Roš Omahen, Pia Zupančič, 9. b

Prekmurje je nižinska pokrajina na skrajnem severovzhodnem delu Slovenije ob meji z Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško na levem bregu reke Mure, po kateri je tudi dobila ime. Pokrajina je večinoma poljedelska, večji mesti pa sta Murska Sobota in Lendava.

Prekmurje je bilo vedno in je še vedno gospodarsko in politično odmaknjeno od ostalih slovenskih pokrajin. Zaradi geografske lege in politike je bilo mnogo bolj podvrženo raznarodovalnim vplivom od konca 11. stoletja dalje.

Čeprav so že leta 1848 obstajali poizkusi, da bi se Prekmurci povezali z rojaki, so živeli precej samosvoje. K temu je prispevala tudi verska različnost, saj so med njimi živeli tudi protestanti luteranske in kalvinske veroizpovedi. Poleg Madžarov je med prekmurskimi Slovenci v mestih živelo tudi precej madžarskih Judov. V 19. oz. 20. st. so sestavili politični program, ki je poudarjal pomen vere v zasebnem in javnem življenju in verskega pouka v materinščini ter zahteval lokalne časopise v njej. Zgodovinski proces širitve protestantizma in nato rekatolizacije je v Prekmurju potekal drugače kot drugod po tedanjih slovenskih deželah in z zamikom enega stoletja. Temeljni razlog je bil, da je bila večina slovenskega ozemlja pod habsburško oblastjo, Prekmurje pa pod ogrskim kraljestvom. Čeprav je bila rekatolizacija tudi v Prekmurju močna, pa so ohranili razmeroma mirno sobivanje obeh osrednjih Cerkva.

Ko je leta 1517 Martin Luther pribil 95 tez, je v trenutku spremenil tok evropske zgodovine, sledi pa so vidne še danes. V slovenskem prostoru se to prav gotovo opazi v Prekmurju, kjer danes deluje kar 11 evangeličanskih cerkvenih občin oz. gmajn od skupno 14 na celotnem slovenskem ozemlju.

Viri:

- <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/item/evangelicanske-cerkve-v-prekmurju.html>
- https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://sl.m.wikipedia.org/wiki/Prekmurje&ved=2ahUKEwifieSjtOfIAhXRAXAIHYSfBNUQFjACegQIAhAB&usg=AOvVaw0bpiGfXhzlnzpxwdvY2p_E

Prekmurje v 1. in 2. svetovni vojni

avtorice prispevka: Teja Zaletelj, Uršula Černelč, Naja Mrvar, Lea Bernetič Rijavec, 9. a

Prekmurje je bilo udeleženo v 1. svetovni vojni. Pomembnejši delež (več kot 1000 mobiliziranih v posameznem pehotnem polku v času prve svetovne vojne) so imeli vojaki iz Prekmurja vsaj v petih pehotnih polkih avstro-ogrske vojske. Mobilizirani v Železni županiji (gornje Prekmurje) so se v večjem številu borili v 83. cesarsko-kraljevem pehotnem polku in v 18. in 31. madžarsko-kraljevem pehotnem polku. Mobilizirani v Zalski županiji (dolnje Prekmurje) so se v večjem številu borili v 48. cesarsko-kraljevem peh. polku in 20. madžarsko-kraljevem (honvéd) peh. polku. V omenjene vojaške enote je bilo v času 1. vojne mobiliziranih okrog 70 % vseh vojaških obveznikov iz Prekmurja.

Vedno manj so poročali o prekmurskih vojaki. Vojake so zdravili izven Slovenije. Med drugimi tudi Štefana Hozjana, slovenskega letalca, ki je med 1. svetovno vojno sestrelil več letal.

V drugi svetovni vojni je življenje izgubilo skoraj 100 tisoč Slovencev. Najbolj je bila prizadeta Ljubljanska pokrajina, kjer je življenje izgubilo 32060 ljudi, kar je pomenilo 9,5 % prebivalcev. Najmanj je bilo prizadeto Prekmurje, kjer je bilo 1598 žrtev oziroma 1,6 % prebivalstva. Območje Prekmurja je aprila 1941, po osvojitvi nemških sil, z okupacijo prevzela madžarska vojska. Ta je poskušala območje čim hitreje madžarizirati. Upravno območje so razdelili na soboški in lendavski okraj, obnovili so raznarodovalno društvo za Vendsko krajino, uvedli madžarščino kot učni jezik, uničevali slovenske in prekmurske knjige, zapovedali uporabo madžarščine ter prepovedali javno rabo slovenščine. Dovoljena je bila raba prekmurskega narečja, saj so trdili, da so Prekmurci, podobno kot porabski Slovenci (Vendi), posebna nacionalna skupina.

Okupatorjem madžarizacija avtohtonega slovenskega prebivalstva z izobraževanjem in propagando ni uspela. Sledili so prvi poskusi organiziranega upora, tem pa aretacije, sodni procesi in zaporne ter smrtne kazni. V začetku aprila 1945, dober mesec pred padcem Berlina, so vojaki sovjetske Rdeče armade prodrli v Prekmurje in ga v nekaj dneh osvobodili. Že sama gradnja pontonskega mostu čez reko Muro naj bi terjala več kot 400 življenj sovjetskih vojakov, saj so ti bili med gradnjo neprestano izpostavljeni okupatorski vojski. Mnogo trupel naj bi tako odnesla reka. Točno število padlih sovjetskih vojakov, ki so osvobajali Prekmurje, ni znano. Zagotovo pa jih je na naših tleh življenje končalo vsaj 521.

Na fotografiji (od leve) so vojaki Aleksander Kovač iz Šalovec, Ivan Kerčmar iz Andrejec, Viljem Županek ter Karel Varga, oba iz Šalovec, ki so se borili v 1. svetovni vojni.

Viri:

- <https://www.pomurec.com>
- www.pomurski-muzej.si
- <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/item/prekmurski-vojaki-v-prvi-svetovni-vojni-1914-1918.html>
- <https://sobotainfo.com>
- www.kamra.si
- <https://sl.wikipedia.org>

Združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom

avtorice prispevka: Neža Marinčič, Klavdija Dremelj, Vida Kovačič, 9. c

Pariška mirovna konferenca je potekala po koncu prve svetovne vojne januarja 1919 v Versajski palači pri Parizu. Mirovne konference so se udeležili predstavniki 25 držav, vendar so glavne odločitve sprejemali veliki trije: Woodrow Wilson (predsednik ZDA), David Lloyd George (ministrski predsednik Združenega kraljestva) in Georges Clemenceau (predsednik Francije). Rusija in države centralnih sil niso bile povabljene. Že pred koncem vojne je predsednik Wilson predstavil svoj program 14 točk, s katerimi bi dosegel pravičen in trajen mir. Glavna ideja 14 točk je bila pravica do samoodločbe, od katere so si mnogi narodi v Evropi obetali boljšo prihodnost.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev (okrajšano SHS) je bila država, ki je nastala 1. decembra 1918 z združitvijo Države Slovencev, Hrvatov in Srbov ter Kraljevine Srbije. 3. oktobra 1929 je bila država preimenovana v KRALJEVINO JUGOSLAVIJO.

45

Leta 1919 so se za prekmurske Slovence dogajale usodne stvari tako tukaj doma kot tudi na pariški mirovni konferenci. Dotedanja skupna državna tvorba avstro-ogrska monarhija je ob koncu prve svetovne vojne razpadla in na navedeni mirovni konferenci so pogajalci risali nove meje novih držav.

Združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom po prvi svetovni vojni ali priključitev Prekmurja matičnemu narodu je slovenski praznik, ki ga praznujemo 17. avgusta, na dan, ko je Prekmurje po določilih Pariške mirovne konference pripadlo Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, s tem pa so bili prekmurski Slovenci po stoletjih madžarske oblasti znova združeni z matičnim narodom. Po koncu prve svetovne vojne je Prekmurje 12. avgusta 1919 zasedla jugoslovanska vojska, 17. avgusta pa je na množičnem ljudskem zborovanju v Beltincih oblast predala civilnemu upravitelju.

Viri:

- https://sl.wikipedia.org/wiki/Zdru%C5%BEitev_prekmurskih_Slovencev_z_mati%C4%8Dnim_narodom_po_prvi_svetovni_vojni
- <https://sl.wikipedia.org/wiki/Prekmurje>
- <https://www.prekmurjevsrcu.si/o-prikljucitvi>

Pomembne osebnosti Prekmurja

1. Mikloš Küzmič

avtorica prispevka: Tina Omahen, 9. c

Mikloš Küzmič je bil rimokatoliški duhovnik, pisatelj, prevajalec, narodni buditelj in dekan Slovenske okrogline. Rodil se je 15. septembra 1737 v Dolnjih Slavčah v Prekmurju, ki je tiste čase spadalo pod Ogrsko.

Osnovno in krščansko izobrazbo je pridobil v svoji domači župnijski cerkvi pri Gradu. Leta 1761 je končal jezuitski gimnazijski kurz, študiral je tudi filozofijo v Győru, tam pa je leta 1763 končal tudi bogoslovje. 17. oktobra 1763 je postal župnik pri svetem Benediktu v Kančevcih, poleg tega pa je opravljal tudi službo šolskega nadzornika v svoji dekaniji. Župnijske šole so bile skromne, učitelji pa slabo izobraženi, zato je pošiljal dečke v Kőszeg v tamkajšnjo sirotišnico, ki je omogočala šolanje bodočih učiteljev in duhovnikov.

Napisal je sedem knjig, ki so jih uporabljali v cerkvi in šoli. Najpomembnejša je Abecednik. V prekmurščino je prevedel vse štiri evangelije, ki so izšli leta 1804 v Sombotelu pod naslovom Szvéti Evangyeliomi. S svojimi knjigami je spodbujal narodno zavest prekmurskega ljudstva in ohranjal narečno besedo. S tem sta s Štefanom Küzmičem postavila temelje za knjižno prekmurščino.

Mikloš Kuzmič je priredil knjige za večjo versko skupnost Slovenske krajine za cerkev, šolo in dom. Škof je namreč po seznanitvi z duhovnim stanjem v slovenskem delu njegove škofije ugotovil, da katoličani nimajo svojih knjig za cerkev in župnijske šole, zaradi česar je spodbudil Mikloša Küzmiča. Njuno sodelovanje je preraslo v plodno dejavnost, v kateri so se prepletale pastoralne, izobraževalne, kulturne, socialne in s tem tudi narodnostne prvine, ki so prispevale velik delež za ohranitev slovenstva v Prekmurju. V desetletju 1780–1790 je namreč Mikloš Küzmič pripravil in izdal sedem nabožnih in posvetnih knjig, ki so prekmursko katoliško slovstvo zaznamovale in določile za poldrugo stoletje.

Umrli je 11. aprila 1804 v Kančevcih.

Viri:

- <http://www.pomurski-muzej.si/izobrazevanje/gradiva-pomurja/gradivo/pedagosko-delo-m.-kuzmica>
- <http://www.pomurci.si/?id=651>
- https://sl.wikipedia.org/wiki/Miklo%C5%A1_K%C3%BCzmi%C4%8D

2. Anton Vratuša

avtorici prispevka: Klavdija Dremelj, Natalija Škrbe, 9. c

Anton Vratuša je bil slovenski politik, diplomat, publicist, borec NOB in slavist. Rojen je bil 21. februarja 1915 v Dolnji Slaveči v občini Grad (tedaj Avstro-Ogrska), umrl pa je 30. julija 2017 v Ljubljani.

Vratuša se je rodil v Slovenski krajini na Ogrskem (sedaj Prekmurje). Njegova starša sta bila Anton Vratuša starejši in Ana Bokan. Gimnazijo je obiskoval v Murski Soboti, v Ljubljani je nato študiral slavistiko na Filozofski fakulteti in leta 1941 doktoriral z disertacijo *Levec in Ljubljanski zvon*. Leta 1950 je ob delu končal tudi tretjo stopnjo študija družbenih ved na Visoki politični šoli v Beogradu. Takoj po okupaciji Slovenije se je leta 1941 vključil v NOB.

Februarja 1943 so ga Italijani aretirali in poslali v koncentracijsko taborišče Gonars, od tod pa naprej v taborišča Treviso, Padova in Rab. Pri tem je tudi vstopil v tajno organizacijo OF, katere je kasneje postal predstavnik predsedstva. Znanje tujih jezikov, delovna vnema in vestnost ter natančnost so ga usposobili za delo v zunanji politiki in na zelo odgovornih mestih v državni upravi: na pariški mirovni konferenci, zasedanjih generalne skupščine OZN, konferencah UNESCO in UNCTAD, sestankih s tujimi državnimi delegacijami, mednarodnih seminarjih, predavanjih itd.

V poznejših letih je objavil več kot tristo petdeset razprav in člankov v domačih in tujih znanstvenih ter strokovnih časopisih. Samostojna dela: *Levec in Ljubljanski zvon* (doktorska disertacija 1941), *Profili neuvrščenosti* (1980), *Ten years of ICPE* (1984), *Iz verig v svobodo*, *Rabska brigada* (1998), *Piran, a green coastal community in the northern Adriatic* (2002), *Vrt spominov in tovarštva: Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija na Petanjcih* (2004).

Viri:

- https://sl.wikipedia.org/wiki/Anton_Vratu%C5%A1a

3. Miško Kranjec

avtorica prispevka: Mia Zajec, 9. c

Rodil se je 15. septembra 1908 v Veliki Polani kot peti izmed sedmih otrok očetu Mihaelu in materi Mariji.

Izšel je iz revne kmečko-delavske družine, ki ni imela lastne zemlje. Oče je opravljal sezonska dela, mati pa je služila za naturalije in pletla vzorce za poroke.

Po končani osnovni šoli v domačem kraju je obiskoval gimnazijo v Ljubljani. Tu je vstopil v red katoliške vzgoje. Februarja 1922 mu je umrl oče. Jeseni 1922 se je vpisal na humanistično gimnazijo. Po gimnazijski maturi leta 1930 se je odločil za študij slavistike, a ga je leta 1934 opustil, ker se je posvetil pisateljevanju in novinarstvu.

Od leta 1945 je bil direktor Cankarjeve založbe in Slovenskega knjižnega zavoda. Leta 1959 so ga izvolili za glavnega urednika Prešernove družbe.

Počasi se mu je slabšalo zdravje. Imel je težave z ožiljem, pljuči in srcem. Po operaciji ožilja in okrevanju je spet pisal.

Umrl je 8. junija 1983 v Ljubljani.

Pisati je začel kot gimnazijec. Pri sedemnajstih letih je objavil prvo črtico. Pisal je črtice, socialne povesti, pokrajinske kmečke povesti, novele in reportažne ter partizanske romane. Nekaj njegovih del: Težaki, Sreča na vasi, Os življenja, Povest o dobrih ljudeh, Majhne so te stvari ...

V času svojega življenja je prejel razna odlikovanja in nagrade:

- 1945 – red zaslug za ljudstvo s srebrno zvezdo
- 1945 – red dela z rdečo zastavo
- 1947 – red jugoslovanske zastave z lento
- 1960 – red republike z zlatim vencem
- 1964 – Prešernova nagrada za roman *Mladost v močvirju*
- 1976 – Prešernova nagrada za življenjsko delo na literarnem področju

4. Miki Muster

avtorice prispevka: Naja Ana Šepetavc, Mia Leoni Čebular, 6. d

Miki Muster je slovenski animator, ilustrator, stripar, kipar, novinar in filmski režiser. Rojen je bil 22. novembra 1925 v Murski Soboti, umrl pa je 7. maja 2018 v Ljubljani. Njegova soproga je bila Jana Muster.

Njegovi najbolj poznani stripovski junaki so Zvitorepec, Trdonja in Lakotnik, ki so nastopili v kar 43 epizodah. Izobraževal se je na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Njegova znana dela so Dogodivščine Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika, Na grmado: Trije hribolazci, Gusarji: Prerijska roža, Čudežni otok: pustolovščine Zvitorepca in mnoga druga, ki so bila izdana v več zbirkah. Osvojil je tudi Prešernovo nagrado.

Viri:

- https://sl.wikipedia.org/wiki/Miki_Muster

5. Vlado Kreslin

avtorice prispevka: Tinkara Zajc, 9. c, Lorena Zabukovec in Lisa Pina Bašnec, 9. b

Slovenski kantavtor se je rodil 29. 11. 1953 v Beltincih. Glasbeno kariero je začel leta 1970 kot bobnar v bendu Apollo. Kot pevec je nastopal s skupinami Špirit group (Murska Sobota, 1973), Zodiac, Izvir, Horizont (Ljubljana, 1975–1978), Sanje in Avantura (Ljubljana, 1979).

Leta 1980 je zmagal na slovenski popevki s skladbo *Dan neskončnih sanj*. Leta 1983 se je priključil skupini Martin Krpan. Z njimi je posnel 2 albuma, in sicer leta 1986 *Od višine se zvrti*, leta 1988 pa *Bogovi in ovce*. Skupina Martin Krpan (Vlado Kreslin, Mark Čuček, Dadi Kašnar, Aleš Klinar in Tomaž Sršen) je nastopala kot predskupina Michaela Chapmana in Boba Dylana. Po tem nastopu je leta 1991 skupina preneha delovati.

Kreslin je vzporedno ustvarjal tudi avtorsko glasbo, s soavtorjem in kitaristom Mirom Tomassinijem. Iz tega obdobja izhaja eden njegovih najbolj prepoznavnih hitov *Tista črna kitara*.

Leta 1991 se je pričel glasbeno družiti s starejšimi godci iz rojstnih Beltincev – Beltinško bando (v sestavi: Vlado Kreslin, Jože Kociper, Janez Kociper, Mihael Miško Baranjo in Tone Rajnar). Posvetil se je ljudski glasbi in povzročil pravi preporod slovenske etno glasbe. Približal jo je mlajšim generacijam in rehabilitiral prekmursko narečje. Z bendom

Vlado Kreslin z Beltinško bando in Malimi bogovi

Mali bogovi in Beltinško bando je pričel združevati včeraj in danes, lokalno in globalno. S skupino Mali bogovi je nastopal vse do leta 1997. Nadaljeval je s samostojno kariero, kar pa ni bila napačna odločitev, saj je bil v teh letih gost na kar nekaj pomembnih koncertih in prireditvah.

Kreslin pogosto sodeluje z drugimi glasbeniki iz Slovenije (Siddharta) in tujine (Allan Taylor, Parni valjak, Antonella Ruggiero, Ferus Mustafov, Freres Guisse), o čemer priča nemala številka koncertov vsepovsod:

1998:

- Serija koncertov po Avstraliji, Argentini in Urugvaju.
- Prva turneja s Hansom Theessinkom.

1999:

- Slovenska turneja z Allanom Taylorjem, poletna turneja po Dalmaciji z Seanom Cannonom (Dubliners), Dariom Marušičem, Lidijo Bajuk in Tamaro Obrovac. Več nastopov s Theessinkom in Lidijo.
- V Kopru julija nastopi z Bogovi (predskupina R.E.M.), v Trbižu pa na FOLKEST-u na odru nastopa skupaj z Oysterband.
- Nastopi tudi v Sarajevu, Skopju, Bratislavi in Ženevi.

2000:

- April: Turneja za slovenske zdomce po ZDA.
- December: Zgodovinski koncert v Sarajevu (Đorđe Balašević, Oliver Dragojevič, Kemal Monteno, Duško Gojković, Indexi, Vlado Kreslin). Izide tudi dvojni CD.

2001:

- Decembra je gost na njegovem koncertu v Cankarjevem domu Rade Šerbedžija.
- September: Vlado nastopi s Siddharto na znamenitem koncertu na ljubljanskem stadionu pred 30.000 poslušalci.

2005:

- Januar: Vlado nastopi z R.E.M. v Hali Tivoli. Nastopi na festivalih v Grčiji, Makedoniji, Bosni, Franciji.
- Danes je Vlado Kreslin star 66 let.

Izdal je sedemnajst albumov z avtorsko glasbo, več pesniških zbirk, nastopal v filmih in gledališču kot igralec ter avtor glasbe. Številne njegove pesmi so ponarodele, nekatere so postale navdih za romane, celovečerne filme in diplomske naloge.

51

Novembra 2018 je bil premierno predstavljen biografski dokumentarec Poj mi pesem, ki ga je režiral Miran Zupanič.

Je član Društva slovenskih pisateljev. Živi v Ljubljani z ženo in tremi otroki.

ALBUMI

- Od višine se zvrtil, Martin Krpan, LP 1986
- Vlado Kreslin, kasete 1987
- Bogovi in ovce, Martin Krpan, LP 1988
- Namesto koga roža cveti, CD 1991
- Spominčice, Vlado Kreslin in Beltinška banda, CD 1992
- Najlepša leta našega življenja, Vlado Kreslin in Beltinška banda, CD 1993
- Cesta, CD 2007

KNJIGE

- 1991 Namesto koga roža cveti / Sonček je in ti si skuštrana – Vlado Kreslin in Zoran Predin (Lokvanj in Založba M&M)

- 1999 Besedila pesmi – Vlado Kreslin, besedila s prevodi v nemški, italijanski in angleški jezik ter kratek jezikovni vodič (Založba Drava, Celovec in Založba Črna, Ljubljana)
- 1999 Pesmarica – 38 notnih zapisov in besedil, esejev (Založba Kreslin)
- 2003 Vriskanje in jok – pesniška zbirka (Založba GOGA)
- 2006 Venci – Povest o Beltinški bandi, pesniška zbirka in DVD (Založba Kreslin)
- 2009 Pojezije – pesniška zbirka (Založba Kreslin)

FILMI

- Geniji ali genijalci, glasba, 1983
- Traktor, ljubezen in rock'n'roll, vloga, 2006
- Poj mi pesem, biografski dokumentarec, 2018

Viri:

- https://sl.wikipedia.org/wiki/Vlado_Kreslin
- https://www.google.com/search?q=VLADO+KRESLIN&client=firefox-b-d&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwis7-mf3aXmAHUD3aQKHx2hDqAQ_AUoAXoECA0QAw&biw=1410&bih=757&dpr=1.09#imgrc=1amLEI8Vz1kf9M:

6. Feri Lainšček

avtorice prispevka: Mia Zajec, Natalija Škrbe, Klavdija Dremelj, 9. c

Feri Lainšček se je rodil leta 1959 v Dolencih na Goričkem, hribovitem delu Prekmurja.

Od mladostnih izkušenj, ki so določile njegov odnos do sveta, moramo omeniti srečevanja z Romi. Ti so – tako kot on – živeli na obrobju njegove rojstne vasi. Po maturi na gimnaziji v Murski Soboti je želel študirati slikarstvo. Zaradi neuspešno opravljenih sprejemnih izpitov na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje se je vpisal na FSPN (predhodnico današnje Fakultete za družbene vede). Denar za preživetje je služil kot sodelavec uredništva dnevnoinformativnega in igranega programa Radia Ljubljana, v prostem času pa je pisal pesmi in roman, ki je v nadaljevanjih izhajal v reviji Teleks.

Lainščka ne moramo označiti le kot pisatelja, temveč tudi kot pesnika, dramatika, scenarista, soustvarjalca literarnih revij in avtorja številnih besedil slovenskih pevcev ter skupin. Lainšček je avtor, ki piše tako za odrasle kot za mladino in otroke. Feri Lainšček že od vsega začetka ustvarja v okolju, kjer kultura in umetnost nimata pravega zaledja.

ROMANI

- Peronarji,
- Raza,
- Razpočnica,
- Grinta,
- Namesto koga roža cveti,
- Astralni niz ...

PESNIŠKE ZBIRKE

- Kot slutnja radovedno,
- Dnevovina,
- Hiša svetega Nikolaja,
- Dlan mi po tebi diši,
- Ne bodi kot drugi,
- Nigdar neboš znala ...

DELA ZA OTROKE IN MLADINO

- Cicibanija,
- Cufek,
- Cufek v živalskem vrtu,
- Ko želi Tilčka postati Tilka in ko želi Tilček postati Tilen,
- Ajša Najša ...

FILMI

- Halgato,
- Mokuš,
- Hit poletja,
- Petelinji zajtrk ...

NAGRADE

- 1995 nagrada Prešernovega sklada,
- 1992 nagrada Kresnik,
- 2000 nagrada Večernica,
- 2007 nagrada Kresnik,
- 2008 na festivalu Slovenskega filma v Portorožu Vesna,
- 2005, 2007 in 2008 prva nagrada za besedilo na Festivalu narečnih popevk,
- 2011 nagrada Desetnica.

Viri:

- <http://www.ferilainscek.si/biografija/celotna-biografija/>
- <http://www.publishwall.si/ferilainscek.bibliografija/post/130474/ferilainscek-bibliografija-1981-2014>
- <http://www.ferilainscek.si/>

7. Nika Zorjan

avtorice prispevka: Naja Ana Šepetavc, Mia Leoni Čebular, 6. d

Nika Zorjan je slovenska pevka zabavne glasbe, rojena 3. decembra 1992 v Murski Soboti. Odraščala je v glasbeni družini, njen oče Janez je član prekmurske zasedbe *Nova regija*. Formalno glasbeno izobrazbo je Nika pridobivala na murskosoboški glasbeni šoli, kjer se je učila igrati na klavir.

Leta 2010 je nastopila v prvi oddaji Slovenija ima talent, kjer se ji ni uspelo uvrstiti v polfinale. Leta pozneje se je udeležila šova za iskanje talentov, Misije Evrovizije, kjer so izbirali slovensko predstavnico za pesem Evrovizije v Bakuju. Takrat ji je uspelo priti vse do finala, v katerem je bila izločena in tako je za las zgrešila nastop na Emi 2012. Po koncu misije Evrovizije jo je pod svoje okrilje vzel avtor in glasbeni producent Raay.

Izdala je pesmi: Na plažo, Fse, Za vedno, Fejst pomale in druge. Sodelovala je tudi z BQL in Isaacom Palmo.

Leta 2017 je Nika z avtorsko pesmijo Fse, ki jo poje v prekmurskem narečju, sodelovala na festivalu Ema 2017.

Nikino poslanstvo je, da v svojih pesmih uporabi vsaj delček melodičnega dialekta prekmurščine.

Viri:

- www.wikipedia.si

Noč knjige

Noč knjige je v letošnjem letu potekala malo drugače, a zato nič kaj manj zanimivo. Naši knjižničarji Kristijan Rešetič, Branka Lah in Mojca Hrvatini so jo preselili kar na splet. Sicer tam nismo mogli spati, lahko pa smo prisluhnili pravljicam in odlomkom izbranih knjig. Brali so učenci in učenke, starši ter učitelji. Če vas zanima, kako so bili slišati, katere odlomke, iz katerih knjig so si izbrali, sledite spletni povezavi <http://knjigaossticna.splet.arnes.si/projekti/noc-knjige-2020/>. Kot vidite, je veliko zgodb, kar pomeni, da se je noč knjige zavlekla ne samo v noč, pač pa tudi v prihodnje dni. To je bila zagotovo najdaljša noč branja. Pa naj še kdo reče, da nismo zagrizeni bralci.

Nagovorila nas je naša učiteljica matematike, Dragica Šteh, ki ni računala, odvajala, odštevala, pač pa je sestavila pesem, ki se je kar ujemala s Prešernovimi verzi, ki so bili moto letošnje noči knjige, in sicer Edinost, sreča, sprava ... Pesem vam tudi objavljamo.

Noč branja na OŠ Stična (prosto po Prešernu)

Žive naj vsi koticiki,
kjer se knjige brati da,
terase in balkoni
in kavč in mehka postelja,
kjer v svet znanja
in spoznanja
nas popelje cesta znanja.

Žive naj vsi romani
z zgodbami iz starih dni,
dogodivščine junakov,
ki ji silna moč krasí,
domišljija
svet razvija
v njej se skriva harmonija.

Žive naj kriminalke,
detektivk čarobna moč,
drame vznemirljive,
ki vzamejo ti celo noč,
a v nov dan,
ves zaspan,
greš vseeno nasmejan.

In – naj živijo pesmi,
ki dajejo življenju čar,
da z njimi umirimo

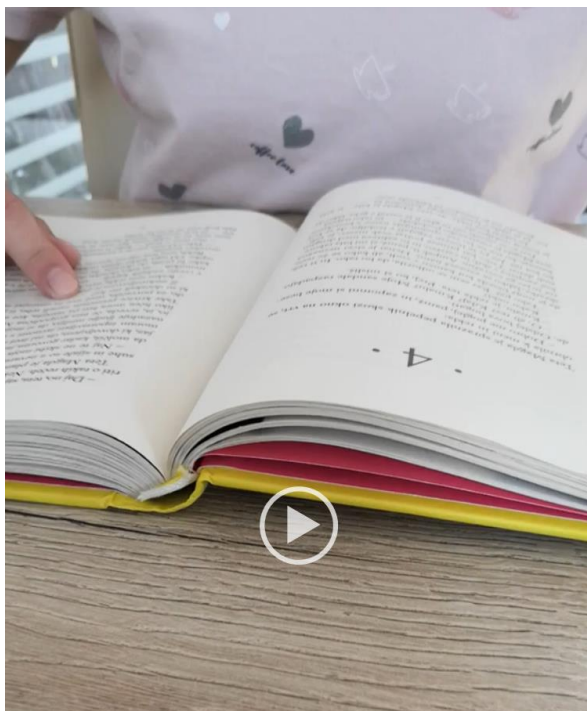
strah, nemoč, srca vihar,
vsak nov dih
je navdih
za tvojega življenja stih.

Edinost, sreča, sprava,
tako zapisal je France,
saj je pomembna glava,
a še bolj važno je srce,
ki gori
in želi
prijazen svet za vse ljudi.

Za konec še pr'jatlí,
povejmo si, da je težko,
v tem času preizkušnje
ohranjati, kar je bilo,
močan značaj
utrđi zdaj,
za čas, ki bo prišel nazaj.

Zatorej ne pozabi,
na obljubo novih dni
in ko te knjiga vabi
široko vrata ji odpri,
naj ti da,
kar ima
zaklad hvaležnega srca.

Ob noči knjige smo zelo ponosni tudi na to, da so samo za nas brali tudi znani Slovenci: Boštjan Gorenc Pižama, Žiga X Gombač, Feri Lainšček, Janja Vidmar, Stojan Petrinja in Goran Gluvić. Mnogo pa jih je bilo z nami samo v mislih, saj iz takšnih in drugačnih razlogov niso mogli tako javno in izpostavljeno sodelovati.

Ajda Zupan bere

Mami Naje Ane Šepetavc, 6. d

Boštjan Gorenc Pižama

Žiga X Gombač bere

mentorici prispevka: Uršula Zakrajšek, prof., Nina Longar, prof.

Poleg zgodovinskih delavnic v novembru, ko so učenci in učenke spoznavali Prekmurje, so se ljubitelji zgodovine spomnili na pomembno obeležje, in sicer 70-letnice priključitve Primorske k matični domovini. Ker nam je mar za naše ozemlje, je Jerneja obudila spomin na takratne razmere in pomembnost tega praznika, ki sicer ni dela prost dan, je pa kljub temu pomemben za razvoj naše države.

70 let od priključitve primorske in nastanka STO

avtorica prispevka: Jerneja Nograšek, 9. c

Letos obeležujemo 70 let od priključitve Primorske Sloveniji, ta obletnica pa sovpada tudi z datumom nastanka Svobodnega Tržaškega ozemlja (STO), sicer formalno neodvisne države, ki pa je od leta 1947 do 1954 delovala pod upraviteljstvom Združenih narodov.

Pred začetkom 1. svetovne vojne je bilo celotno območje Primorske, vključno s Trstom, v okviru avstro-ogrske monarhije. Čeprav je bila Italija ob izbruhu vojne leta 1914 članica centralnih sil (v formalnem zavezništvu z Nemčijo in Avstro-Ogrsko), se je Rim odločil razglasiti nevtralnost in ni napovedal vojne državam članicam antante.

Aprila 1915 so predstavniki antantnih sil z Italijo podpisali tajni sporazum, s katerim so Rimu obljubili številne teritorije Avstro-Ogrske (večinoma poseljene s Slovenci in Hrvati), če bo Italija napovedala vojno centralnim silam. Italija je to storila le mesec dni kasneje.

Po koncu vojne, torej po porazu centralnih sil in razpadu Avstro-Ogrske, je Italija z rapalsko pogodbo (1920) dobila približno tretjino ozemlja današnje Slovenije, Istro in številne otoke v Jadranskem morju, nekaj let kasneje pa še Reko. Kljub temu da je večina prebivalstva govorila hrvaško, slovensko, nemško ali furlansko, se je, še posebej po prihodu Mussolinija na oblast (1922), v regiji začela močna italijanizacija. Prav zaradi tega se je veliko ljudi iz regije izselilo v Kraljevino SHS in Avstrijo.

Trst v ravnovesju – posebno mesto med Zahodom in Vzhodom

Ozemlje v bližini Tržaškega zaliva je tudi v času 2. svetovne vojne veljalo za problematično v odnosih med zavezniki na Zahodu in Vzhodu. Velika Britanija in ZDA niso želele, da bi Trst pripadel Jugoslaviji, saj so se bale, da bi tako lahko Sovjetska zveza dobila neposreden izhod na Jadransko morje, v pristanišču pa zasidrala svoje bojne ladje in podmornice. V zadnjih dveh letih vojne so zato zavezniki močno bombardirali Trst in tržaško pristanišče praktično

popolnoma uničili.

Potem ko so na 2. zasedanju AVNOJ-a v Jajcu jugoslovanski voditelji sprejeli sklep o priključitvi t. i. Slovenskega primorja, Istre in Trsta k Jugoslaviji, je Churchill napovedal, da bodo zavezniki okupirali vse ozemlje, ki ga je pred začetkom vojne obvladovala Italija. Tedaj se je dejansko začel boj, kdo bo prej vkorakal v Trst.

Jugoslovanska vojska osvobodi Trst

Jugoslovanska armada in leve politične skupine v Trstu (slovenski, hrvaški in italijanski antifašisti) so 28. aprila 1945 začeli z napadom na nemške, ustaške in domobranske enote v mestu ter ga 3. maja osvobodili. Kljub temu da je Jugoslovanska ljudska armada prišla v mesto pred britanskimi in novozelandskimi četami, so zahodni zavezniki od Tita zahtevali, da umakne svoje čete iz Trsta.

Zahtevam se je v duhu politike interesnih sfer priključila tudi Sovjetska zveza in to navkljub siceršnji naklonjenosti Jugoslaviji. Že v maju so pritisnili na Tita, da je ta omilil zahteve do upravljanja mesta in jugoslovansko armado 16. maja povlekel z zahodnega brega Soče. Nekaj dni kasneje je Jugoslavija pristala na ustanovitev Zavezniške vojaške uprave v kriznem območju.

Tito mora popustiti

Po tednih krize in grozeče vojaške konfrontacije so 9. junija 1945 podpisali Beograjski sporazum, s katerim se je Jugoslovanska ljudska armada umaknila zahodno od Morganove črte – razmejitvena linija, ki jo je določil ameriški poveljnik Morgan po prihodu zahodnih zaveznikov v Trst. S tem sporazumom pa je Jugoslovanska ljudska armada vseeno obdržala vojaški kontingent v okviru Zavezniške vojaške uprave.

Z omenjenim sporazumom se je končalo prvo obdobje tržaške krize, v katerem je obstajala velika možnost vojaške konfrontacije. Nekateri zgodovinarji to krizo imenujejo tudi kot prvo žarišče hladne vojne med Zahodom in Vzhodom.

Diplomacija prevzame vodilno vlogo

Kmalu (20. junija 1945) je sledil devinski sporazum med zavezniki in Jugoslavijo. Ta sporazum je uveljavil izraz Julijska krajina. Jeseni so se v Londonu začela pogajanja o usodi Trsta. Velike sile niso uspele doseči nobenega konkretnega dogovora. Zahodne sile so se strinjale le v tem, da Jugoslavija mesta ne sme dobiti. Dejansko je bila meja v rokah štirih velikih sil (Francija, Sovjetska zveza, ZDA in Velika Britanija).

Te štiri države so tudi ustanovile komisijo za določitev meje na etnični osnovi. Aprila 1946 je komisija dokončala svoje delo, pri čemer vse štiri države pridejo do različnih zaključkov. ZDA

so želele, da meja ostane ista kot leta 1941, s čimer se je strinjala tudi Velika Britanija, s to razliko, da bi majhen del italijanskega ozemlja pripadel Jugoslaviji. Sovjetska zveza je na drugi strani predlagala potek meje zahodno od Vidma. Obveljal je kompromisni francoski predlog.

Na obeh straneh meje sta ostali enako močni narodni manjšini, pri čemer niso ločevali med slovensko in hrvaško manjšino. Italija je dobila Beneško Slovenijo, Gorico in Kanalsko dolino, Jugoslavija pa ozemlje vzhodno od Morganove črte. S podpisom pariške mirovne pogodbe je Jugoslavija pridobila ozemlje velikosti 7000 km² s skoraj pol milijona prebivalci. Ker je Gorica ostala na drugi strani meje v Italiji, so še isto leto brigadirji iz vse nekdanje Jugoslavije začeli graditi novo mesto ob meji – Novo Gorico. Takratni predsednik slovenske vlade Miha Marinko je na znamenitem zborovanju na Lijaku 21. septembra 1947 za gradnjo mesta zagotovil kar milijardo takratnih dinarjev. Hkrati pa je nastalo tudi Svobodno tržaško ozemlje.

Svobodno tržaško ozemlje (STO)

Svobodno tržaško ozemlje so razdelili v dve coni. Bujski in koprski okraj sta prišla v cono B, ki jo je upravljala jugoslovanska armada, Trst z okolico pa je postal del cone A pod upravo britanskih časnikov. Uradna jezika v okviru STO sta bila slovenščina in italijanščina, v coni B pa še hrvaščina. STO ni nikoli zares delovalo kot enotna država, kljub temu pa je izdajalo svoj denar in poštne znamke ter bilo zastopano v Organizaciji Združenih narodov v New Yorku. Neprestano se je zapletalo tudi pri izbiri mednarodnega guvernerja, o katerem so se velike sile le težka dogovorile.

59

Po nastanku Svobodnega tržaškega ozemlja sta ZDA in Velika Britanija močno pritiskali na Jugoslavijo in podpirali italijanske teritorialne aspiracije. Vlade ZDA, Velike Britanije in Francije so tako 20. marca 1948 brez soglasja Jugoslavije izdale tripartitno (londonsko) deklaracijo, s katero naj bi se celotno Svobodno tržaško ozemlje priključilo Italiji.

Spet rožljanje z orožjem

Po sporu Jugoslavije z Informbirojem in predvsem s Sovjetsko zvezo poleti 1948 se je pritisk Zahoda na Jugoslavijo začel zmanjševati in ZDA so predlagale, da se problem Trsta reši z dialogom med Italijo in Jugoslavijo. Slednja je tedaj za ZDA postala še posebej zanimiva, saj ji je ustrezal jugoslovanski spor z državami socialističnega bloka.

Svobodno tržaško ozemlje je Združenim narodom in zaveznikom (ZDA so glavni finančni podpornik Organizacije Združenih narodov) sčasoma postajalo vse večje finančno breme, zato so se odločili, da leta 1953 začnejo s postopnim umikom. Italija je na umik zahodnih zaveznikov reagirala tako, da je poslala vojaške enote na mejo z Jugoslavijo. Tito je odgovoril z mobilizacijo enot iz vse države, ki jih je skupaj s stotinami tankov napotil proti Italiji, kar bi skorajda privedlo do vojaške konfrontacije.

Londonski sporazum in slovenski uradni izhod na morje

S pomočjo mediacije ZDA so se vojaške enote obeh držav naposled le umaknile iz bližine STO. Leta 1954 je prišlo do dogovora, da se cona B in delček cone A priključi Jugoslaviji, večina cone A na čelu s Trstom pa pripade Italiji. S Spomenico o soglasju iz oktobra 1954 (t. i. londonski sporazum ali londonski memorandum) je STO tudi dejansko prenehalo obstajati. V pogodbi so bile zagotovljene pravice manjšin na obeh straneh meje. Dokončno je bila meja med državama potrjena leta 1975 z Osimskimi sporazumi.

Z ukinitvijo Svobodnega tržaškega ozemlja je Ljudska republika Slovenija tudi uradno dobila izhod na morje, istega leta pa so na tedanjem Trgu revolucije, današnjem Kongresnem trgu, postavili spomenik Sidro. Spomenik sporoča, da so Slovenci pomorski narod in spominja na priključitev Primorske k matični domovini.

GEOGRAFSKI DAN

mentorica prispevka: Tina Finc, prof.

Tema letošnjega geografskega dne za 8. razrede so bili prebivalci Afrike, Amerike, Avstralije in Oceanije. Z literaturo smo se poglobili v neznani svet Aboriginov, Maorov, afriških plemen, prebivalcev Oceanije in Indijancev Severne Amerike. Ob spremljavi manj znane glasbe (indijanske, mehiške, kubanske, afriške in ob zvokih didžeriduja) smo odkrili veliko zanimivih reči. Tako so nas navdušile različne zanimivosti, na primer:

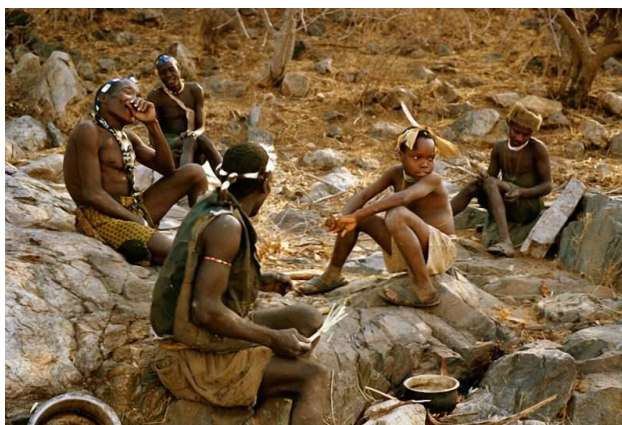
- da afriško ljudstvo Hadza ne šteje let in še danes živi zgolj od lova in nabiralništva,
- da poimenovanje Eskim pravzaprav pomeni »jedec surovega mesa«,
- da ljudstvo Hivari, ki živi v tropskih gozdovih Južne Amerike, še danes za lov uporablja pihalno cev in puščice s strupom,
- da si pri Tuaregih (Severna Afrika) z modro tančico obraz zakrivajo le moški ... in še veliko več.

Didžeridu

Tuaregi

Hadzi

Tekom dneva smo preizkusili tudi svoje ročne spretnosti. Izdelovali smo makete indijanskih šotorov, risali in barvali zanimive vzorce totemov ter prepletali volnene niti v lovilce sanj.

Štiri šolske ure so še prehitro minile, a sledila je še zanima predstavitev Kolumbije. Učitelj Aleksander Polak nam je iz prve roke predstavil lepote in zanimivosti te južnoameriške države.

Utrinke današnjega dne prikazujemo še s spodnjimi fotografijami.

MLADI LITERATI

mentorice prispevkov: učiteljice slovenščine

V knjižnici so letošnje leto spet načrtovali vključitev v 2. nacionalni projekt BEREMO SKUPAJ. Akcija je potekala po vsej državi, in sicer od 8. 9. 2019 do 8. 10. 2019.

Pouk smo učitelji oblikovali tako, da so učenci glasno brali VSAJ 5 MINUT. Nekateri učitelji so uporabili besedila rednega učnega programa iz učbenikov, nekateri iz revij, drugi iz strokovnih knjig, interneta ipd. Bistveno je bilo, da se v branje vključi čim več učencev.

Zainteresirani učenci so brali učencem prvih in drugih razredov, ki so vključeni v OPB. V pomoč so je bili šolska knjižnica in naši knjižničarji Branka Lah, Kristijan Rešetič in Mojca Hrvatin.

Čemu je projekt namenjen? Vsi veste, da vas branje popelje v razne svetove: domišljjske, znanstvene, strokovne. Knjige vam dajo znanje, širino znanja (znanje, ki ga ne pridobite v šoli), pa tudi domišljijo, s katero lahko tvorite odlična besedila.

In ker smo že pri domišljiji. Za letošnjo najboljšo muzo se je izkazala korona, ki je bila navdih tako pesnikom, pesnicam, pisateljem, pisateljicam. Še celo tisti, ki so mislili, da nimajo trohice pesnika v sebi, je dolgočasje v karanteni iz njih izvil prav simpatične pesmice in zgodbe. Vse to v nadaljevanju ...

Poezija

Pandemija

avtorica: Julija Genorio, 9. b

Ime ji je Pandemija, piše se Korona,
smešna beseda,
če jo kdaj v živo spoznaš,
je u faco čist blede,
skoz take rdeče oči te gleda.

»Joj,« rečejo ljudje k o njej slišjo,
»hudobna je tale,« si misljo.
Ampak a ste kdaj pomislil,
a ste kdaj te temne misli počistl,
pa se mal zamislil?
Kaj pa če hoče sam prjatla
ta pandemija,
tko k ga ma Miha, al pa tko k ga ma Katja,
sam enga namest nobenga,

zato si na vsake tolk zbere KR ENGA!

Pol pa vid: »Ej, to je kr fajn,«
pa si jih naša pandemija najde še par,
reče si: »OK, zde jih pa res rabm še pet,
čez tri dni vzame jih še 510,
na konc jih je pa že kar 905.

In kot vemo, ljubezen je bolezen,
in tak naša bolezen korona
ns ma ljudi kar rada,
sam brez skrbi, enkrat se mora naveličat
ljudi!
Sam fajn si je treba roke umit,
skupaj z milom in vodo bomo vrgl korono
na rit.

Koronavirus

avtorica: Lina Sekirnik, 9. b

Koronavirus je prišel,
med babice in dedke je zašel.
Vlada je ponorela,
šolske klopi nam je vzela.

Doma smo komaj 3 tedne
in vse serije so že bedne,
a smilijo se mi otroci v družini,
kjer sta starša kot dve mini.

Želela sem si le normalno leto
in na koncu valetu.
Koronavirus je ena velika nadloga,
znebiti se ga, to je naša naloga.

Veliko ljudi za njim zbolijo,
to v nas človeka prebudi.
Roke si umivajte,
ljudem se izogibajte.

Covid-19 blues

avtor: Tilen Kristan, 9. b

S Kitajske je prišel,
tudi k nam je zašel.
Brž, hitro vsi bežimo,
da od korone ne zbolimo!

Korona virus se mu reče
in hitro čez svet teče.
Brž po toaletni papir!
Naredimo zalogo, pa bo mir!

Zdaj, ko vse šole so zaprte,
od dolgočassenja rišem črte.
Brž na arnes.si,
tu imaš snov, sam se nauči!

Pogrešam prijatelje,
še posebej svojega frizerja.

»Glej, fant si sam lase ureja!«

Zdaj sem brez las,
počasi mi mineva čas.
Joj, ti korona virus,
v Lo-polis dobiš minus!

COVID-19

avtorica: Ajša Hodžić, 9. b

Poslušajte! Začelo se je tako
in vedeli smo, da nam ne bo lahko.
Slovenci prisegajo na krompir,
Kitajcem pa je zadišal netopir.
Wuhan se je krize hitro znebil
in Italiji dal težek izziv.
Tudi k nam je prišla mogočna korona,
zdaj o tem več ni dvoma.
Vedeli smo, da je nevarna,
zato država postala je radodarna.
Začela je deliti denar,
a za to nam ni bilo mar.
Na žalost smo se s prijatelji ločili,
da bi se slavne korone znebili.
Karantena nas je že zmešala,
nič dobrega nam ni pripeljala.
Zdravniki so oskrbovali človeška telesa,
plače politikov pa so se dvigale v nebesa.
Na računalnikih smo imeli online pouk,
a nas je hitro spravil v obup.
V srcu našem zdaj boli,
ker v šolo mi bi šli.

KOROmaNdija

avtorica: Živa Batis, 9. b

Budilka zvoni in me prebudi,
v šolo se mi že mudi,
a nasmeh mi zbledi,
saj korona me lahko doleti.

Ampak zakaj ravno zdaj,
ko valeta bo in vsi veseli smo?

Z mislijo, da lepši bo ta svet,
se usedem in si rečem:
»Bejž, korona, bejž,
da objem prijateljev bo dovoljen spet.«

Čeprav nič hudega nam ni,
raje v šolo bi odšli
in se tam zabavali.

Vem, da živčni bi bili,
a bi se vsaj vsi družili.

Šola res je lepa stvar,
zato nam je pa tolko mar.
Zdaj spoznali smo to vsi,
čeprav si ne bi mislili.

Pomagajmo svetu zdaj vsi,
da bomo na morje lahko odšli.

Karantena

avtorica: Ana Oblak, 8. c

Ker smo v karanteni,
smo postali precej leni.
Nič se nam ne da,
ker smo ves čas doma.

Stanje je sicer precej resno,
vsi zatrjujejo resno.
Vendar ima tudi dobre strani,
saj nihče več nam ne teži.

Zabavno vseeno je včasih,
čeprav se to ne vidi na obrazih.

Preveč resni so vsi,
ne vidijo zabavnih plati.

Ko že govorimo o zabavi,
zdaj, ko živimo v osami,
s prijatelji nimamo več toliko stika,
prišel je čas oddiha.

Bolj se lahko povežemo z družino,
ko čakamo, da bodo dnevi mimo.
Radi se igramo pantomimo,
pa tudi drug na drugega se jezimo.

Pogrešam seveda prijatelje
in celo v šoli učitelje.
Ker doma zna biti res dolgočasno,
kjerkoli drugje bi bilo krasno.

Včasih se zdi vse brezupno,
kakor da je vse obupno.
Ali bomo sploh na morje šli?
Tudi to nas skrbi.

Ena je tudi od slabih stvari,
da knjižnica odprta ni.
Upajmo, da bomo zdržali
in karanteni kmalu vrata pokazali.

Hudomušen korona virus

avtorica: Zala Hrovat Miklič, 8. c

Zjutraj vstaneš, v šolo ne gremo,
ampak okna odpremo,
da korona virus se prezrači.
Moj brat se pa pači.
Treba ujeti piščanca,
da bo znesel jajca,
Med virusom čas imam,
da sebi pozornost dam.
Vsako dnevno uro
treba koronavirusu naredit pedikuro.
Ta čas grem pod tuš,
da me ne ujame kakšna uš.

Šola od doma

avtorica: Ajda Trontelj, 8. a

Sedaj ko korona razsaja,
se nam šola kar doma dogaja.
Učimo se, prepisujemo, delamo naloge,
da kasneje ne bo prevelike nadloge.

Tudi učitelji so doma,
saj tudi njim korona izhoda ne da.
Poskrbijo, da imamo delo,
da se nam ne bi neumnosti zahotelo.

Ni druženja, ni zabav,
sem kar doma, da ostanem zdrav.
Poletje se bliža, počitnice prav tako,
se trudimo, da si jih zaslužimo.

Pesem o koronavirusu

avtorica: Tonja Smole, 8. a

Panika, bolezen, smrt in izolacija
so vse besede, ki pridejo v misli.
Nevidna smrt, ki se med nami širi
in vzbuja strah tistemu, ki nanjo pomisli.

Sanje te peljejo nazaj,
ko ni bilo nič omejeno.
Misli pa te vodijo v kraj,
kjer je spet vse dovoljeno.

Koronavirus

avtor: David Mavec, 8. a

Koronavirus je bolezen,
ki prizadela je svet,
izničila je vso ljubezen
in okužila planet.

Nič več maminih poljubov,
preden se odpravim spat,
zdaj vsi smo v karanteni,
tega jaz res nimam rad.

A življenje teče dalje,
ne sekiraj se preveč,
vsi skrbi imamo svoje,
ki včasih so odveč.

Virus

avtorica: Maša Brčan, 8. a

Prišel je virus, zajel je vse,
vse ustavilo se je.
Ceste prazne noč in dan,
še huje je kot sodni dan.

Zjutraj, ko oči odprem,
že za šolo delati začnem.
Brez šole malo dolgčas je,
s prijatelji ne družim se.

S sestro skupaj sva doma,
z očetom enko kartava.
Včasih ga premagava,
včasih pa on srečo ima.

Namesto stanja v koloni,
ves svet obstal je v koroni.
Po svetu stroga so pravila,
dobimo dnevna navodila.

A bolje biti je doma,
kot da se nalezeš virusa.
A če slučajno že kam greš,
nisi sam, tako da veš!

Koronavirus

avtor: Teo Plevnik, 8. a

Ob 9. uri se zbudim,
še malo poležim
in na zajtrk pohitim.

Koronavirus me skrbi,
Zato zatiskam si oči
in glava me boli.

Za šolo vse naredim,
da zvečer ne hitim.

Po večerji zaspim
in se v postelji zbudim.

Koronavirus

avtor: Mark Aleksander Lavrih, 9. a

Nekega dne se je koronavirus najavil
in se v vseh državah je pojavil.
Zdaj imamo karanteno,
zato vse v gospodarstvu je zaskrbelo.

A od kar se je koronavirus pojavil,
iščejo zdravilo, ki ga bo zaustavil.
Ne smemo potepati se okoli,
saj se koronavirus širi kot mozolji.

Vlada pravila najavi,
zato nikar ne pozabi,
da koronavirus grožnja je svetovna,
zato ostani doma!

Učenje na daljavo

avtorica: Naja Mrvar, 9. a

Zadnje čase učim se na daljavo,
tako kot s srcem tudi z glavo.

Ker se zunaj koronavirus spreha,
se nam učna snov preko neta podaja.

Ne bom lagala, pogrešam OŠ Stična,
vključno z matematiko, čeprav tam nisem
odlična.

Najbolj pogrešam sošolce in sošolke
ter vse smešne šale,
ki mi še danes ne gredo iz glave.

Upam, da letos osnovne šole ne bo
premalo,

naslednje leto namreč načrtujem
srednješolsko odpravo.

Srčno želim si, da virusa kmalu ne bo več,
da se lahko vrnem v šolo in se naučim še
več.

Dnevi Karantene

avtorica: Tjaša Kužnik, 8. b

Ko v karanteni tičim,
bedno je vse in dolgčas mi je.

Ne najdem se,
in čas prehiteva me.

Knjig ni dovolj, da prebrala bi jih,
zato vsak dan hrepenim po njih.

V sobi tičim in se učim,
do konca dne bedim.

Ob petih poročila prižgem,
da izvem, kdaj lahko v šolo grem.

Zvečer, ko zaspim,
si pouka zaželim.

Ob petih poročila prižgem,
da izvem kdaj lahko v šolo grem.

Tisto presenečenje

avtorica: Tjaša Kužnik, 8. b

Ko dvanajsti marec je bil,
Obveščeni vsi smo bili,
Res šoli čas je minil,
Od petka doma ostali smo vsi!
Na hitro se teden odvil,
A v karanteni naveličani postajali.

Vsak dan bil je enak,
Iskreno povem vam, da ni bil lahak.
Resnično pogrešali smo,

Učenje, odmore in klepete zelo.
Saj želja je, da v šolo zopet pridemo.

Bolezen

avtor: Enej Pevc, 8. b

Šole so zaprle vrata,
učenci ostali so doma,
ker bolezen je prišla pred vrata,
ki pregnat se je ne da.

Šolanje na daljavo,
postalo hit je tega leta,
starši belijo si glavo:
»Kaj vse se nam še obeta?«

Igranje igric, sedaj prava stvar,
za sprehajanje v naravi,
otrokom ni dosti mar.

Ker bolezen ne izbira,
doma ostalo je ljudi veliko,
vsak na svoj način želijo,

Pa zaidimo na druge konce. Gremo v domače kraje, kjer se počutimo varne, sprejete. Gremo
čez hribe in doline, tja, kjer sem doma jaz, ti ali mi vsi.

Muljava

avtorica: Maruša Jurjevčič, 7. a

Živim na Muljavi,
lepi kakor pavi.
Pisatelj se je tam rodil
in nas vse razveselil.

Tukaj rože cveto,
tukaj ptički pojo,
vse je jasno,
prav prekrasno.

Mleščevo

avtor: Gašper Bahor, 7. a

V naši vasi je lepo,

da bi bolezen premagali z odliko.

Koronavirus

avtor neimenovan

Koronavirus je ustavil svet
in promet se je nehal dret.
Ljudje so se zaprli v hiše
in slikar sliko čisto sam nariše.

Na slikah ni več ljudi,
ker nikjer nikogar več ni.
Vsi ljudje v hišah sedijo,
in se korone bojijo.

Znanstveniki zdravilo iščejo,
da bolezen bi obvladali
in ljudje ne bi razpadali,
to je danes želja vseh ljudi.

njeno ime je Mleščevo.

Tukaj živimo prijazni ljudje,
z veseljem vas sprejmemo medse.

Pridite kdaj na obisk,
da skupaj nazdravimo za dober vtis.

Muljava

avtorica: Katarina Glavan, 7. a

Muljava je mala vasica,
v njej se vsak zabava.
Otroci po igriščih letajo,
starši pa delajo.

Zeleni travniki okoli nje so,

pokriti z rožami pisanimi,
velik gozd zraven stoji,
v njem veliko živali hiti.

Moj domači kraj

avtorica: Sara Mulh, 7. a

Moj domači kraj je mega,
res dobra je njegova lega.
Sonce nanj vsak dan posije,
lahko se igramo, saj ni umazanije.

Gozd je sosed moj najbližji,
res me zmeraj pomiri.
Na sprehodih pot mi kaže,
jaz vem, da on nikoli ne laže.

Ko je dež, še potok steče,
to najlepši je pojav,
To je to za naše kraje,
vam želim en lep pozdrav.

Pesem o domačem kraju

avtorica: Tia Bregar, 7. a

Potok je vasica mala,
ki ob potoku leži,
blizu Muljave,
kjer Jurčičeva domačija stoji.

Spomladi ptice lepo pojo,
jeseni drevesa liste odvržejo,
pozimi pa snežinke plešejo.

Vasico narava krasi,
v bližini bajer in gozd stoji,
vsako hišo nekaj rož krasi,
življenje kar mrgoli.

Vsako noč, ko pogledam v nebo,
ki ga zvezde krasijo močno,
pomislim, da srečo imam,
ker živim, kjer je lepo.

Domovina

avtorica: Ela Janežič, 7. a

Domovina je ena sama,
v njej moj dom leži,
bodi zdrava domovina,
ker si čudovita in edina.

Lepo je v naši domovini živeti,
zato srečni in veseli smo lahko vsi,
saj vsak, ki jo ima,
spoštovati jo zna.

Naše Mrzlo polje

avtorica: Manca Kavšek, 7. a

Sploh ni mrzlo naše Mrzlo polje,
ki zame predstavlja celo veselje.
Spomladi sonce sije,
jeseni pa dež lije.

Veliko je zelene trave,
kjer se pasejo mukajoče krave.
Tudi cvetočih dreves nam ne manjka,
tam gor na hribu se pozimi sanki.

Imamo majhen potok,
saj ta vas ni samotni otok.
Tu vsi se poznamo
in veliko sosedov imamo.

Stična

avtor: Jaša Hribar, 7. a

Stična je moj kraj,
zame je kot raj.
Sredi vasi
samostan stoji.

Tu je veliko gozdov,

kjer se rešim vseh okov.
Imamo travnike, hribe in doline,
ki polni so miline.

Rad tukaj bi ostal,
ko velik bom postal.

Gabrovka

avtor: Van Ploj-Vollmayer

To je Gabrovka, ta lepa pokrajina.
Tu prijazni so ljudje in cvetoče rožice,
pa živali polno je in drevesa drenjajo se.
Za konec naj povemo še,
da dolgčasa tukaj najde se ne.

Prozoren naslov

avtor: Vitan Dular Galič, 5. a

Za listom je še en list.
Za še enim listom je še en list. Ves popisan.
Za popisanim listom je še en list. Ves oranžen.
Za oranžnim listom je nekaj redečega.
To sta dva lista.
Za listom je rumen list.
Za rumenim je še moder list.
Glej, kaj je pa to? Nastal je zelen list.
Kaj vse je zeleno. Nič! Pod snegom je vse belo.
Kamor pogledaš, je belo. Čakaj, pred snegom vidim še nekaj.
Pred vsem vidim še nekaj prozornega.

Moj dom

avtorica: Asja Horvat, 7. b

Moja hiša je velika,
vsaka tri leta se viša.
Pred hišo stoji velik kozolec.
Ko sem bila majhna,
sem si izpahnila komolec.

Hišo krasijo velike ciprese,
na letalu častile so me stevardese.
V hiši živimo štirje člani družine,
prepotovali smo pol celine.

Sosed moj je bil pisatelj,
moj bratec je pravi »nakladatelj«.
Rada imam Muljavo,
moja sestrična ima čivavo.

Moj domači kraj

avtorica: Sara Ratajec, 7. b

Muljava je moj domači kraj,
Učenje na daljavo poteka zdaj.
Ljudje se po vasi več ne sprehajamo,
Jutra in dneve doma preživljamo.
Avioni nad nami več ne letijo,
Vse življenje se je na Muljavi umirilo.
A epidemija bo kmalu minila
in spet življenje med nami obudila.

Slovenija

avtorica: Mima Kovačič, 7. b

Moja domovina je Slovenija,
saj tukaj sem doma.

Tu poleti v morju čofotamo,
pozimi pa po belih strminah divjamo.

Ko pa ravnine si želimo,
v Prekmurje odhitimo
in v Moravskih toplicah počitnice
preživimo.

Jeseni v gozd se odpravimo
in iz gob okusno kosilo napravimo.

Res je, kar pravijo:
»Nikjer ni lepše kot doma.«

Pesem o domačem kraju – Muljava

avtorica: Špela Ratajec, 7. b

Tam, kjer Krka teče,
kraj je moje sreče.
To je kraj želja in sanj,
nikoli ne pozabim nanj.

Tu žari iskra v očeh,
na mojih ustnicah nasmeh.
Ko zrasla bodo meni krila,
svoj kraj bom zapustila.

Ko bo iztekel se moj čas,
vrnem se v domačo vas.
Moj rodni kraj Muljava je,
kjer krava vsak dan pase se.

V mojem kraju je lepo

avtorica: Lia Hana Porenta, 7. b

Zjutraj, ko vstanem, skozi okno sonce
posije
in takrat pomislim, kako lepo je, če živiš v
vasi,
saj lahko, kadar hočeš, zunaj uganjaš
norčije.
Lahko greš ven in uživaš v prvi klasi.

Na sprehodu uživaš v svežem zraku,
ptičjem petju in cvetočem maku.
Ptički se spreletavajo nad glavo
in s petjem pozdravljajo naravo.

V mojem kraju je lepo, saj le sedeš na
kolo,
pritisneš na pedala in že drviš mimo hiš,
pomahaš sosedu, se ji nasmehneš lepo
in k prijateljici odhitiš.

Na dolgem sprehodu se v Stškem potoku
ohladiš.
Uživaš z družino, se v gozdu igraš in
sprostiš.

Greš mimo samostana in postaje,
pokopališča in ograje,
mimo babice in trgovine in že si doma.
V mojem kraju je res lepo, ja.

Moja domovina

avtor: Jan Koren, 7. b

V moji vasi kmetija stoji,
kamor včasih smo hodili mi.

Kupili smo mleko vsak sedmi dan,
da ne bi šlo mleko v stran.

Pred hišo domačo še travnik stoji,
na katerem se pasejo kokoši tri.

Domovinska pesem

avtorica: Maj Zore, 7. b

Doma sem na Viru,
ki ime je dobil po tamkajšnjem izviru.
Na vrhu vzpetine stoji gradišče,
ki je danes prav posebno arheološko
najdišče.

Pred tisočimi leti
na tem mestu prebivali so Kelti.
Podobno kot če bi opazovali gradove,
ima tudi gradišče mogočne zidove.

V tukajšnji dolini
izgleda, kot da bi jo izdelali vilini,
tu človeška ribica pokukala je iz dna,
kakor da bi padla z neba.

Še potok žubori kot ptičje petje,
kar je res posebno imetje.

Ta kraj baje
res prelep je,
ves barvit
in čudovit!

Domovina

avtor: Nejc Perpar, 7. b

Domovina je dom,
v katerem živim.
Domovina je lepa kakor roža.
Imamo velik samostan,
ko zbudim se, sem nasmejan.
Tu se gradijo hiše,
medtem turist hišo išče.
Imamo hribe in doline,
kjer nabiramo maline.
Zvečer pa grem po med
in zaspim kot medved sladkosned.

Moja domovina

avtorica: Klara Mejak, 7. b

Tam je moja domovina,
kjer so griči in gozdiči
in kjer lepo pojejo ptiči.

Tam je moja domovina,
kjer Ivanka je nekoč živela
in po njej je vas ime dobila.

To je moja domovina,
ljudje prijazni so tu,
zato je kot v majhnem raju.

Moj domači kraj

avtorica: Sara Zelnik, 7. b

Moj domači kraj je tam,
kjer se počutim domače.
Daleč od tod za gorami,
kjer prav pravljichen je ta kraj.
Lahko rečem, da je zame najlepši raj.

To je mamin rojstni kraj
in zame je tam moj domači kraj.
Reka Soča skozenj teče,
ki z lepoto vse povleče.

Že kot majhni sta mi mati in didi govorila,
da me tukaj ne bosta nikoli zavrnila.
Vsako jutro, ko se zbudiš,
slišiš šumenje reke in petje ptic,
ki so kot nekakšen klic.

Pesmica o Malem Hudem

avtor prispevka: Lenart Mihalič, 7. c

Malo Hudo je najboljšo,
saj v vasi veliko je otrok.
Skupaj se zabavamo
in veliko razmetavamo.

Veliko gozdnih je poti
za s kolesom skakati
pa tudi pešpoti.

Radi se imamo pa
tudi poklepetamo.
Za novo leto pa žur
do jutranjih ur.

Naša soseska

avtorica: Meta Robin Bašnec, 7. c

Draga naša Ivančna Gorica,
pri tebi jaz sem doma.
Včasih se zelo zabavam,
včasih pa godrnjam.

Zelo majhna si dežela,
to hitro se opazi,
ampak to je tudi sreča,
ker turist nas ne opazi.

V Ivančni Gorici
spomladi vse lepo cveti,
a ko pride zima,
vse se razprši.

Zdaj poznaš našo vas,
ki v dolini čepi,
pridi kdaj na obisk

in izpolni ti želje tri.

Ivančna Gorica

avtor: Gal Kirn, 7. c

Zeleni hribi in doline,
so domače površine.

S hribov vidijo se gore,
iz dolin pa zrejo v gozdove.

Povsod dosti je vode,
ki namaka nam polje.

In sredi tega leži lepotica,
naša nam draga Ivančna Gorica.

Morović (Milka Sekulić, 7. c)

V Srbiji sem se rodila,
v vasi Morović shodila,
tam sem tudi psa dobila
in se nekajkrat prehladila.

V Moroviću smo se vsi poznali,
tete in strici so bili z nami,
dokler se en dan starši niso odločili,
da se bomo v Slovenijo preselili.

Zdaj smo v Sloveniji
in vsi smo veseli,
da smo sem prišli
in upam, da nikoli ne bomo odšli.

Stranska vas

avtor: Blaž N. Rudič 7. c

Včasih smo živeli v Ljubljani,
pa smo bili ves čas bolani.
Preselili smo se v Stransko vas
in niti koronavirus ne pride do nas.

Tukaj vse se preboli,
gripa in še bolezni tri!
Veliko nas živi v Stranski vasi,
pa še nihče ni bil pri NAS-i.

Preselili se ne bomo,
ker bi vsi padli v komo.

Proza

Ocenjujemo knjige

Vsako leto pri pouku v 6. razredu ocenjujemo knjige. Tokrat so jih ocenili kar naši šolski novinarji in novinarke. Zgled so nam bile pravljice. 2. aprila namreč vsako leto praznujemo mednarodni dan knjig za otroke. Zakaj ravno ta dan? Na ta dan se je leta 1805 rodil danski pravljicar Hans Christian Andersen, ki ga pozna skoraj vsak otrok. Na ta dan zaključujemo tudi bralno značko, ki pa se je letošnje leto zavlekla malo dlje, razlog je znan – korona.

Nestrašna pravljica

avtorica prispevka: Meta Robin Bašnec, 7. c

NASLOV: Kraljična na zrnu graha

ZALOŽBA: Mladinska knjiga

LETO IZDAJE: 2003

NASLOV IZVIRNIKA: Hvad fatter gør, det er altid det rigtige

PREVOD IZ NEMŠČINE: Rudolf Kresal

Ta zgodba govori, da obstajajo načini, da preverimo naravo ljudi. Lahko je enostavno reči, da smo nekaj in težje to dokažemo. V tej zgodbi princesa dokaže svojo občutljivost, ki jo razvije samo prava princesa, ki so jo celo življenje negovali. Takšna občuti tudi zrno graha pod desetimi odejami, blazinami in vzmetnicami.

Zgodba je zelo kratka, toda vsebuje vse elemente pravljice.

Ne vsebuje pa nobenih vil, niti živali, ki govorijo, vendar so najpomembnejša stvar, ki jo mora pravljica vsebovati – prinčevi, princesini nauki. Zgodbica je preprosta, namenjena najmlajšim, ker ne vsebuje nobenih negativnih elementov, niti strašnih delov.

Pravljica pripoveduje, da je nekoč živel kraljevič, ki se je želel poročiti s kraljično, vendar je morala biti prava kraljična. Spraševal se je, kako bo ugotovil, da bo prava. Preden bi katero koli iskal, je kraljevič naročil služabnikom, da spakirajo zlate obleke, svilene majice, klobuke in vse ostale predmete, ki bi jih potreboval na takšni poti, ki bi morala biti svečana. Starši so mu zaželeli srečno pot, upajoč da se bo njihov sin hitro vrnil.

In tako je princ odšel na pomembno potovanje v zlati kočiji. Na potovanju je srečal veliko lepih dam, vojvodin in ostalih vzvišenih dam, toda mučilo ga je, katera je tista prava. Tako se je princ na koncu vrnil k svojim staršem žalosten, ker ni uspel najti prave kraljične.

Neke noči je bila nevihta. V trenutku, ko je zunaj divjalo neurje, je nekdo potrkal na vrata dvorca. Bila je premočena deklica, ki je drhtela od mraza. Kljub temu je bila deklica prelepa. Spustili so jo v dvorec, da se okrepi in posuši. Trdila je, da je kraljična. Ko jo je kraljevič zagledal, se je takoj zaljubil vanjo. Razmišljal je, kako naj preveri, če je res prava kraljična. Mama se je spomnila načina, kako bi lahko preverili in je tako vzela zrno graha, odšla v sobo za goste, postavila zrno na posteljo in naložila dvajset vzmetnic. Tu je morala kraljična spati. Zjutraj so jo vprašali, kako je spala. Rekla je, da celo noč ni mogla zapreti oči, ker je spala na nečem trdem. Nato so bili vsi prepričani, da je deklica resnično prava kraljična, ker je začutila zrno graha. Kraljevič in deklica sta se nato poročila in zrno graha je shranjeno v zakladnico in se ga še danes lahko vidi.

Napeto in žalostno

avtorica prispevka: Lina Lamovšek, 7. c

NASLOV: Deklica z vžigalicami

AVTOR: Hans Christian Andersen

ZALOŽBA: Didakta

LETA IZIDA: 1992

PREVOD IZ DANŠČINE: Bruno Tobin

Ena najlepših in najbolj žalostnih zimskih pravljic je zagotovo Andersenova Deklica z vžigalicami. Deklica je iz nižjega socialnega stanu, primorana preživljati se sama. Primerjava z današnjim življenjem je absolutno neumestna, saj se take stvari dogajajo mogoče samo še v deželah tretjega sveta.

Pravljica govori o deklici, ki je prodajala vžigalice in ker na božični večer ni prodala nobene, jo je bilo strah vrniti se domov, saj je bila v nasprotnem primeru doma tepena. S prodajo vžigalic bi osrečila očeta. Tavalala je po snegu in mrazu, dokler ni ugasnila zadnja vžigalica, s tem pa je ugasnilo tudi njeno življenje. V tistem trenutku se zdi, da je bilo to zanjo zadnja in edina rešitev.

Zgodba je žalostna in zanimiva. Namenjena je otrokom in tudi odraslim, ki so v srcu še vedno otroci. Že ko vidiš, da je zgodbo napisal Hans Christian Andersen, veš, da te bo popeljala v svet domišljije ali pa v svet, s katerim se hitro poistovetiš. Take knjige spodbujajo bralce k razmišljanju, iskanju samega sebe, razvijanju domišljije ... Na ta način vedno znova odkrivaš otroka v sebi.

DEKLICA Z VŽIGALICAMI

HANS C. ANDERSEN

ILSTRACIJE
HANS TEGNER

PREVOD IN IZVEDBA
BRUNO TOBIN

76

Deklica in čarobne vžigalice

avtorica prispevka: Taja Čebular, 7. c

NASLOV: Deklica z vžigalicami

AVTOR: Hans Christian Andersen

ZALOŽBA: Mladinska knjiga

LETO IZDAJE: 1845

NASLOV IZVIRNIKA: Deklica z vžigalicami

Knjiga Deklica z vžigalicami je zelo lepa in privlačna pravljica. Bere jo lahko vsak. Hitro postane zanimiva in nam postane všeč.

Knjiga govori o bosonogi deklici, ki se sprehaja po ulicah na silvestrovo – zadnji večer v letu. Ko je deklica tavalala vsa zasnežena po ulicah, jo je začelo zebsti. Nato je našla vžigalice in

tukaj se zgodba začne. V knjigo se lahko vživiš, lahko si predstavljaš, kako bi bilo tebi in kaj bi lahko storil. Vabim te k branju te knjige, saj te bo navdušila, bolj kot si misliš.

Ni vse tako, kot izgleda

avtorica prispevka: Dežjla Kajtazović, 7. a

NASLOV: Svinjski pastir

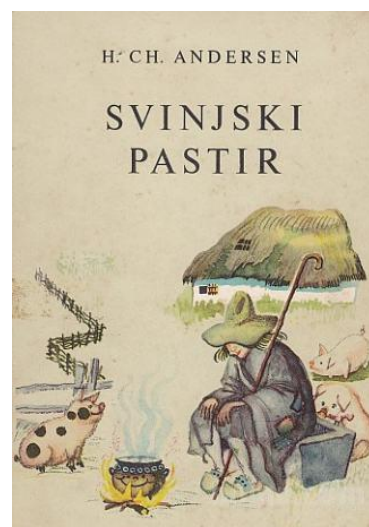
AVTOR: Hans Christian Andersen

LETO IZDAJE: 20. 12. 1841

PREVOD IZ ANGLESCINE: Charles Boner

Zgodba o svinjskem pastirju je napeta in zanimiva, saj se princ pogaja s cesarično za predmete. Govori o iskreni ljubezni, ki jo princ čuti do cesarične, ona pa nazaj ne čuti enako.

Knjiga govori o revnem princu, ki je na konjskih dirkah videl cesarično in se zaljubil v njo. Odločil se je, da jo bo zaprosil za roko. Opremil je kočijo in s svojim svetovalcem odpotoval do dvora. Postal je svinjski pastir. Cesarična se zanj še zmenila ni. Pripravljala ji je darila, v zameno pa je hotel njene poljube. Nazadnje ko ji je pripravil darilo, je hotel 100 poljubov. Cesar je bil ravno na terasi in videl, da dvorne dame stojijo pred svinjakom. Odšel je do svinjaka in ko je videl, da se njegova hči poljublja s svinjskim pastirjem, je bil tako jezen, da jo je izgnal z dvora. Ko jo je princ povabil, da bi živela z njim in da se poročita, ga zavrne, saj je navaden svinjski pastir. Princ ji pove, da se je samo pretvarjal, zato da bi se ona zaljubila vanj. Na koncu ugotovi, kakšna je cesarična v resnici, zato je ne vzame za ženo. Cesarična je ostala sama, v roki je imela le ragljo.

Teško je dobiti dobro soplesalko

avtor prispevka: Taj Jurejevčič, 7. a

NASLOV: Dnevnik nabritega mulca: Peto kolo

AVTOR: Jeff Kinney

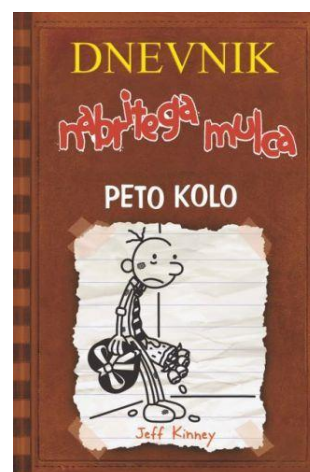
ZALOŽBA: Grlica

LETO IZIDA: 2014

PREVOD: Matej Frece

Knjiga Dnevnik nabritega mulca: Peto kolo je smešna zgodba, polna zapletov in prigod.

Knjiga govori o fantu Gregu. V bistvu beremo Gregov dnevnik. Ko je bil za valentinovo šolski ples, je Grega postajal živčen, saj še ni imel soplesalke. Bal se je, da bo na ta večer prišel sam. Zaradi čudnih

dogodkov pa jo v zadnjem trenutku le dobi. V tistem večeru se njegov najboljši prijatelj in njegova soplesalka zaljubita in postaneta par.

Poustvarjamo

Ljubljana je pretresena

avtor prispevka: Miklavž Bitenc, 8. b

»Ljubljana je pretresena!« se je glasil naslov enega od številnih člankov o plesu ošabne Urške in povodnega moža na Starem trgu pod košato lipo. V tedniku Ljubljanske novice pa so napisali celo, da je bila to kazen za Urškino razuzdanost. Športna revija Ljubljana miga pa se je razpisala o njunem plesu, ki je bil po mnenju učitelja Bogdana Potokarja, sicer neprekosljivega plesalca valčka, naravnost za na oder. Takratna policija je ob preiskavi Urškine domnevne smrti le izprašala nekaj čolnarjev, a le-ti niso povedali nič pametnega. Tako se je čez nekaj mesecev prah polegel.

Skoraj le leto za tem pa je prah dobesedno dvignilo, ko so se tla začela sunkovito stresati. Takrat je tudi Ljubljanica prestopila svoje bregove. Valovi so na obalo vrgli dve telesi – Urško in povodnega moža. Po potresu si je Urška pomela oči in se ozrla okrog sebe. Bila je presrečna, ko je ugotovila, da ni več pri povodnem možu. Hitro jo je odkurila stran, saj ni želela, da bi jo povodni mož spet zvlekel v vodo. Stekla je domov in se pogledala v ogledalo. Zakričala je, da se je ogledalo razbilo na tisoč koščkov. Bila je popolnoma zgrožena nad svojim videzom: njene skrbno namazane šminke ni bilo več, njeni lasje pa so bili najbolj podobni grmu črne barve. Pogledala je navzdol in videla, da je njena rdeča obleka povsem zapackana z rjavim rečnim blatom, okrasnih zaponk pa sploh ni bilo več. Hitro je stekla do garderobne omare. Tam pa je zakričala še huje! Vse njene obleke so požrli molji. Taka vendar ne more v svet! Odšla je v trgovino. Po eni uri izbiranja in merjenja si je izbrala kratko rdečo obleko in par rdečih visokih pet. Doma si je popravila frizuro in se naličila. Odšla je po mestu. Spomnila se je, da je nedelja in da je na Starem trgu vsakotedenski ples. Ko so jo zagledali, so bili zelo presenečeni. Vsi so jo spraševali, kaj se je zgodilo, a ona je s samovšečnim nasmehom zavrnila vsakogar. Zagledala je nekega moškega, ki je sedel za rumeno mizo, kajti le on je bil dovolj lep in močan zanjo. Presunilo jo je, da je moški silno podoben povodnemu možu, predstavil se ji je kot Lojze, a ko jo je povabil na ples, se povabilu kar ni mogla upreti. Toda spet se je začela pripravljati nevihta. Vse je bil tako kot pred enim letom. Urška je s povodnim možem zgrmela v Ljubljanico. Takrat temu nihče ni posvečal večje pozornosti. O tem so napisali le: »Saj bo že še prišla nazaj.«

To je zgodba o tem, kako lahko z razuzdanostjo pretreseš najlepše mesto pod soncem, Ljubljano.

Posekal mi je lipo

avtorica prispevka: Lia Hana Porenta, 7. b

Končno je šel. Le zakaj je moral Janez poklicati prav njega? Posekal mi je lipo, zdaj bi pa rad še mojo hčer. O, ne, ne bo je dobil! Še sreča, da smo se ga znebili. Še zdaj se spomnim, kako se je začelo.

Janez mi je ves navdušen pripovedoval o silaku po imenu Martin Krpan. Vračal se je iz Trsta, bilo je polno snega, saj je bila zima. S kočijo je šel po ozki gazi in tedaj je zagledal velikega in močnega moža, ki je svojo kobilico premaknil ob stran, da je kočija lahko peljala mimo. Janez ga je vprašal, kaj ima v vrečah in Krpan mu je odgovoril, da kresilne gobe in bruse. Šele pozneje smo ugotovili, da je tihotapil angleško sol. Le kako si je drznil lagati cesarju?! Sam je rekel, da ni vedel, da je bil to cesar. Zgodbo sem kmalu pozabila, imela sem namreč veliko dela s plesi, praznovanji in pojedinami.

Potem pa se je kar od nekje pojavil Brdavs. Bil je zloben, okrut in neusmiljen. Začel je ustrahovati naš prelepi Dunaj. Veliko pogumnih vitezov, knezov in navadnih tlačanov je padlo v boju z njim. Pobiljal jih je kot za šalo. Nekega dne, ko smo ravno jedli kosilo, je moj sin vstal in naznanil, da se bo sam spopadel z Brdavsom. Ko bi ga vsaj ustavila, bi bil še živ! Moj mož ga je hotel ustaviti, a Andrej je bil neomajen. Na dan boja z Brdavsom je umrl. Brdavs mu je odsekal glavo. Cel Dunaj je žaloval za njim. Vsi smo ga imeli radi. Bil je prijazen, pogumen, pošten in zelo rad je pomagal ubogim. Od takrat naprej se nihče več ni hotel boriti z Brdavsom. Tako besna sem bila, ker je Brdavs ubil Andreja, da bi se kar sama podala v boj z njim, če ne bi bila dama. Ko smo tako vsak po svoje razmišljali, se je Janezov kočijaž spomnil na Krpana. Cesarju je predlagal, naj pošlje ponj. In res. Poslali so ponj in prišel je.

Najprej smo ga pogostili (pojedel je ogromno), potem pa sta šla z možem izbirat orožje. Vse meče, vse sulice, vse je ukrivil ali polomil. Ha! Kako nesramno! Potem je pa rekel, da imamo slabo orožje. Šel je v kovačnico, vzel najtežje kladivo in si naredil ogromno orožje. Sama se ne spoznam preveč na to, a videti je bilo kot mesarica. Kar je naredil potem, mu ne bom nikoli odpustila! Ta neotesanec je posekal mojo čudovito lipo, v senci katere sem se rada hladila, in naredil kij! Še opravičil se ni! In kako je konja izbiral! Vse je povlekel čez prag in rekel, da nobeden ni zanj. Morali smo poslati po tisto njegovo smešno kobilico.

Na dan boja je na njej izgledal res smešno. Brdavs bi skoraj pobralo od smeha. A ko se je boj začel, Martin ni bil več smešen. Spopadla sta se, Brdavs je že hotel Martinu odsekati glavo, a je Krpan dvignil kij, da je meč zasadel vanj, Brdavs potegnil iz sedla in mu odsekati glavo. Vsi so vzklikali, cel Dunaj se je veselil. Janez mu je hotel plačati, še celo najino edino hčer Jerico mu je hotel dati, a mu nisem pustila. Po moje bi moral dobiti toliko hrane, da je ne bi mogel tovoriti na Kranjsko. Na koncu mu je Janez dal dovolilnico za tovorjenje angleške soli in mošnjo zlatnikov. Tudi minister Gregor je nasprotoval. A cesar je cesar in na koncu je obveljala njegova volja.

Ko se je Martin končno odpravil, mu je Janez zaželel srečno pot. Minister Gregor pa nič. In tako se je končala zgodba o Martinu Krpanu. Odšel je domov na Vrh pri Sveti Trojici. Jaz mu pa še vedno nisem odpustila zaradi posekane lipe.

Posekal mi je lipo

avtor prispevka: Maj Zore, 7. b

Nekega mrzlega zimskega dne se je moj mož, cesar Janez, odpravil v Trst po vsakdanjih opravkih. Ko se je vrnil, mi je neprestano govoril o nekem orjaku Krpanu, ki je prestavil svojo kobilico v sneg. Bila sem začudena. Ta dan mi je še dolgo časa ostal v spominu.

Čez kakšno leto in pol, ko sem ravno pila svoj kraljevi čaj, je moj mož razburjeno planil v hišo ter dejal, da se je na Dunaju pojavil zloben velikan po imenu Brdavs. Bil je neusmiljen morilec. Bilo je grozno. Tedaj pa se je Janezov kočijaž spomnil tistega Krpana. Bila sem čisto razjarjena, ker nas mora reševati kmet, vendar sem se hitro pomirila. Takoj so poslali ponj. Dan pred Krpanovim prihodom sem vstala zelo hitro, potem pa me je skoraj pobralo, saj sem videla svojega sina Henrika, kako se pripravlja na boj proti Brdavsu. Ko je napočil dvoboj, mu je Brdavs odsekal glavo. Planila sem v jok. V nepravem trenutku na nepravem mestu se je naslednji dan znašel Krpan. Vseeno smo ga lepo sprejeli, čeprav je vse mesto žalovalo za mojim sinom. Krpana so lepo postregli, potem pa so mu razkazali orožnico. Krpan je vse z eno roko zlomil na dva kosa in ni bil zadovoljen. Sklenil je, da si ga bo naredil sam. Bila sem radovedna in šla pogledat, kako mu gre v kovačnici. Na mestu sem obstala. Kladivo je držal s tako lahkoto, da mu ne morem dati primerjave. Hotela sem se samo preobleči, potem sem skozi dnevno okno nekaj opazila. Martin Krpan je sekal mojo lipo! Bila sem tako jezna, da sem cel dan ostala v dvoru, le da sem jim na skrivaj prisluškovala. Cesar je peljal Martina v konjušnico. Spet ni bil z nobenim konjem zadovoljen, zato smo poslali še po njegovo kobilico. Bila je zelo suha. Krpan je imel vse pripravljeno za boj.

Spet je prišel čas dvoboja. Nisem ga mogla gledati. Čez nekaj trenutkov pa sem slišala veselo rajanje. Martin je premagal Brdavsa. Cesar Janez ga je povabil v dvor. Ravno so se pogovarjali o nagradi, nakar sem skozi vrata slišala, da moj zvesti mož ponuja najino hčer za nagrado. Takoj sem planila skozi vrata in se pritožila ter jih še malo pokregala. K sreči so zamisel kmalu opustili, nakar sem dobila idejo. Krpanu sem ponudila toliko hrane, da je ne bi mogel tovoriti na Vrh pri Sveti Trojici na Kranjskem. Krpan se tudi s to idejo ni strinjal. Popokali so mu živci in tako je priznal, da je tovoril angleško sol. S cesarjem sta se dogovorila, da mu bo dal za nagrado dovoljenje za tovorjenje angleške soli in mošnjo cekinov.

Krpan se je končno poslovil od nas, jaz pa še vedno nisem mogla pozabiti posekane lipe.

Lepa beseda lepo mesto najde

avtor prispevka: Gal Iljaš, 7. b

Nekoč je živel reven osel, ki je vse živali prosil za drobiž. Osel je bil reven, ker ni nič znal in ni našel službe. Nekega dne mu je krava dala nekaj drobiža in ga vprašala, kako to, da nima službe. Osel ji je povedal, da ničesar ne zna. Krava mu je rekla, da vsak nekaj zna in mu pomagala najti službo. Po treh dneh sta ugotovila, da zna zelo glasno piskati s piščalko. Našla sta mu službo. Delal je kot nogometni sodnik. Krava je tistega dne razumela njegovo stisko, ker je bila tudi sama revna. Krava in osel sta si bila všeč, zato sta se poročila. Krava pa je dobila službo v mlekarini, kjer je bila uslužbenka leta, saj je delala najboljše mleko.

Osel gre samo enkrat na led

avtorica prispevka: Ana Posavec, 7. B

Nekoč je živel medved, ki je zelo rad govoril. Če si mu kaj povedal, to ni ostalo le pri njem, ampak so kmalu izvedeli vsi v vasi. Nekega dne pa je medved odšel na sprehod in stopil mimo ježkovega doma. Zaslišal je dva glasova, ki sta se pogovarjala. Slišal je, da zajčku Dolgouščku pripravljajo zabavo. Takoj ko je to slišal, je pohitel do volkovega doma in potrkal. Volk mu je veselo odprl in ga povabil na čaj. In tako je minil en dan in že so vsi vedeli za zabavo. Zajček je bil ves žalosten, saj zabava zaradi medveda ni bila več presenečenje. Vsi so bili jezni na medveda in nihče se ni hotel več pogovarjati z njim. In od takrat naprej medved nikoli več ni govoril, brez da bi vnaprej premislil.

81

Lepa beseda lepo mesto najde

avtor prispevka: Miha Kovačič, 7. b

Nekoč, pred davnimi časi, so živele živali, ki so znale peti, plesati, renčati ter govoriti. Živele so v mestu, ki se je imenovalo Mesto živali. V mestu so živele tudi zelo prijazne živali, ampak obstajal je en velik pes, ki je govoril samo grde besede. Skratka, besede, ki niso bile primerne za žival. Nekega dne so živali pripravile zabavo brez psa, Kikija po imenu, ki je govoril neprimerne besede. Povabili so vse živali v mestu, da bi se pozabavali na največji zabavi leta. Na zabavi so pili in jedli zelo dobre stvari. Pes Kiki, ki je govoril neprimerne besed, si je močno želel iti na zabavo. Zato jih je šel med zabavo zmotit. Vprašal je, če je lahko tudi on na zabavi. A živali so mu odgovorile, da ne sme iti na zabavo. Kiki je žalostno hodil domov in se trudil, da bi izgovarjal lepše besede. Doma je vadil in vadil. Nekega dne je pa še enkrat šel na zabavo in jim obljubil, da bo govoril samo lepe besede. Spustili so ga na zabavo in res ni govoril nobenih grdih besed. Živali in Kiki so se zabavali in postali celo prijatelji. In od takrat naprej je bil povabljen na vsako zabavo.

Ne bo mu krona padla z glave

avtor prispevka: Aljaž Črček, 7. b

Nekoč v neki šoli v gozdu je učitelj jelen razlagal o zdravi prehrani. Nekateri učenci so zelo pozorno poslušali, le žabica in jež sta klepetala. Po koncu pouka, ko je učitelj dal domačo nalogo, so vsi odhiteli ven iz razreda. Žabica in jež sta odšla domov in med potjo srečala modro sovo, ki ju je vprašala: »Ali sta kje videla gospo raco?« Žabica in jež pa je nista hotela slišati in sta odšla naprej. Ko je žabica prišla domov, je mama žaba rekla: »Pojdi pospraviti svojo sobo.« Žabica pa ji je odgovorila: »Nočem, nočem, nočem!!« Mama žaba ji je še enkrat rekla: »Pojdi pospraviti svojo sobo!« Žabica pa je ni poslušala in je odhitela ven. Tam je srečala konja in ga vprašala: »Mi lahko podaš jabolko?« Konj ji je z veseljem dal jabolko. Ko je žabica to videla, je vedela, da je storila nekaj narobe. Nato je odhitela v hišo in odšla pospraviti sobo in narediti domačo nalogo. Naslednji dan je učitelj jelen pregledoval naloge in videl, da je žabica naredila domačo nalogo, in ji rekel: »Ali sanjam? Žabica je naredila domačo nalogo!« Od tistega dne je žabica vedno imela nalogo.

Ne bo mu krona padla z glave

avtorica prispevka: Tia Krese, 7. b

Nekega dne je živel lev, ki je mislil, da je samo on na svetu. Levu je bilo ime Jon. Sam sebi je govoril, kako je dober in kako slaven, ker ima toliko hrane. Nekega dne je lev Jon za kosilo našel oz. dobil eno res veliko pečenko. Naskrivaj ga je opazovala zajčica po imenu Lila. Zajčica Lila si je zelo težko iskala hrano, saj je imela poškodovano nogo in ni bila hitra, zato se je bala, da je ne bi kdo začel loviti. Zajčica je živela pod drevesom, zelo blizu, kjer je lev Jon jedel svojo veliko pečenko. Lev Jon je zaslišal, da se v grmovju nekaj premika. Šel je pogledat in videl zajčico Lilo. Začel se ji je smejati, ker ni imela nič hrane. Zajčica je počasi odskakljala v svojo hišo. Nekaj mesecev kasneje je zajčica Lila že zelo hitro tekla, saj se ji je noga že pozdravila, in šla na tekmovanje najhitrejših zajčic. Ko se je ozrla po tribuni, je videla samovšečnega leva Jona. Jon se je spomnil in se ji začel smejati. Zajčica je zaslišala trobljo in začela je teči. Po petih krogih je prišla do cilja in zmagala. Napočil je čas prireditve in zajčico so poklicali, naj skoči na stopničko, na kateri je pisalo *prva zajčica*. Bila je zelo vesela. Za nagrado je dobila enoletno zalogo hrane. Pogledala je leva in videla, kako je potr. Slišala je druge zajčice, kako so govorile, da je lev Jon ostal brez hrane. Po prireditvi je šla do njega in mu dala hrano. Lev jo je pa pogledal in rekel: »Zakaj? Saj tudi jaz tebi nisem dal hrane.« Zajčica je odgovorila, da ona hoče samo vedeti, da bosta prijatelja in si vse delila. In res je bilo tako.

Medved in lisica

avtorica prispevka: Maruša Jurjevčič, 7. a

Medved je še spal in lisica je z vso hitrostjo pritekla k njemu v brlog. Zbudila je medveda, medvedu se pa niti sanjalo ni, kaj se dogaja. Lisica mu je začela govoriti, da takoj potrebuje pomoč, ker je lačna, in zahtevala, da ji medved pomaga poiskati hrano. Medved je to zavrnil

in se vrnil k spanju. Lisica mu je morila, naj ji pomaga, a medved ji je povedal, da če bi lepo prišla do njega in ga lepo prosila, bi ji tudi on pomagal. In tako je lisica ostala lačna celo leto.

Pes in pav

avtorica prispevka: Manca Kavšek, 7. a

V vasi je živel pes, ki mu je bilo dolgčas, saj je bil njegov gospodar v službi. Z mizice je vzel ključke od avta, ki so imeli na sebi pripetega majhnega medvedka, in jih začel žvečiti. Šel je ven in ključki so mu padli v blato. Mimo je prišel pav in ga vprašal, kaj je narobe. Pes je poskušal dobiti ključke, vendar je imel predebele tačke, zato je za pomoč prosil pava. Pav mu sprva ni hotel pomagati, saj si ni hotel umazati nog. Po dolgem pasjem cviljenju in moledovanju je prav lepo pomočil nogo v blato in potegnil ven ključke. Pes je bil zelo hvaležen, pav pa je bil vesel, da je nekomu pomagal, pa čeprav je imel umazano nogo.

Pes in lisica

avtor prispevka: Gašper Omahen, 7.a

Nekoč sta živela pes in lisica. Pes je bil zelo zvest, lisica pa zelo zvita. Nekega dne je pes pomagal vsem živalim v gozdu, medtem ko je lisica poležavala v grmovju in jedla jagode. Vse živali so imel psa rade, lisico pa so sovražile. Nekega dne, ko se je pes odpravil v gozd, so ga živali presenetile in mu dale hrane za celo zimo. Ko je to lisica slišala, je takoj prišla do živali in jih prosila za hrano, ampak živali ji je niso hotele dati, ker ni ona nič postorila za živali v gozdu, zato je naslednjo zimo stradala.

Pes in lisica

avtor prispevka: Gorazd Jerman, 7. a

Nekoč je bil pes, ki je bil vedno prijazen, in lisica, ki je bila vedno zlobna. Pes je imel lastnika, ki mu ga je lisica zavidala. Domislila se je, da bi se oblekla v njegov kožuh. Naslednji dan je šla do njegovega doma in čakala, da je lastnik odšel. Ko je odšel, je lisica prišla do psa, ga prijela za ovratnico in pritisnila ob steno ter rekla: »Zdaj pa bodi pri miru, da ti odrežem vrat in se oblečem v tvoj kožuh in potem bom jaz imela najboljšega lastnika!« Pa ji reče potem pes: »Saj ni treba, da me ubiješ. Saj imava lahko skupnega lastnika.« Lisica ga spusti in gre skupaj s psom v hišo. Pusti se udomaćiti in skupaj sta živela srečno.

Dobra veverica

avtor prispevka: Van Ploj-Vollmayer, 7. a

Bila je prijazna veverica, ki se je razumela z vsemi živalmi in vsem tudi pomagala. Pomagala je medvedu, da je dobil med z drevesa, pomagala pa je tudi polžu čez cesto. Nekega dne je plezala po drevesih, ko je zaslišala, da nekdo kriči na pomoč. Šla je proti zvoku in videla, da se je lisica ujela v lovsko past. Hotela ji je že pomagati, a se je spomnila, da jo je lisica nekoč hotela pojesti. A veverici se je lisica zasmilila in jo je vseeno rešila iz pasti. Lisica se ji je

zahvalila in ji obljubila, da ji bo od zdaj naprej pomagala in je ne bo več lovila. Ostalim živalmi v gozdu pa je povedala, kako dobrega srca je veverica.

Delovna mravlja in počasen polž

avtorica prispevka: Sara Mulh, 7. a

Mravlja dela noč in dan
ter zalogo si nabira,
polž pa si počasi izbira.
Mravlja je že vsa nestrpna,
saj je polž tako počasen.
Ona dela cele dni, noči,
on pa gleda jo rekoč.
Zdaj je mravlji že dovolj,
k polžu gre in mu pove:
»Brž pohiti in naberj,
noč bo kmalu, raje izberi.
Saj drugače spet bom jaz
tista, ki te bo hranila.«
Potožila je še mami,
vendar nje to pač ne gane.
Mravlja besna je še bolj,
saj le ona pridno dela.
A na koncu je sprejela
da naj polž lepo lenari.
vendar ko bo lačen spet,

mu bom hrano le kazala.

Požrešna mačka

avtorica prispevka: Ela Janežič, 7. a

Mačka je lačna.
Kdaj prišla bo miška plašna?
Že cel dan jo čakam, da pozdravit bo prišla.
Danes se še nisem pretegnila,
zato prav prišla bi mi mišja igra.
O, glej, kdo je prišel.
Miška gleda, kje sem zdaj.
Ona išče sirček svoj, jaz pa njo.
Skočim nanjo ona pa
mi pobegne v luknjico.
Tiho pridiga mi:
»O ti požrešna mačka si,
ni še prišel moj čas.«
In se hihita.
Jaz pa iztegnem šapico
v luknjico ter jo zgrabim
in jo pošljem na izlet v svoja usta.

84

Pod okriljem učiteljice zgodovine so učenci 7. razreda na zanimiv način spoznavali zgodovino. Napisali so poustvarjalno zgodbo. Ugotovite, kaj v zgodbi je zgodovinsko dejstvo in kaj čista izmišljotina.

Jaz sem Karel Veliki

avtor prispevka: Jaša Hribar, 7. a

Sem Karel Veliki, frankovski kralj. Rodil sem se leta 747 in sem najstarejši sin Pipina Malega, ki je ustanovil karolinško dinastijo. Sem visoke postave in rad uživam v hrani. Moja najljubša jed je pečenka na ražnju. Zelo uživam v lovu in plavanju. Rad poslušam glasbo ali glasno branje. Trudim se naučiti čim več tujih jezikov. Zanimajo me tudi retorika, dialektika, astronomija in računanje. Spodbudil sem nastanek nove pisave, ki se imenuje karolinška minuskula. Žal se je jaz nisem naučil pisati. Ker sem želel, da se otroci plemičev čim več naučijo, saj mi je znanje zelo pomembno, sem ustanovil tudi dvorno šolo.

Poročil sem se petkrat in poskrbel za nasledstvo. Na frankovski prestol sem prišel po očetovi smrti leta 768. Boril sem se proti muslimanom v Španiji, drugim germanskim ljudstvom in proti Slovanom ter Avarom na vzhodu. Ustvaril sem največjo državo v Zahodni Evropi. Segala je do Španije na jugozahodu, Apeninskega polotoka na jugu, Danske na severu, reke Labe in Češke na severovzhodu ter Panonske nižine na jugovzhodu. Ponovno sem združil Zahodno Evropo.

Leta 800 sem odpotoval v Rim, da bi papeža branil pred Langobardi. V zahvalo me je papež okronal za rimskega cesarja. Ker je moje kraljestvo veliko, sem ga razdelil na manjše dele in za vodenje postavil zastopnike, ki jih redno obiskujem, nadziram in sem sodnik v sporih.

Naj omenim še to, da se moj rod imenuje Karolingi in izhaja iz države, ki se bo enkrat imenovala Belgija.

Moj dan v Emoni ali kako sem spoznalo Freyo

(domišljjski spis pri uri zgodovine na temo selitev ljudstev)

avtorica prispevka: Lia Hana Porenta, 7. b

Danes je čudovit sončen dan. Čeprav je še zgodaj, je na ulici že živahno. Ljudje hitijo po opravkih, ženske in sužnji se s košarami odpravljajo na tržnico, nekaj otrok pa se razposajeno igra ob cesti.

Živim v središču mesta Emone. Zadnje čase je kar zanimivo, saj so ozemlja okoli mesta začeli poseljevati barbari. Mama me po zajtrku pošlje na tržnico, da kupim hrano. Tržnica je le nekaj ulic stran. Hitro grem po ulici, zavijem mimo šole na desno, se komaj izognem gruči otrok, pri toplicah grem naravnost in že sem na tržnici. Tam kar vrvi od življenja. Parfumi, suho sadje, vino, ribe ... Najprej se napotim k stojnici z zelenjavo in sadjem. Ko grem naprej, mojo pozornost pritegne človek divjega videza, ki je ravno menjaval grozdje za moko. Pomislim, da je to zagotovo German ali Slovan, saj barbari uporabljalo blagovno menjavo namesto denarja. Nekaj časa ga še opazujem, potem pa pohitim, da nakupim vse.

Ko se vračam domov, se mi zdijo ulice bolj prazne kot sicer. Še vedno je veliko ljudi, a bistveno manj kot prej, saj je precej manj trgovin, obrti pa tudi skoraj ni več. Veliko mojih prijateljic se je zaradi tega preselilo na deželo. Tudi ljudi, ki znajo brati, je vse manj. Od naših sosedov zna brati samo mama. Veliko ljudi ne zna brati. Meni se to zdi nezaslišano, saj so zaradi tega marsikje prikrajšani.

Popoldne grem malo ven iz mesta, čeprav starše komaj pogovorim, saj jih je strah, da bi se mi kaj zgodilo. Na potki, ki vodi do potoka, srečam dekle, staro približno enako kot jaz, a ne nosi toge. Počasi se ji približam, se ji nasmehnem in se predstavim. Dekle me nekaj časa gleda, potem pa se mi predstavi. Ime ji je Freya in je Germanka. Z družino živi nekaj kilometrov stran. Nekaj časa se pogovarjava in pove mi, da oni verujejo v več bogov in da govorijo germanske jezike. Tudi pri nas so vse bolj razširjeni. Tako sva se zabavali, da sploh nisem opazila, da je sonce že skoraj zašlo. Morala sem domov, saj bi starše skrbelo. Preden

sem odšla, mi je v roko stisnila lepo izrezljano figurico volka. Jaz nisem vedela, kaj naj ji dam, zato sem si iz las odpela lepo okrašeno lasnico in ji jo dala. Poslovili sva se, jaz pa sem odšla domov.

Komaj čakam, da se spet vidiva, saj se je zanimivo družiti z nekom, ki ne živi enako kot jaz.

Vaje v slogu

V tem šolskem letu so se devetarji poigrali s slogom. Na različne načine so skušali ubesediti sledečo vremensko napoved:

Danes bo zmerno do pretežno oblačno, jutri bo po vsej državi sončno, popoldan bodo krajevne padavine, ponekod nevihte. Na Primorskem bo pihala burja. Najnižje jutranje temperature bodo od 6 do 11 stopinj Celzija, najvišje dnevne pa od 20 do 24 stopinj Celzija.

DELNO ANGLEŠKO

Today bo zmerno do partly cloudy, tomorrow pa bo po vsej state sunny, popoldan bo a little rainy, ponekod storms. In Primorska bo blow burja. The coldest jutranje temperature will be od 6 do 11 °C, najvišje daily temperature pa from 20 do 24 °C.

Brina Ravbar, 9. b

VREME! NE ZAMUDITE!

Danes v ponudbi zmerno do pretežno oblačno vreme, jutri pa vam ponujamo sonce in popoldanske krajevne padavine ter nevihte. Na Primorskem bo zelo ugodna burja. Najnižje cene bodo od 6 do 11 stopinj, najvišje pa le od 20 do 24 stopinj.

Lina Sekirnik, 9. b

VREME NA PRIBLIŽNO

Da bo danes zmerno do pretežno oblačno? Ja, če pogledam v nebo, bi se kar strinjala z vami. Ali bo jutri po vsej državi sončno? Hja, kako pa naj jaz to vem? Ja, kolena me še ne bolijo, kar pomeni, da dežja ne bo ... tako da ... recimo: »Ja, sončno bo!« Ali bodo res popoldan krajevne padavine, ponekod nevihte? A vi še niste dojeli? Jaz nisem vremenoslovka. Koga drugega vprašajte! Na Primorskem bo pihala burja, pa bo res? Ja, glede na to, da burja piha samo tam, potem najbrž bo tudi zdaj. Da bodo jutranje najnižje od 6 do 11 °C, najvišje dnevne pa od 20 do 24 °C? Ja, vi pa res ne odnehate! Saj smo v 21. stoletju, na aplikacijo pogledajte! To bi morala reči že na začetku.

Ula Regali, 9. b

NAPOVED VREMENA

Čau, folk! Kako ste? Upam, da tko k naše vreme. Stopinj je ful (skor cela škatla), tko da vam bo zelo vroče. Žou se pa ne veselite prehitro, ker bo jutri že padou dž tko k bombe v 1. svetovni vojni. Mejte se radi in uživite!

Nal Roš Omahen, 9. b

Razmišljamo

Razmišljamo ... razmišljamo ... ja, saj imamo sedaj dovolj časa, da se spomnimo dobrih starih časov. Odkrivamo vrednote, ki jim prej nismo posvečali toliko pozornosti (odnosi med ljudmi, družina ...), nekatere so se nam zdele samoumevne (svoboda, svoboda gibanja, izobraževanje ...). Svet se nam odpira v novi luči. V devetem razredu so morali napisati spis o koroni. Podobno kot Pia in Lea čuti in razmišlja večina učencev in učenk naše šole.

KARANTENA

avtorica prispevka: Pia Zupančič, 9. b

Ko smo vstopili v leto 2020, še nismo ravno vedeli, kaj nas čaka. Ni dolgo trajalo, da se je sedaj najbolj znani koronavirus razširil po vseh državah in okužil tudi Slovenijo. Naša država je hitro sprejela ukrepe, čeprav se jih še zdaj ne drži čisto vsak.

Prvič, ko sem slišala, da se bodo šole zaprle, sem bila zelo presenečena in vznemirjena in mislim, da tudi vsi drugi učenci in učenke. Zdaj pa se mi zdi, da bi bili vsi najsrečnejši, da bi ta virus izginil in da bi se lahko spet veselo zabavali s prijatelji kot včasih. Ker imamo pouk sedaj vsi učenci na daljavo, smo se vsi pozanimali, kako sodelovati pri pouku preko spleta. Čeprav še ne vemo točno, kako bomo pridobili vse ocene, upamo, da nam sredi poletja ne bo treba hoditi v šolo.

Ko po televiziji slišim, koliko ljudi dnevno umre zaradi tega virusa v Italiji in drugih državah, me prevzame strah, saj takoj pomislim na svoje najbližje in ljudi, ki že trpijo za tem virusom, in na to, da se to lahko zgodi tudi meni. Če pa pogledam tudi s pozitivne strani, se mi zdi, da je to dobro za našo Zemljo, saj se bo onesnaževanje zmanjšalo.

Vesela sem tudi, ker imamo z družino več časa drug za drugega in da lahko prosti čas namenimo zabavnemu pogovoru ali družabnim igram, kjer se ogromno nasmejimo.

Želim si, da bi virus čim manj škodoval ljudem in bi se tako spet lahko družili s sorodniki in sovrstniki.

KORONA ČAS

avtorica: Lea Kastelic, 8. c

Ko sem prvič slišala za koronavirus, nisem resnično vedela, kako je to resna stvar. Ko so se zaradi tega virusa zaprle šole, sem bila kar malo vesela, ampak sem vedela, da bo delo doma naporno zaradi organizacije. Prvo, kar me je skrbelo, je to, da bi moji stari starši dobili koronavirus in bi se jim kaj zgodilo.

Prvi teden doma sem bila kar presenečena, kako je delo doma naporno, čeprav si bistveno več zapomnim, kaj smo jemali, in mi je kot sprotno učenje. Za pouk porabim toliko energije, da je kasneje nimam za učenje prejšnjih snovi. Ampak se vseeno trudim toliko, kot se lahko.

Seveda sem zdaj 3. teden že bolj navajena. Zadnje čase zelo pogrešam družinske prijatelje in sorodnike, čeprav mi je prva dva tedna kar pasalo, da si vzamem čas zase in razmislim o stvareh, ki so se dogajale okoli mene, in te slabe trenutke in stvari, ki me morijo, pozabim. V bistvu ne razmišljam o njih. Seveda pa pogrešam tudi sošolke in sošolce, s katerimi sem sedaj na vezi preko interneta veliko več časa kot prej. Med prostim časom, ki ga imam, se zabavam. Npr. ko je deževno, berem knjigo, rišem, slikam in poslušam glasbo, ki mi je všeč, večina je to rock. Včasih igram tudi videoigrice ter gledam filme in serije. Ko pa je lepo vreme in je zunaj malo topleje, grem ven, kjer se vozim s kolesom, rolkam. Veliko hodim na sprehode s svojim psom in včasih pomagam staršem pri zunanjih in notranjih opravilih. Imam se super, zelo me skrbi, kako bo z našimi ocenami in če se bo izteklo, kot sem načrtovala. In upam, da moje ocene ne bodo slabe. Vem, da bo zelo naporno za vse in se ne veselim, kaj bo prišlo. Zelo bi bila vesela, če se ta korona virus sploh ne bi pojavil. Trenutno je važno samo, da smo živi in zdravi.

Podobne priprave smo verjetno imeli vsi, na vseh domovih, a le redki so spoznali, da je res čas za vse tiste stvari, ki jih prej niso mogli početi, saj niso imeli časa (ali pa so vsaj tako mislili).

SPIS O TRENUTNI SITUACIJI

avtorica prispevka: Jana Tratar, 9. b

Kar naenkrat je šolo obšla informacija, da z naslednjim dnem ne gremo več v šolo. Nekateri bolj, drugi manj, ampak vsi smo bili veseli, da nam ne bo treba iti v šolo in da bomo lahko spali dlje in imeli skorajda počitnice.

Prvi teden so starši doma zalagali hladilnik in omare s hrano, poskušali čim več zamrznjene hrane stlačiti v zamrzovalno skrinjo in narediti prostor za toliko različnih stvari, ki jih prej nikoli nismo imeli. Hkrati so zaganjali čisto preveč panike, ki ni bila potrebna. Po nekaj dneh so se tudi oni umirili in panike ni zganjal nihče več. Kar naenkrat smo vsi ugotovili, da drug drugega zelo pogrešamo in se da ne bomo videli več mesecev. Dobivala sem klice in SMS-je od sošolk in prijateljev, ki so me pogrešali, moja družina pa je v nekaj dneh naredila revolucijo po hiši, saj so imeli preveč prostega časa.

Po nekaj dneh sem ugotovila, da imam sedaj čas za stvari, za katere nikoli prej nisem imela časa, da bi jih naredila, ker sem vedno delala stvari za šolo ipd. Poskušala sem se spomniti stvari, ki sem jih želela narediti, ko ni bilo časa. Tako sem včeraj prebarvala črte na palčkah od mikada, ker so se slabo videle, veliko bolj se družim z družino in hodim na sprehode. Zdi se mi, da smo se z družino tekom te karantene bolj povezali, zato tega ne doživljam kot nekaj negativnega. Poleg tega se mi zdi, da so človekove prioritete zašle in vsi mislimo, da potrebujemo nove stvari, da bi bili srečni, nihče več ne pomisli na zdravje, družino in koliko nam v resnici pomenijo ljudje, ki jih v teh nekaj tednih/mesecih ne bomo videli. Upam, da se bomo teh stvari vsi zavedali bolj, ko bo konec karantene.

Drugače pa minevajo dnevi učencem in učenkam, katerih starši so v prvih bojnih linijah: medicinsko osebje. Ali pa otroci, katerih starši še hodijo v službo, saj (po eni strani hvala bogu) niso ustavili proizvodnje.

MOJ DAN V KARANTENI

avtorica prispevka: Ana Pevec, 9. b

V naši družini #OSTANI DOMA velja samo zame, mami in oči morata že zgodaj v službo. Kmalu ko odideta, se zbudim še jaz. Grem v dnevno sobo, vklopim televizijo, si pogledam kakšno oddajo, nanizanko, nato pa se počasi aktiviram, vklopim računalnik in grem na spletno stran šole in tam pogledam, kaj so učitelji pripravili za tisti dan. Po pregledu obveznosti grem pogledat, kaj imamo v hladilniku in kaj dobrega bo za zajtrk. Še dobro, da doma ni šolske paštete, privoščim pa si tople rogljičke, palačinke, nutello in kosmiče, saj mami pravi, da moramo zjutraj jesti kot kralji.

Po zajtrku se preselim v svojo sobo. Tam se začne moja šola na daljavo, ko naredim polovico, kar imam na urniku, grem spet v kuhinjo in si naredim malico. Nato se počasi preoblečem iz pižame in dokončam s predmeti, ki so mi še ostali. Ko je vse končano, skuham kosilo. Med karanteno sem že pekla lazanjo, musako, krompir in piščanca, kuhala golaž, testenine in še marsikaj. Vsak drugi dan spečem kruh za vso družino, trenutno moj največji karantenski podvig pa je bila peka jabolčne pite za materinski dan.

Ob lepih dnevih se popoldne rada vozim po dvorišču s skirojem in rolerji. Vesela sem, da živim na vasi in da imamo velik vrt. Po tretji uri včasih pogledam na spletno učilnico, kaj bom delala naslednje dopoldne. Zvečer skupaj gledamo televizijo, se pogovarjamo in igramo družabne igre.

Ugotovila sem, da ima šola na daljavo prednosti in slabosti. Prednosti so, da se ne rabiš zbuditi že ob šestih in hiteti na avtobus, cel dan si lahko v pižami, tudi med poukom se lahko pogovarjaš s prijatelji, babico, poslušáš lahko radio in kadarkoli greš lahko pit in na stranišče. Slabosti pa so, da se ne moreš družiti s prijatelji, da ne vidimo naših učiteljic, da ne slišimo njihovih razlag, zanimivosti in vzpodbud.

Prav bi bilo, da vsi ostanemo doma, da se ta pandemija čimprej konča in se vrnemo v normalne tirnice.

LJUDSKO SLOVSTVO

O ljudskem slovstvu

avtor prispevka: Van Ploj-Vollmayer, 7. a

Ljudsko slovstvo, tudi ustno slovstvo, je skupen izraz za ljudsko pripovedništvo in pesništvo. Razvijalo se je od nekdanj do sredine 18. stoletja in spet med 2. svetovno vojno. Primeri (zapisi) ljudske dramatike niso ohranjeni.

Zapisovati se je začelo zlasti v Pisanicah, prvem pesniškem almanahu, katerih urednik je bil Janez Damascen Dev. V času romantike je opazna rast zapisovanja. Znani zapisovalci pri nas so Žiga Zois, Valentin Vodnik, Stanko Vraz in Karel Štrekelj.

Pripovedništvo je najbrž nastajalo pozimi s pripovedovanjem, pesništvo pa med delom, za krajšanje časa. Vsebina je bila preprosta. Ljudsko slovstvo se je ohranjalo z ustnim izročilom ali od ust do ust in se tako spreminjalo. Avtorji so neznani, besedilo je preprosto, pogosto v narečnem jeziku s tujkami, vsebuje mnogo pomanjševalnic, okrasnih pridevkov, stalnih ljudskih števil, ponavljanja in pretiravanja. Pogosto v delih nastopajo pravljčna bitja.

Posebna pomena v slovenski kulturni in literarni zgodovini je bukovništvo. To je literarna dejavnost t. i. bukovnikov na Koroškem. Izraz poimenuje nešolane literarno dejavne ljudi, samouke. Ukvarjali so se s prepisovanjem, prevajanjem in oblikovanjem slovstvenih del.

Bolj pomembna dela pri nas so:

- ❖ Desetnica
- ❖ Lepa Vida
- ❖ Kresnice
- ❖ Trdoglav in Marjetica in mnoga druga poznana dela.

Ljudsko slovstvo Rusije

avtor prispevka: Van Ploj-Vollmayer, 7. a

Enako kot v vseh državah je tudi v Rusiji ljudsko slovstvo del kulturne dediščine. Prenaša se enako kot pri nas – od ust do ust. Ruski pisatelj Aleksander Afanasyev je med leti 1855 in 1863 izdal knjigo z naslovom Narodnye russkie skazki (rusko) = Ruske ljudske pravljice, v kateri je zajel 600 pravlčic, razdeljenih v 3 zvezke. To je izdal po izidu pravlčic bratov Grimm.

Rusko ljudsko slovstvo delimo po obdobjih:

- ❖ slovstvo v času do 987 p. n. š.
- ❖ slovstvo v času 987 p. n. š. do 1922 n. š.
- ❖ 1922–1991

Bitja iz pravljic:

- ❖ Leshy – gozdni duh
- ❖ Vodyanoy – vodni zlobni duh
- ❖ Polevoi & Poludnitsa – moško bitje in žensko bitje
- ❖ Rusalka – vodna vila
- ❖ Domovoy – prijazen hišni duh

Ljudsko slovstvo Makedonije

avtorica prispevka: Lina Lamovšek, 7. c

Ljudsko slovstvo Makedonije je zelo bogato. Makedonija ima sicer nezavidljivo zgodovino in v makedonščini se niso mogli izražati vse do konca 2.svetovne vojne. Tome Sazdov je potem vse to klasificiral in zapisal.

Veliko je pripovedk o vampirjih. Verovanje v vampirje je značilno za vse slovanske narode, najbolj za južnoslovanske narode, najdlje pa se je ohranilo prav pri Makedoncih. Izročila o vampirjih temeljijo na »osebnih doživetjih«, od drugih ljudskih žanrov se razlikujejo po tendenci k verodostojnosti: Vražinovski pri izročilih o vampirjih beleži značilni preskok iz izročila v memorat: pripovedovalec govori zaradi avtentičnosti v prvi osebi ednine – pravzaprav obratna pot kot ustne predaje ljudskih tvorb.

Makedonska ljudska pesem je spremljala življenje ljudstva. Je nenapisana zgodovina, ustna kronika, dogodki so pretopljeni v pripovedke, pesmi. Ravno tako so se prenašale iz roda v rod, se spreminjale, dopolnjevale, adaptirale, nekatere so izginile. Eden izmed prvih makedonskih folkloristov je bil Haralampije Polenaković. Zbiranje se je začelo sredi 19. stol., v 60. letih je izšla prva zbirka (Miladinova).

Osnovnošolski zbiratelji

Pri izbirnem predmetu šolsko novinarstvo so učenci in učenke dobili nalogo, da zberejo nekaj zgodb. Povprašali so svoje bližnje (dedke, babice, tete, strice, mamice, očete) o njihovih lastnih prigodah iz otroštva, lahko pa so poslušali tudi zgodbe, ki so jih njihovi predniki pripovedovali za lahko noč. Naša zbirka se je kar okrepila. Ker je za ljudsko slovstvo značilen narečni jezik, nam, prosim, oprostite, če bomo tu pa tam (ali pa povsod) izpustili kakšen slovnični kiks.

Vanove zgodbe

Mačka v olju

Mami je v letih pred vstopom v šolo, ker ni hodila v vrtec, živela pri starih starših na kmetiji. Imela je veliko živali, med njimi tudi črno-belega mucka. Ko je nekega dne videla mucka, se ji je zdelo, da je le-ta umazan in da ga je treba umiti. Zraven drvarnice je vedno stala črna posoda s tekočino v njej. Ker je mislila, da je v posodi voda, je mucka namočila v tekočino. Hitro pa je spoznala, da v posodi ni voda, ampak odpadno olje. Ustrašila se je, ali bo z muckom vse v redu in kaj bosta rekla mama in ata. Mucka je poskusila čim bolj obrisati. Nekaj dni ga ni bilo na spregled. Pomislila je, da morda ni več živ. Ko pa se je le prikazal, je bila zelo vesela. O olju na muckovi dlaki ni bilo več sledu.

Poflajštrana veverca

Mami se je v otroštvu veliko igrala s sosedom. Pri skrivanju se je v škatli na visoki omari naslonila na napačno steno škatle. Na stranico, ki ni bila prislunjena na steno gradu. Skupaj s škatlo je poletela z omare na marmornata tla. Pri padcu je z brado pribila v tla. Mami (babi) jo je takoj odpeljala na šivanje, kjer je dobila 7 šivov. Čez 3 dni je imela nastop v gledališki igri. Zaradi obliža so jo vsi klicali »poflajštrana veverca«.

Kolo in kanta za smeti

Mami je dobila novo kolo. Dobila ga je za končan 4. razred osnovne šole. Z njim se je peljala po cesti, ko ji je nasproti pripeljal avto. Nekako se mu je poskušala umakniti, a ji ni uspelo. Zataknila se je za kanto za smeti in odletela s kolesa. Poškodovala se je in z njo tudi kolo. Njena mami je bila zelo jezna, ker je kolo stalo kar nekaj denarja.

O rabutanju

Dedi je živel v Ljubljani na Rakovniku. Blizu so bili trije ribniki. V enem od njih so poleg rib gojili tudi žabe. Nekatero od njih so pobegnile v potok zraven ribnika. Dedi je občasno s prijatelji hodil na »raubšic« (rabutanje). Žabe, ki so jih ulovili, so stlačili za srajco in odšli domov. Doma so jim s sekiro odsekali krake in jim slekli kožo. Posolili so jih in dali v posodo s pokrovko, da ne bi zaradi delovanja živcev kraki skočili iz posode. Potem jih je njihova mama pripravila »po dunajsko«.

Steklenice v vodi

Ko je dedi hodil v osnovno šolo, je vsake počitnice odšel v kolonijo. Eno leto je počitnikoval v Žireh. V prostem času je s prijatelji hodil po bližnji okolici. Nekega dne so raziskovali in v reki zagledali steklenice s pijačo. Ker niso nikogar opazili, so predpostavljali, da jih je nekdo pozabil. Odločili so se, da pijačo spijejo. V steklenicah je bila alkoholna pijača, tako da so bili po pitju rahlo pijani. Proti večeru se je v taboru pojavil lastnik steklenic z vprašanjem, kdo jih je izpil. Vzgojitelj je poklical dedija in prijatelje ter jih postavil v vrsto pred celotnim taborom. Prostovoljno so se javili in povedali, kako je bilo. Sledila je zaslužena kazen, in sicer vsakemu 2 klofuti

Metine zgodbe

Babi mi je povedala zgodbo: ko so bili oni še majhni, so z vrvico zavezali denarnico in vabili ljudi, da so skakali za to denarnico. To se jim je zdelo smešno.

Druga babi mi je povedala, da so se ona in njene sestre ter še par otrok zvečer dobili pred blokom in začeli zvoniti po vsem mestu. A nekega dne so jih, ko so zvonili, opazili policaji. Otroci so hitro zbežali v gozd in na srečo jih niso opazili. Od tistega dne naprej niso več počeli takih neumnosti.

Dedi mi je povedal, da se je, ko je bil star 20 let, šel po gozdu peljat s kolesom. Kolesaril je kakih 30 minut, ko je zaslišal čuden zvok. Pogledal je za sabo in zagledal medveda, ki je bil približno 25 metrov za njim obrnjen v drugo smer. Dedi je začel hitro kolesariti domov. Na srečo ga medved ni opazil in prišel je živ in zdrav domov.

Moja babi je moji mami venomer brala Zvezdico Zaspanko in Muco Copatarico, prepevali pa so pesmi Marko skače, Na planincih je lepo in Kuža pazi, ki pa se od takrat niso spremenile.

Linine zgodbe

Veliko pripovedk oz. pesmi mi je pripovedovala mami, ki ima korenine v Idriji. Njej jih je pripovedovala njena mama, moja nona itd. Tako se zgodbe, pripovedke, pesmi ... prenašajo iz roda v rod že več generacij. Vse skupaj začini še posebno idrijsko narečje.

V Idriji so znane predvsem prigode iz rudnika, ki so jih pripovedovali rudarji, ter razne kratke zgodbe in pesmice, ki so si jih ženske izmišljale, medtem ko so klekljale in čakale na može, da se vrnejo iz jame.

Tudi moj pranono je bil rudar v idrijskem rudniku in je svoji hčerki – moji noni – pripovedoval zgodbe iz jame.

Perkmandelc, nagajivi jamski škrat

V idrijskem rudniku še vedno prebiva jamski škrat Perkmandelc, ki je rudarjem vedno rad nagajal. Posebno rad je nagajal tistim, ki so ob težkem delu radi glasno preklinjali. Nagajal jim je tako, da jim je ugasil svetilko, zavezal čevlje ali pa jim skril orodje, ki so ga potrebovali za svoje delo. Pridne je pa znal tudi nagraditi. Nagradil jih je tako, da jim je s trkanjem pokazal, kje je bolj bogata ruda. Kadar je s kladivom udarjal močnejše in glasneje, je na ta način svaril rudarje pred nesrečo. Rudarji so verjeli, da jim nekdo pomaga, zato so v zahvalo včasih puščali grižljaje svoje skromne malice, žene pa so mu šivale oblačila za zimske dni.

Psssst, muži spi

Pa še ena rudarska. Nona mi je pripovedovala, kako ji je oče pripovedoval zgodbo o utrujenih rudarjih. Delo v rudniku je znalo biti naporno, dolgo in ko so bili včasih brez nadzora, so si malo odpočili, zaspali. Nekega dne so knapi od napornega dela postal utrujeni in so naročil Fricetu Knapovu, naj jih zbudi, ko bo pršu abzer (nadrejeni). Frice Knapov je stražil in ko je pršu abzer, mu je dal prst na usta in mu reku: »Psssst, muži spi.«

Kontrabant

Včasih so si ljudje pomagali med sabo tako, kot so vedli in znali. In ta zgodba govori o tem, kako je moja prapranona hodila na kontrabant. To pomeni, da je hodila iz svoje vasi v vse bližnje in daljne vasi peš ter svoje izdelke menjavala za druge izdelke. Izdelke so naredili ročno doma, ali so jih sešili ali pa sklekljali. Nato so te izdelke zamenjali pri drugi hiši, največkrat za živila, pridelana doma. Ohranil se je izraz kontrabant, ki pomeni tihotapljenje.

Zgodbice za lahko noč: Zgodba o nožku, vilčki in žlički

Zgodbica o nožku, vilčki in žlički se prenaša iz roda v rod. Pripovedovala jo je moja prapranona pranonni, pranonni noni, noni mami, mami meni. Gre pa tako, da pripovedovalec vpraša: »Katero zgodbico bi najraje slišal, o nožku, vilčki ali žlički?« Če izbereš zgodbo o nožku, ti pripovedovalec poskuša »prodati« zgodbo o vilčki, ki naj bi bila boljša, daljša. Če izbereš zgodbo o vilčki (se pustiš prepričati), potem te pripovedovalec poskuša prepričati v zgodbo o žlički, ki je zlata, lepša. Ko izbereš zgodbo o žlički, te pripovedovalec poskuša prepričati v zgodbo o nožku, ki je bolj napeta, bolj zanimiva. Tako se ta zgodbica vleče v nedogled, točne vsebine zgodbice pa nikoli zares ne izvemo.

Pesmica o štregi

Je bila ena štregica,
je imela žakeljček,
je splezala na hruško,
razvezala žakeljček,
dala hruško v žakeljček in
jo odnesla domov.

Je bila ena štregica,
je imela žakeljček,
je splezala na hruško,
razvezala žakeljček,
dala hruško v žakeljček in
jo odnesla domov.

Kitice pesmi se ponavljajo v nedogled, dokler se poslušalec ne naveliča.

Aleksine pesmi

Babica je Aleksi povedala, da je napisala kar nekaj pesmi. Veseli smo, da naš časopis skrbi tudi za povezanost med narodi. Zelo smo veseli, ko dobimo v roke izdelek v tujem jeziku. Tako spoznavamo tudi neslovensko kulturo. Pesmi so čudovite. Skušajte jih doživeti, kot jih je pesnica. Ta jih je zapisala za nas in nam dovolila objavo, so namreč njen avtorski izdelek.

Leonu unuku

Misli mi lete, lete i lete,
mislim na tebe
jadno moje dete,
sine sam te zvala,
sebi privitala,
samo o tebi maštala.

Kad bi znan, koliko
sam te volela,
kad sam se od tebe
opraštala,
pesme sam ti pevala,
znam, da si me čuo,
u mislima si me
sebi zvao,
suze u tvojim očima
sam videla,
boga pitam dali je istina.

O bože, dali te igde ima
zašto i ja ne idem
sa voljenima,
zar srce može
ovo, da izdrži,
isuse dali znaš,
kako mi je na duši.

Dali me vidiš,
dali me čuješ,
nije dosta, da
sa mnim tuguješ,

Markove zgodbe

Moja babica je živela v veliki kmečki hiši, v kateri je bilo 10 družinskih članov, moja babica pa je bila najmanjša. S strici se je rada igrala skrivanje predmetov. Nekega dne pa so za predmet vzeli babičino najljubšo plastično igračo Racmana. Skrili so ga na štedilnik, ki je bil na drva, ta pa je bil vroč. Takrat se je tudi stopil. Babica je jokala in jokala, ker je izgubila svojo najljubšo igračo. Babica se še danes spominja tega žalostnega dogodka.

tebi bi u zagrljaj došla,
na večni put prošla,
na svojima oblakima
živela,
dete u krilo privila,
o bože, dali te ima,
uzmi i mene sa njima.

1. novembar

Na grobu stojim,
gledam nemo,
gledam u sliku
svog unuka.
Misli odlutale,
oči zarosile,
u nebo gledam,
bogu se molim.
Kako da preživim?
Kako da prebolim?!

Gledam u sveću, boga
pitam,
zašto meni ne gori?
Zašto mi dete uze?
Zašto me živu pusti?
Pa patim i molim
za sudbinu zlu.
Da tugu na srcu nosim,
da zemlju crnu proklinjem,
nad svojom sudbinom
suze lijem.

Sone strane sunca

Sone strane sunca
ne cvetaju ruže.
Kad se setim tebe,
prekrstim se družu,
pustim suzu koju
i zapalim sveću,
ja te nikad, sine,
zaboravit neću.

Svaku ima nekog,
koga više nema,
nebo sa anđelima
postelju im sprema.

Sone strane sunca
niko došo nije
na vrata, da kucne,
vode, da popije,
da odmori dušu,
da previje rane,
majko, da zagrlj,
u kolo, da stane.

Sone strane sunca
ni ptice ne lete,
večita je tama,
ne igra se dete,
nit ljubavi ima,
niti smeh se čuje,
dolazi li iko,
da te pomiluje.

Moja babica je rada pomagala staršem na njivi, ker je po končanem delu dobila nagrado, da se lahko gre s prijatelji kopat v potok Višnjico. Reka oz. potok pa je imel močen tok. Zaradi toka so skoraj vsi nosili šlauf, ki je bil v bistvu guma tovornjaka.

Nekega jesenskega dne je bil deževen dan, po nekem času pa je posijalo sonce. Ko je posijala mavrica, so mojo babico strici (od babičine mame bratje) nahecali, da mora s cekarjem po mavrico. Moja babica pa je hodila in hodila, vendar do mavrice nikoli ni prišla.

Tajeve zgodbe

Moja babica se je, ko je bila majhna, velikokrat igrala na Ljubljanskem gradu. Plezali so po stenah in po grajskem obzidju. Kjer so zdaj restavracije, so včasih bila stanovanja za revne. Enkrat je pri plezanju nekdo padel in si zlomil noge. Niso več plezali tja gor. Starejši otroci so morali poskrbeti za mlajše in so jih kar privezali za ograjo. Tudi za kakšno uro.

Moja babica se je s prijatelji družila tudi pri Cukrarni, pri zapornicah Ljubljanice, kjer so bili zelo veliki vodni vrtinci. Noter so metali kamne. Enkrat pa je nekdo padel in ker je bila ograja slaba, ga ni zadržala. Padel je v vrtinec vode in utonil. Po tem dogodku niso bili nikoli več tam.

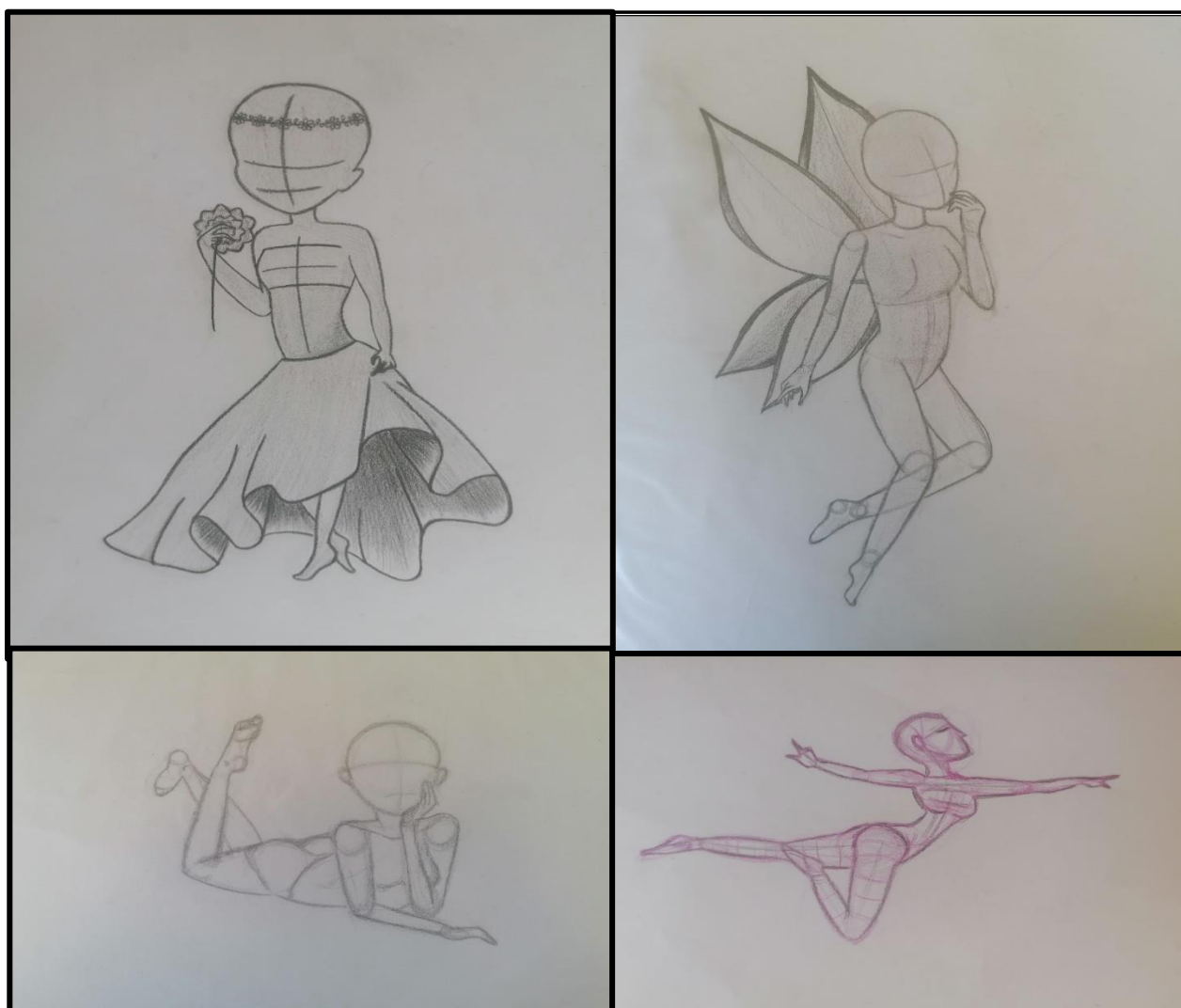
MLADI UMETNIKI

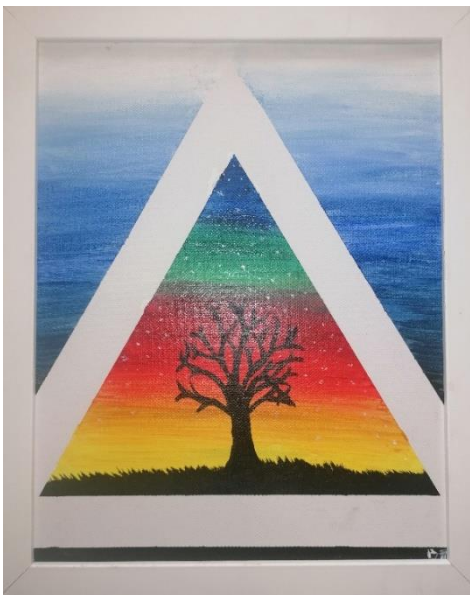
Vsako leto časopis opremimo s slikami, ki so jih narisali naši učenci. Lahko smo celo izbirali tematiko in poprosili, naj nam narišejo npr. petelina, zajca, rožo ... Letošnje leto pa je zadeva drugačna, saj časopis dobiva svojo obliko ravno v času karantene, ko imajo otroci iz takšnih in drugačnih razlogov več umetniške svobode ustvarjanja in sličic ne delajo po naročilu. Tako je nastalo to, kar boste videli v nadaljevanju.

Tija Kuhelj Blatnik iz 8. c je ustvarila čudovito medaljo, ki so si jo morali učenci izdelati med športnim dnem, potekajočim med karanteno. Seveda ni dvoma, da si ne bi dodelili ravno prvega mesta. Zaslužimo si ga.

Spodnje slike je ustvarila učenka 9. b razreda, Jana Tratar, za katero lahko le dvakrat ugibate, na katero šolo se misli vpisati. Seveda, uganili ste. To je na Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo Ljubljana, skratka, na umetniško gimnazijo. Njeno kratkočasenje je obrodilo čudovite risbe.

NAŠA POTEPANJA

Naši nemški prijatelji zopet na obisku v Sloveniji

V imenu vseh sodelujočih učencev iz obeh slovenskih šol, Ema Cizerle, 2. a

V ponedeljek, 9. 3. 2020, smo slovenski učenci in starši (10 dijakov SŠ Josipa Jurčiča ter 13 učencev OŠ Stična), nestrpni in polni pričakovanj, v jedilnici OŠ Stična pričakali naše nemške partnerje. Nekateri so se že poznali od oktobra, drugi pa smo se spoznali ta teden. V jedilnici sta nas organizatorja te izmenjave prof. Jasmina Balaban in prof. Igor Rajner seznanila s potekom tedna in nam posredovala nekaj napotkov. Kmalu smo vsi odšli domov, kjer so nemški učenci spoznali svoje gostiteljske družine, malo poklepetali ter se hitro odpravili k počitku, saj so bili prav vsi nemški učenci utrujeni od dolge poti.

Naslednje jutro smo se ob 8.00 zbrali v predavalnici srednje šole. Vsi smo se predstavili in se spoznali, nato nas je čakala zabavna glasbena urica. Zapeli smo pesem, ki smo jo sami spesnili že oktobra v Hirschaidu (in sicer priredbo pesmi *We are the world*) v čast 20-letnice prijateljstva obeh občin (Ivančna Gorica in Hirschaid). Učitelj Roman Sarjaš nas je naučil tudi novo pesem: *Imagine*. Nato smo obiskali župana Občine Ivančna Gorica, kjer so nas pogostili s sokom in piškoti. Z nemškimi prijatelji smo si ogledali predstavitev Ivančne Gorice. Za konec smo županu zapeli še dve pesmi. Z avtobusom smo se vsi razigrani in veseli odpeljali v Ljubljano. Sprehodili smo se po starem mestnem jedru, našim nemškim prijateljem pa smo predstavljali znamenitosti, ki smo jih opazili med ogledom mesta. Za tem smo se napotili do McDonaldsa, kjer nas je pričakalo slastno kosilo. Po kosilu smo imeli nekaj časa za samostojen ogled centra, kasneje pa smo se odpravili domov. Tako se je uradno končal naš drugi dan skupaj. Večer smo preživljali doma, kjer smo se družili, gledali filme, igrali družabne igre ...

V sredo smo obiskali mesto Bled, kjer smo si najprej ogledali Blejski grad, nato pa se sprehodili okoli Blejskega jezera. Vsi smo bili zelo presenečeni, saj je bil Bled popolnoma brez turistov. Sledili sta dve prosti uri. Večina nas je ta čas izkoristila za počitek v slaščičarnah, kjer smo si privoščili blejske kremne rezine. Po kratki vožnji z avtobusom smo se ustavili na kosilu, kjer so nas pogostili z ocvrtimi zrezki po dunajsko (Nemci bi temu rekli *Wiener Schnitzel*), ocvrtim krompirčkom in picami. S polnimi želodčki in željni novih dogodivščin smo se napotili proti Bohinju. Tam smo se družili v prekrasni gorenjski naravi, posneli nekaj fotografij ter uživali v čudovitem popoldnevu. Med vožnjo domov pa smo izvedeli žalostno novico, da se bo naša izmenjava končala en dan prej in bodo že naslednje jutro prijatelji odšli nazaj v Nemčijo. Naš zadnji večer skupaj smo vsi želeli čim bolje izkoristiti. Tako je napočil čas za odhod nemških učencev. Na avtobusni postaji smo si izmenjali veliko objemov, nekateri so potočili tudi solze, in se poslovili.

Izmenjava je bila zelo zanimiva izkušnja. Naučili smo se marsikaj novega, spoznali ogromno novih prijateljev, vadili govor v tujem jeziku, najvažneje pa je, da smo se ob tem vsi zelo zabavali. *Wir sehen uns bald. Hoffentlich!*

Navade Nemcev so drugačne – jesenska izmenjava učencev v Hirschaidu

avtorica prispevka: Ana Oblak, 8. c

Mislim, da so take izmenjave zelo koristne za boljše poznavanje kultur in jezika ter novih ljudi. Dobiš osebno izkušnjo bivanja v tuji državi brez staršev, kar je lahko koristno za naprej, če se na primer odločiš za študij v tujini. Prav tako se lahko še bolj naučiš jezika, spoznaš nove besede, nadgradiš znanje. Če kasneje iščeš delo v tujini, ti naveza z ljudmi od tam koristi, saj ti lahko pri iskanju zaposlitve pomagajo.

Družine, pri katerih smo stanovali, so bile prijazne in večjih zapletov ni bilo. Zanimivo je bilo spoznavati navade družin in spoznavati družinsko življenje v tujih državah. Sicer Nemci angleško govorijo bolj slabo, vendar se trudijo in si pomagajo tudi z internetom. Trudijo se, da bi se pri njih počutili čim bolje in pozornost izkazujejo tudi z majhnimi darili ob slovesu.

Predvsem zanimivo pa je spoznati nove, drugačne kulture, posebej če tega ne pričakuješ. Nemci na primer pijejo več gaziranih pijač in jedo sladko solato, kar je lahko zanimiva izkušnja, za nekatere celo neokusna, če ne marajo okusa nove hrane ali česa podobnega. Zdi se mi, da se nam pravzaprav niti ne dozdeva (vsaj ne najbolj), da bi Nemci imeli tako drugačno kulturo od naše, zato lahko naletimo na presenečenje. Zanimive pa so njihove igre, na primer "Fußballgolf". Tudi v imenu mesta, Hirschaid, je beseda za jelena, vendar v okolici ni jelenov. Možni se jim zdita dve opciji: zaradi rek in travnikov je mogoče, da so tam dolgo nazaj bili jeleni, pa so jih iztrebili, ali pa so uporabili del priimka nekega tamkajšnjega grofa, ki je imel jelena v priimku, in so mesto poimenovali po njem.

100

V ponedeljek, 14. oktobra, smo pozno popoldan prispeli v Hirschaid. Po kratkem sprejemu v šoli smo se odpravili k družinam. Naslednje jutro smo se zbrali pred šolo in se z avtobusom odpeljali do vznožja hriba, na katerega smo se potem tudi povzpeli. Po zasluženem vzponu smo šli na kosilo in nato smo igrali "Fußballgolf". V sredo smo obiskali Nürnberg, kjer smo si ogledali mesto in zgodovinski muzej. V eni od tipičnih gostiln smo imeli kosilo, nato pa nekaj prostega časa. V četrtek smo obiskali župana, ki smo mu zapeli priredbo pesmi We are the world. Besedilo smo napisali mi, učenci. Popoldne so aktivnosti organizirale družine. V petek, 18. oktobra, smo se zjutraj odpravili na pot proti Ivančni Gorici.

Jesenska izmenjava učencev v Hirschaidu

avtor prispevka: Igor Rajner, prof.

Mednarodna izmenjava s pobratenim Hirschaidom je ponovno rodila veliko novih prijateljstev, omogočila sporazumevanje v enem od tujih jezikov, mnogi pa so se tudi preizkušali v znanju nemščine. Lepo jesensko vreme je pripomoglo k temu, da so bile vse aktivnosti v šoli in izven nje korektno izpeljane. Podali smo se na daljši pohod na hrib Staffelberg, uživali v športnih izzivih igre Fußballgolf, spoznali polmilijonski Nürnberg, spesnili posebno pesem ob 20.

jubileju pobratenosti ter se seznanili z življenjem in delom župana Hirschaida. Eno popoldne so učenci preživeli z družinami in še dodatno spoznali kulturo in življenje lokalnih gostiteljskih družin. Jesenske izmenjave se je udeležilo 13 učencev OŠ Stična in 10 učencev SŠ Josipa Jurčiča. V spomin na skupno druženje smo naredili veliko zanimivih fotografij, ki si jih lahko ogledate v galeriji.

Učenci so zapisali takole:

"Bilo je zelo zabavno, veliko smo se smejali, družili in pogovarjali v tujem jeziku. Družine so bile prijazne, naučili smo se nekaj novih nemških besed. Všeč nam je, da smo spoznali nove prijatelje."

"Lepo se je bilo pogovarjati z novimi prijatelji."

"Mogoče bi lahko imeli več prostega časa, sicer je bilo odlično."

"Ni mi bilo všeč to, da se nekateri nemški otroci niso trudili govoriti v angleščini."

"Zelo všeč mi je bil pohod na goro in športna igra Fußballgolf."

Jezična Ljubljana

avtorji prispevka: aktiv učiteljev za tuje jezike

101

Učitelji tujih jezikov smo ponovno z učenci OŠ Stična obelodanili dan jezikov s spoznavanjem in odkrivanjem najlepših kotičkov slovenske prestolnice, Ljubljane. Zaradi velikega števila učencev smo se na pot odpravili v sredo, 25. 9., in v četrtek, 26. 9. 2019. Delavnice s pripravami na aktivnosti v Ljubljani pa so potekale dan prej na vseh naših lokacijah.

Učenci 7. razredov so morali predstaviti znamenitosti mesta v angleščini in nemščini. Učenci 8. in 9. razredov pa so morali pripraviti in predstaviti koristne informacije za tujce, ki se morajo v mestu znajti glede javnih prevozov, najemov koles, nakupa Urbane, ogledov znamenitosti, izbora restavracij ipd. Ena od obveznih zadolžitev za vse učence je bila najti različne turiste, z njimi spregovoriti ali jih intervjuvati ter jih posneti, seveda v nemščini ali angleščini. Učenci so se ponovno izkazali in potrdili, da je uporaba tujega jezika v izvenšolskem okolju še kako koristna.

Tuji jeziki na OŠ Stična nas povezujejo in bogatijo. Učencem je bilo zelo všeč, da so spoznavali tujce, se sporazumevali v tujem jeziku, sicer jim je malo ponagajalo vreme, a na koncu je odtehtalo to, da so šli v restavracijo s hitro prehrano.

Prilagamo vtise učencev:

Všeč mi je bilo tudi, ko smo srečali črnca. Bil je zelo prijazen.

Dan je bil super. Všeč mi je bilo predstavljanje v angleščini. Ni pa nam bilo všeč, ker je deževalo.

Bilo je dobro, saj smo sami hodili po Ljubljani, odšli v Mc. Spoznali smo črnca, Nemca in muslimana.

Danes mi je bilo zelo lepo. Spoznala sem nove prijatelje. Hodili smo po Ljubljani in se slikali s tujci ter delali intervjuje. Na koncu smo odšli v McDonald's.

Bilo je zanimivo in nekoliko poučno. Zabavno je bilo, ko smo šli v McDonald'sa. Ni bilo zabavno, ko je padal dež.

Danes je bilo zabavno, a boljše bi bilo, če ne bi deževalo in če bi imeli več prostega časa.

Danes je bil lep dan (he,he). Najboljši je bil prosti čas.

Najbolj slikovito pa je to razložila Manca Kavšek iz 7. a:

V Ljubljani mi je bilo zelo všeč. Bilo je novo doživetje, spoznali smo veliko tujcev (in bili so zelo prijazni), se med seboj podružili in ugotovili, da tudi nekateri starejši od nas govorijo angleško slabše od nas 😊 (hec).

Z mojo skupino smo šle po različnih lokacijah znamenitosti in se zelo zabavale med snemanjem videa, saj nam nikoli ni uspelo v prvem poskusu in smo se veliko nasmejale. Tudi iskanje turistov je bilo zanimivo, saj smo morale zbrati pogum in jih ogovoriti, zato smo včasih kar izžrebale in se nasmejale ob neuspešnih poskusih. Ko pa so bili poskusi uspešni, smo spoznale, da je Ljubljana kar priljubljena ter da je res veliko ljudi iz drugih držav, ki so zelo prijazni in zanimivi. Intervjuvale smo turiste s Finske, Švedske, iz Rusije, Ukrajine, Srbije, Nemčije, Latvije, Hong Konga, Avstralije in Južne Koreje (mogoče sem koga pozabila). Časovno nam zaradi preveč smeha, veliko klepetanja s turisti (behind the scenes) in našega pomanjkljivega znanja geografije 📖 ni zneslo in nismo obiskale vseh destinacij, a smo se imele neverjetno lepo.

Nato pa smo imeli prosti čas. Ker je bila na začetku v McDonald'su prevelika gneča, smo šle na sladoled. Nato smo prišle nazaj v McDonald's in naročile hrano. Jaz sem pomfri, kokakolo, nagce in se nato, jaz, neroda, popackala z borovničevim sladoledom. Nato sva s Klaro povsod iskali stranišče. Ker je bilo opremljeno s kodo, sva obupani odšli k naši mizi po hrano. Ko smo sedele za mizo, jo poslikale (nisi sliku nisi jedu). . Naenkrat pa Katarina na računu zagleda kodo za stranišče. Tam sem s (pre)vrelo vodo oprala madeže na puloverju in vse je bilo lepo, sicer mokro, ampak nič za to 😊. Ko smo pojedle in se povsem napokale hrane, smo šle na zbirno mesto, kjer smo naredile še nekaj selfijev, in odšli smo na vlak. Na vlaku smo se še podružili, se nasmejali našim posnetkom.

Z veseljem bi vse še enkrat ponovila, ker je bila neverjetna izkušnja in niti najmanj ne obžalujem, da sem se odločila za ta izlet. Res priporočam, saj je bilo super!

To je to z moje strani in hvala tudi vsem učiteljem za ta dan.

Tudi letos nas svetovljanski London ni razočaral

Učenci devetih razredov OŠ Stična so se z učitelji spremljevalci odpravili v svetovljanski London, ki so si ga zaradi velikega števila prijavljenih ogledali v dveh terminih. Zelo dobro pripravljeni učenci (pripravljalne delavnice na vsebinski del so potekale v šoli) so pogumno in samozavestno predstavljali londonske znamenitosti v angleškem jeziku in s tem

izboljšali svoje jezikovne veščine. Na jezikovni ekskurziji so se morali izkazati na različnih področjih: iskanje mestnih znamenitosti, poglobitev v sistem javnih prevozov, najti možnosti hitre prehrane itd. Vreme, sproščenost, uporaba angleščine na licu mesta in iznajdljivost učencev so pripomogli k temu, da je bila ekskurzija več kot uspešna.

103

Učenka Julija Genorio se je potrudila in pripravila kratek film obeh skupin v Londonu. Film je dostopen na šolski spletni strani. Vabimo vas, da si ga ogledate na povezavi https://www.youtube.com/watch?v=tEhA2jk2ThE&feature=emb_title

Mnenja vseh otrok pa sledijo v nadaljevanju.

V teh 3 dneh sem videl veliko več Londona kot sem si mislil. Zaradi odličnih in prijaznih učiteljev smo imeli veliko prostega časa. Tak izlet bi z veseljem ponovil. (Lan Tekavčič)

Včeraj smo se na greenwiškem marketu odločile, da bomo jedle tortilje. Prijazen gospod nas je vprašal, kaj želimo v njih, in se je z nami veliko šalil. Nato nas je začel ogovarjati po francosko, me pa smo se samo spogledale in se zasmejale. Ko je videl, da smo se zasmejale, nas je vprašal, ali nismo iz Francije. Odgovorile pa smo mu, da smo iz Slovenije. Vprašal nas je, kako se reče piščanec po slovensko in tako se je naučil novo besedo ... (Naja, Lea, Uršula, Teja)

Všeč mi je bilo, ker smo si res veliko ogledali. Opazila sem, da ljudje veliko potujejo z javnimi prevozi ter da je veliko hiš opečnatih. Ljudje tam so bili zelo prijazni. Z nami so se na vlakih tudi pogovarjali. (Brina Ravbar)

V Londonu mi je bilo zelo všeč in bi zelo rad spet šel. Imajo veliko zanimivih stvari, ki jih pri nas vidiš redko ali pa tudi ne (npr. značilni taksi ali pa dvonadstropni avtobus). Dobro je, ker imajo dobro organiziran potniški promet in tako manj onesnažujejo okolje. Opazil sem, da je tam veliko temnopoltnih ljudi, ki pa so zelo prijazni. Zanimivo pa je tudi to, da nikoli ne veš, kakšno bo vreme in kako se bo spreminjalo, pa tudi to, da ljudje v tem zimskem času hodijo v kratki majici in v kratkih hlačah. (Mike Longar)

Ljudje so zelo prijazni (»excuse me, darling« na primer). Sredi zime hodijo v kratkih hlačah. Učenci nosijo šolske uniforme. Zaradi pogostega dežja imajo plastična pokrivala za vozičke. Imajo veliko ulične glasbe in uličnega plesa. (Tanja Škufca in Sara Jernejčič)

Najbolj mi je bil všeč naravoslovni muzej, ker je bilo tam veliko zanimivih kosti in replik izumrlih živali, da smo si lahko predstavljali, kako je bilo na svetu pred nami. Zelo mi je bila tudi všeč podzemna železnica, s katero se da hitro potovati od znamenitosti do znamenitosti. Zelo sem bil presenečen nad zelo prijaznimi državljani. (Jernej Miklič, Nina Jernejčič)

Že na letalu smo spoznali prijaznega gospoda, ki nas je ogovoril in nam na kratko opisal njegova doživetja v Londonu. Še v istem dnevu smo se z učenci iz Zagradca dobro povezali. Učitelji so bili bolj zabavni kot v šoli, čeprav smo bili zvečer preglasni, zaradi česar smo jih zjutraj slišali. V soboto smo videli in izvedeli veliko novega o Londonu. Fantje so priznali, da so videli veliko lepih deklet, punce pa še več lepih fantov. Ugotovili smo, da je angleški čaj po domače povedano »zanč«. (Ajša, Pia in Matic)

London 2020 – izjave: ☺ Nismo vedel, kje je milo, ker je biu v omari na sensor. ☺ Napadli so ns golobi. ☺ Exuse me. ☺ Sorry. ☺ Letalo tok dolg vzleta, da je, k da bi šou do Ivančne. (Lina)

Z devetarji v Kobaridu

14. oktobra 2019 smo se z devetošolci odpravili v Kobarid, kraj na Primorskem, ki je za našo Slovenijo še kako pomemben. Kar so se naučili šolarji, se lahko naučite tudi vi. Preberite njihova spoznanja.

Odšli smo v muzej, kjer smo si ogledovali dogajanje in potek vojne. Lahko smo si ogledali tudi takratna orožja. Po obisku muzeja smo se vsi odpravili do cerkve, kjer smo v daljavi videli tudi Gregorčičev rojstni kraj. (Nal Roš Omahen, 9. b)

Imeli smo se lepo, saj smo imeli krasne vodiče skozi muzej. Ogledali smo si tudi italijanske rove v gozdu ob reki Soči. Med potjo smo recitirali pesem Simona Gregorčiča Soči. Domov smo prispeli živi in zdravi. Všeč mi je bilo, ker sem si lahko ogledoval orožje 1. svetovne vojne. (Arnel Muhić, 9. b)

V muzeju smo si ogledali posnetek o soški fronti, ki je bila v 1. svetovni vojni. Na maketi smo si ogledali, kako je vojna potekala. Nato smo odšli na sprehod, na katerem smo prečkali reko Sočo in videli nekaj strelskih jarkov iz soške bitke. (Žak Šparl, 9. b)

V Kobaridu smo si ogledali muzej 1. svetovne vojne in spomenike, postavljene za padle borce. Prečkali smo viseči most in opazovali lepoto reke Soče. Nenazadnje smo šli čez Napoleonov most. Kulturni dan mi je bil všeč, saj smo lahko bili priča 1. svetovni vojni in njenim posledicam. (Lina Sekrinik, 9. b)

Izvedel sem, da je bila soška fronta med najbolj krvavimi v prvi svetovni vojni. Videli smo, kje so se Italijani skrivali. Šli smo tudi čez most, čez katerega so šli samo najbolj pogumni vojaki. Vojaki smo morali nositi s seboj do 40 kg orožja, hrane ... (Tomaž Zajc, 9. b)

Ogledali smo si film, ki nam je dal misliti. Vojaki so takrat zelo težko živeli in svojih družin mogoče sploh niso več videli, ko so odšli v vojsko. Bilo mi je všeč, saj so dobro razlagali in sem se res dobro lahko vživela v vojaško vlogo posameznika. (Živa Batis, 9. b)

DO JU RIGHT INGLIŠ? Yes, I do. – TUJE STRANI

you write english

The year was 1492 and Columbus was looking for a new trade route to India when he reached America. He still thought he was in India so that's why he called the people there 'Indians'.

The Native Americans or the 'Indians' had lived on the continent for hundreds of years already, they had tribes, tents, chiefs. They hunted for their food using bows, spears, even dogs. They used every single organ, bone everything, because of respect to the animal. They used the bones for knives or tools they used the hide/leather, for clothing and used the meat for food. Then came the European settlers, when the Europeans first set foot on American soil they weren't doing well because they weren't used to the different atmosphere and difficult conditions, but the Indians taught them how to hunt and make tools, make houses.

The Indians prepared a big feast out of respect and welcomes that is now known as 'Thanksgiving'. Then began the wild west which was wild because the country didn't have any laws so people could do anything they wanted too. That is where the Indians lost their power the white men used guns which could wipe out the best of the Indian spearmen and bowmen. After the wild west the white people took the youngest Indian children and put them into boarding schools. Their plan was to make them 'Civilized' and that left most of the Indian tribes to die out. In modern days there is still a lot of Indians left but they have to live in reservations and most of them have a drug and alcohol problem.

Tomaž Zajc, 9. b

Luka Dončić

avtor prispevka: Taj Jurejevčič, 7. a

Luka Dončić je košarkar, ki zdaj igra v klubu Dallas Mavericks v ligi NBA. Luka je v košarki po navadi organizator igre. Lahko pa je tudi krilo ali krilni center. Ker je bil Luka uspešen že kot najstnik, je prišel v klub Real Madrid.

Luka je začel igrati košarko v Osnovni šoli Mirana Jarca, kjer je igral pri klubu UNION OLIMPIJA. Že na začetku je bil tarča ogleda Real Madrida in zato so ga leta 2012 povabili v klub pri starosti 13 let. V letu 2015/16 je prvič igral v španski ligi in zadel eno trojko. S tem je postal najmlajši igralec španske lige. Luka je v tej sezoni (2016) odigral še 31 tekem. Igral je kot rezerva na klopi. Na tekmo je povprečno zadel 5 točk, 3 skoke in 2 asistenci. Vpisal se je tudi v zgodovino kot zmagovalec finala pri 17 letih. V letih 2016 in 2017 je prvič zaigral v prvi peterki pri Real iz Madrida. S svojimi predstavami pa je bil na tej tekmi tudi prvi strelec svoje ekipe. Ko pa se je poškodoval igralec Llull, ki igra kot organizator igre, je bil Luka več v igri in s tem je imel več časa za svoje predstave. Decembra 2016 je prvič zablestel tudi v EVROLIGI, ko je z ekipo igral proti litovskemu Žalgirisu in bil najbolj zaslužen za zmago z 80 proti 78. Zbral je 17 točk, 4 skoke in 4 asistence. Zatem je postal tudi najboljši igralec 13. kroga Evrolige. Sredi februarja, tik pred polnoletnostjo, je bil eden izmed petnajstih najbolj izstopajočih igralcev Evrolige. Izmed vseh je bil Luka najmlajši. Februarja je uspešno nastopil v španskem kraljevem pokalnem tekmovanju, imenovanem COPA DEL REY, in se veselil osvojitve dragocene pokalne lovorike. Igral je na treh tekmah, najboljši je bil 18. februarja na polfinalni tekmi proti Baskoniji, kjer je za zmago s 103:99 in uvrstitev v finale zbral 23 točk, 6 skokov in tri podaje in s tem bil prvi strelec tekme. Izkazal se je tudi v španskem prvenstvu. Tako je bil igralec tekme 9. aprila proti Baskoniji, kjer je slavil zmago s 86 : 82, zbral pa je 15 točk in rekordnih 13 skokov. Imel je tudi 4 asistence in 4 ukradene žoge. 10. maja je bil tudi individualno nagrajen. Takrat si je prislužil prestižni naziv vzhajajoča zvezda Evrolige (angleško: Rising Star Trophy). Nagrado so mu priskrbeli soglasno z glasovanjem trenerji ekip, ki vodijo moštva v tem tekmovanju in jo enkrat letno podeljujejo igralcem v starostni kategoriji do 22 let. Luka je bil pri svojih osemnajstih letih najmlajši igralec do tedaj, ki je prejel omenjeno nagrado. S tem je postal drugi slovenski košarkar, ki mu je to uspelo, pred njim je v sezoni 2004–05 to dosegel Erazem Lorbek, ki je bil takrat sploh prvi, ki mu je bila nagrada podeljena.

NA VRHU EVROPE (2017–2018)

VIR:

https://www.google.com/search?q=luka+don%C4%8Di%C4%8D+dunk&tbm=isch&ved=2ahUKEwiF4aamh8LoAhUMwQIHHSBQCikQ2-cCegQIABAA&oeq=luka+don%C4%8Di%C4%8D+dunk&gs_lcp=CgNpbWwCQAzIECCMQJzoCCAA6BAgAEB46BggAEAgQHjoECAAQGFDUIQFY15wBYNmGAWgAcAB4AIBaogBmQOSAQMxLjOYAQCgAQGqAQtnD3Mtd2l6LWltZw&sclient=img&ei=7tKBXoWyBoyCi-gPoKChyAg&bih=657&biw=1366#imgsrc=us7GNRIFEsI2dM

Evroligaško leto 2017 se je Dončiću začelo odlično. Z ekipo so septembra osvojili Evropsko prvenstvo. V njej so bili Goran Dragič, Luka Dončić, Klemen Prepelič ... Mesec dni po tem, 12. oktobra, se je v prvem krogu vrnil v areno SINANA ERDEMA in se z Realom spopadel z domačo ekipo Efes. Za zmago je Dončić prispeval 27 točk in s tem vknjižil svoj dotedanji rekord. Februarja 2018 se je skupaj z Goranom Dragičem znašel med prestižnimi nagrajenci za tri najboljše evropske košarkarje leta 2017. Nagrado na podlagi glasovanja podeljuje sloviti italijanski športni časopis La Gazzetta dello Sport. Dragič je bil izbran za najboljšega, Luka pa kot drugi za njim. Skupaj sta postala sploh prva Slovenca, ki jima je bila podeljena omenjena nagrada. Devetega maja je v 33. kolu španskega prvenstva prvič v karieri dosegel trojni dvojček. Njegov Real je doma gostil Real Betis in slavil s 104 proti 89. Luka je pri tem igral 22 minut in 33 sekund ter dosegel 17 točk in dodal še po deset skokov in podaj. Dosežek je posebej omembe vreden, saj je to šele sedmi trojni dvojček v zgodovini španskega prvenstva in prvi dosežen po dolgi enajstih letih. Poleg tega je to bilo sploh prvič, da ga je dosegel najstnik, in Dončić je s tem najmlajši, ki ga je uspel doseči, in med vsemi je za to potreboval najmanj časa.

108

DALLAS MEVERICKS

21. junija 2018 je Dončića kot 3. na naboru NBA 2018 izbral klub Atlanta Hawks in ga zatem poslal v Dallas, v zameno za njihov 5. izbor, s katerim je bil izbran Trae Young, in zaščiteni izbor v prvem krogu nabora 2019. S tem je postal dvanajsti Slovenec, izbran v ligo NBA in do sedaj najvišje rangirani v naboru. Pred njim je bil najvišje izbrani Boštjan Nachbar, ki ga je leta 2002 kot petnajstega vzelo moštvo Houston Rockets. V Dallasu se je med drugimi pridružil evropski in NBA legendi, Dirku Nowitzkemu, ki je tam pustil največji pečat med vsemi Evropejci do sedaj.

Kot zanimivost naj povem, da Luka, ko meče trojke, uporablja svoj način, ki se imenuje STEP BACK. To pomeni, da pri metu stopi za en korak nazaj.

Stephen Curry⁶

avtor prispevka: Mark Kastelic, 7. a

Stephen Curry se je rodil 14. marca 1988 in je ameriški profesionalni igralec košarke za Golden State Warriors v ligi NBA. Stephen je sin nekdanjega profesionalnega NBA igralca Dell Curryja in starejši brat ravno tako profesionalnega NBA igralca Setha Curryja. S košarko se je srečal že v rani mladosti, saj je sin profesionalnega košarkarskega igralca, ki ga je vozil s seboj na tekme. Kot mladinec je igral v šolski košarkarski ligi, za moštvo DAVIDSON. V ligo NBA je bil izbran leta 2009.

Curry je šestkratni NBA All-star zvezdnik in je eden izmed najbolj dragocenih igralcev v NBA (MVP – najbolj zaželen igralec). Mnogi igralci ga imajo za enega najboljših strelcev v zgodovini NBA.

V letih 2014–15 je Curry osvojil prvo nagrado MVP in popeljal Warriorse do njihovega prvega naslova prvaka po letu 1975. V sezoni 2016 je postal prvi igralec v zgodovini NBA, ki je bil soglasno izvoljen za MVP in z ekipo vodil v ligi v točkovanju. Istega leta so Warriorsi podrli rekord z največ zmagami v sezoni NBA. Kljub temu pa so finale lige NBA leta 2016 izgubili proti Cleveland Cavaliersu. Curry je pomagal Warriorsom, da so v letih 2017, 2018 in 2019 prišli v finale lige NBA. Leta 2017 in 2018 so osvojili naslov prvaka lige NBA. Leta 2019 so finale izgubili proti ekipi Toronto Raptors. V tem finalu pa sta se težko poškodovala dva odlična igralca ekipa GOLDEN STATE WARRIORS.

V letu 2020 so trenutno na zadnjem mestu skupnega seštevka v ligi NBA. Glavni razlog za to stanje so poškodbe najboljših igralcev.

Tim Gajser

avtorica prispevka: Taja Čebular, 7. c

Tim je slovenski motokrosist. Tekmoval je v razredu MX2 za tovarniško moštvo Honda, s katerim je leta 2015 osvojil naslov svetovnega prvaka. Tega leta je prejel naziv *obetavna športna osebnost* na prireditvi slovenski športnik leta. V letu 2016 je prestopil v elitni razred

Vir slike: [https://simple.wikipedia.org/wiki/Stephen_Curry#/media/File:Stephen_Curry_dribbling_2016_\(cropped\).jpg](https://simple.wikipedia.org/wiki/Stephen_Curry#/media/File:Stephen_Curry_dribbling_2016_(cropped).jpg)

⁶ Vir informacij: https://en.wikipedia.org/wiki/Stephen_Curry#Early_life; https://en.wikipedia.org/wiki/Stephen_Curry

MXGP in osvojil naslov svetovnega prvaka. Uspeh je ponovil leta 2019. V 2019 je postal svetovni prvak v razredu MXGP.

Tim se je rodil na Ptuj 8. 9. 1996, ima enega starejšega brata Nejca in dve mlajši sestri, Aljo in Nejo. Leta 1995 je njegova družina doživela tragedijo, ko je v dirkaški nesreči umrl njegov 3-letni brat Žan. Med dirko se je mladi fant sprehodil po stezi pod enim od skokov, ko ga je oče s motociklom med pristankom zadel v templje in ga takoj ubil. Gajser se vozi s številko 243 v čast svojemu pokojnemu bratu, ki se je rodil 24. marca.

https://en.wikipedia.org/wiki/Tim_Gajser

https://en.wikipedia.org/wiki/Tim_Gajser; <https://www.mxgp.com/motocross/news/tim-gajser-2020-preparation>

Športne discipline

Smučarski skoki

avtor prispevka: Taj Jurejevčič, 7. a

Smučarski skoki so nordijska disciplina, pri kateri skakalec poskuša skočiti čim dlje. Za rezultat so pomembne dolžina skoka, hitrost in smer vetra in sodniške ocene. Tekme so lahko posamične, kjer je vsak skakalec sam, lahko pa tekmujejo na ekipni tekmi, kjer na podlagi štirih skakalcev seštejejo ocene in daljave vseh štirih. Skakalci po navadi skačejo na snežni podlagi, od leta 1954 pa lahko tudi na plastiki. Smučarski skoki se odvijajo na kraju, ki se imenuje hrib, sestavljen iz rampe skokov, vzletne mize in ciljnega hriba.

Za vse skakalce so ene izmed najbolj pomembnih tekem NOVOLETNA TURNEJA, ki poteka od leta 1953 na dveh nemških in dveh avstrijskih prizoriščih, SVETOVNA TURNEJA, ki poteka za moške že od leta 1979, za ženske pa od leta 2011.

Holmenkollen velja za največje prizorišče smučarskih skokov na svetu, Planica pa za zibelko poletov. Smučarski skoki so najbolj priljubljeni v Avstriji, na Finskem, v Sloveniji, na Norveškem ...

Smučarski poleti/skoki so tekmovanja smučarskih skakalcev, ki potekajo na skakalnici, večji od K-180. Smučarski skoki potekajo tako, da se tekmovalec spusti po zaletišču in poskuša skočiti čim dlje. Tekme pa potekajo tako, da se na kvalifikacijah tekmovalci poskušajo uvrstiti na tekmo. Potem je prva serija, kjer se 40 skakalcev poskuša uvrstiti v drugo serijo. Potem izpade še deset tekmovalcev in tisti, ki je prvi, zmaga. Aktualni svetovni rekord je dosegel Stefan Kraft, ki je skočil 253,5 m.

Smučarski skoki potekajo v dveh sezonah. Kje bodo potekala, določi FIS. Smučarski skoki so na olimpijskih igrah od leta 1924.

Vir slike:

https://sl.wikipedia.org/wiki/Smu%C4%8Darski_skoki#/media/Slika:Ski_jumps_in_Mostec,_Ljubljana.jpg

ZGODOVINA

Leta 1956 se je zgodil prvi prenos tekme smučarskih skokov. Predvajal se je na nemški javni televiziji ARD. Potem je leta 1962 združenje KOP (Kulm–Obersdorf–Planica) začelo meriti daljave skokov računalniško. Pred tem so merili le ročno. Združenje KOP je bilo ustanovljeno v Ljubljani. Te tri skakalnice so bile edine skakalnice na svetu. Čez 4 leta (1966) so zgradili novo skakalnico VIKERSUNDBAKKEN. Bila je ena izmed največjih, zato so tam že dosegli 2 rekorda. Leta 1969 pa se je zgodil prelom. Skakalec Mirosław Graf je izumil nov slog za skakanje. Ko je bil star 11 let, je s prijatelji skakal na skakalnici in odprl smuči v V-slog. Ugotovil je, da to prinaša daljše daljave, ampak ga seveda nihče ni jemal resno. Leta 1969 so odprli tudi skakalnico v Planici, ki se je imenovala LETALNICA BRATOV GORIŠEK. Že na odprtju se je zbralo čez 90000 ljudi, saj je bil tam tudi eden prvih skokov čez 200 m. Prvo svetovno prvenstvo v smučarskih skokih, ki se je dogajalo v Planici, je potekalo leta 1972. Določili so ga leto prej, na kongresu mednarodne smučarske organizacije v Opatiji. Uvedli so nov format, ki naj bi potekal v 2 dneh, v vsakem dnevu po dve seriji. Zaradi vetra so imeli le dve od štirih serij. Čez sedem let (leta 1979) je nekdanji norveški skakalec Torbjørn Yggeseth ustanovil svetovni pokal. Prva tekma je bila organizirana 27. decembra 1979 na srednji olimpijski skakalnici v italijanski Cortini d'Ampezzo. Prvi zmagovalec svetovnega pokala je bil avstrijski skakalec Toni Innauer. Ko je v Planici skakalec Matti Nykänen leta 1986 postavil rekord 191 m, je bil takratni direktor Torbjørn Yggeseth ljubosumen, da jih drugi "šolajo" v njihovem športu. Zato je uvedel neumno pravilo 191 m. To pomeni, da če je skakalec skočil čez 191 m, ga sploh ne bodo točkovali. Na srečo so čez 8 let to pravilo umaknili na kongresu v Rio de Janeiru. Potem pa je leta 1992 skakalec Toni Nieminen pri 203 metrih obstal na nogah in uradno postal prvi Zemljan, ki je preletel mejo dvesto metrov. Najbolj trenutno poznani skakalci drugih držav so: Stefan Kraft, Rojoju Kobajashi, David Kubacki, Kamil Stoch, Daniel Andre Tande ...

Najbolj poznani/najboljši slovenski skakalci so: Peter Prevc, Domen Prevc, Robert Kranjec (upokojen), Anže Lanišek, Anže Semenič ...

Najbolj poznane skakalnice so: Planica (Slovenija), Obersdorf (Nemčija), Hollmenkollen (Norveška), Zakopane (Poljska) ...

In na koncu še ena zanimivost: letošnja tekma za svetovni pokal v Planici je bila prestavljena zaradi koronavirusa. To se je zgodilo prvič.

Košarka⁷

avtor prispevka: Mark Kastelic, 7. a

Košarka je ekipni šport, v katerem dve ekipi tekmujeta, katera bo osvojila več točk. Tekmo se igra 5 na 5 igralcev, medtem ko je na klopi še 5 rezervnih igralcev. Na vsaki strani je po 5 igralcev. Tekmujejo na pravokotnem igrišču. Tekmujejo s ciljanjem na koš obroča, ki je premera 24 cm in je nameščen 3,048 m visoko na desko na vsakem koncu igrišča.

Trajanje košarkarske tekme pod okriljem FIBA (mednarodne košarkarske organizacije) je 40 minut, medtem ko v ligi NBA tekma traja 48 minut.

Točke se v košarki štejejo tako:

- znotraj 7,20 m = 2 točke,
- zunaj 7,20 m = 3 točke,
- 1 točka se dodeli za vsak koš, izvajan iz prostih metov,
- 2 točki se dodelita za vsak koš, dosežen iz strelav znotraj območja, omejenega s črto za 3 točke,
- 3 točke se dodelijo za vsak koš, dosežen zunaj območja, ki ga meji črta za 3 točke.

Badminton⁸

avtor prispevka: Van Ploj-Vollmayer, 7. a

Pri badmintonu se uporabljata lopar in pernata žogica, katere glava je iz plutovine. V žogico so zataknjena 7 centimetrov dolga peresa. Tehta med 4,74 in 5,50 grama. Najboljše žogice so narejene iz gosjega perja z levega krila. Za izdelavo ene žogice je potrebno perje štirih gosi. Lopar je dolg približno 66 centimetrov.

Vir slike: <https://www.sportilus.com/sportopedia/najbrzi-sport-koji-se-igra-reketima/>

⁷ Vir podatkov: <https://en.wikipedia.org/wiki/Basketball> ; <https://sl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%A1arka#To%C4%8Dkovanje>

⁸ Viri podatkov: <https://www.fsp.uni-lj.si/COBISS/Diplome/Diploma22054440KoncutSimona.pdf>; <http://www.o-4os.ce.edus.si/RimskeToplice/dtv-partizan/badminton/o-badmintonu.htm>; <https://siol.net/sportal/rekreacija/poznate-pravila-pri-badmintonu-480>

Badminton se igra v dvorani na igrišču, katerega razpolavlja mreža na višini 1,55 metra. Dober igralec badmintona potrebuje hitrost, hitre reflekse in vzdržljivost. Včasih se mora igralec gibati tudi nazaj, to pa je izredno težko. Badminton se lahko igra v dvojicah ali posamezno.

IGRA

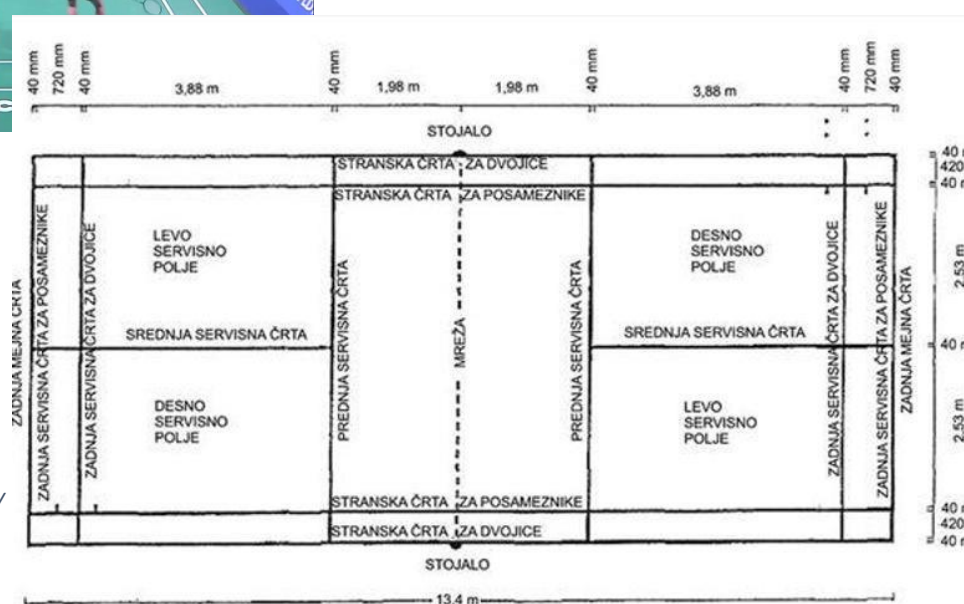
T. i. *varanje* je, ko nasprotnik nakaže eno, naredi pa nekaj čisto drugega. Nekateri udarci pri t. i. smashu presegajo celo hitrost 300 km/h. Badminton je primeren za igralce vseh starosti. Zaradi tega je ta šport prava rešitev za intenzivno rekreacijo. Če želi igralec zmagovati na visokih nivojih, ni dovolj, da ima samo telesne sposobnosti, ampak tudi psihološke in telesne. Badminton je po priljubljenosti drugi šport na svetu, prvi pa je nogomet. Olimpijski šport je od leta 1992, od iger v Barceloni. Kitajec Fu Haifeng je žogico udaril s hitrostjo 534,3 km/h (148,42 m/s).

Mednarodna federacija za badminton je bila ustanovljena leta 1934 in ima danes že 177 članic. Sedež ima v Kuala Lumpurju v Maleziji. Najkrajša tekma v badmintonu je trajala samo 6 minut. Badminton je leta 1992 na olimpijskih igrah gledalo 1,1 milijarde ljudi. Thomas Cup je svetovno tekmovanje za moške, Uber Cup pa za ženske. Igralec badmintona lahko v 20 sekundah izvede celo 4–5 odbojev. V Mestnem muzeju Kansas je največja žogica za badminton. Je več kot 48-krat večja od običajne žogice. Težka je 2500 kilogramov in visoka 5,48 metra. Zvezdniki, ki igrajo badminton, so Bill Gates, Diego Maradona, Paul Newman, Leonardo DiCaprio, Boris Becker in mnogi drugi. Najboljši igralec badmintona na svetu je Kitajec Li Dan.

Vir slike:

https://www.google.com/search?q=igra+badminton&rlz=1C2JZAP_sSI741SI769&sxsrf=ALeKk03s2fAJsOeo3WukIXw6pBYpNSmPNw:1587654721567&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwi1rtHd6v7oAhWONowKHZA-CZ4Q_AUoAXoECAwQAw&biw=1536&bih=674#imgsrc=jn7IUF6fUVhi6M&

Vir slike:

<https://siol.net/sportal/rekreacija/poznate-pravila-pri-badmintonu-480>

Nogomet

avtorica prispevka: Lina Lamovšek, 7. c

Nogomet je najbolj priljubljen šport v Evropi. To je igra, ki navdušuje. Prav zaradi tega si te tekme ogleda največ ljudi. Nogomet je preprosta igra za vsakogar. To je igra, ki jo lahko igraš za zabavo, hobi ali pa profesionalno.

KDO JE IZUMIL NOGOMET?

Nogomet so začeli igrati Kitajci že 200 let pr. n. št., igro so poimenovali TSU CHU (tsu pomeni brcati, chu pa pomeni žoga iz natlačenega usnja). Prvi igralci nogometa so bili vladarji dinastije.

Vir slike: <https://www.radio-sora.si/sport/nogomet---nadaljujejo-se-vse-3-nogometne-lige/44280>

PRAVILA IGRE

Nogomet je igra dveh moštev s po 11 igralci. Njihov cilj je spraviti žogo v nasprotnikov gol. Igra traja dva polčasa po 45 minut, vmes pa je 15 minut odmora. Po odmoru ekipi zamenjata strani. Igro vodi sodnik, ki pa mu pomagata dva stranska sodnika. Zmaga ekipa, ki zadene več golov. Če je rezultat neodločen, sodnik določi podaljšek igre. Če tudi v podaljšku ne dobimo zmagovalca igre, sledijo enajstmetrovke (streljanje na gol z enajstih metrov). Pomemben del vzdrževanja nogometne igre imenujemo prepovedani položaj. Če igralec naredi manjši prekršek nad nasprotnikom, ga sodnik le opozori ali pa mu dodeli rumeni karton. Če je prekršek bolj nevaren, igralec lahko dobi tudi rdeči karton, kar pomeni izključitev iz igre.

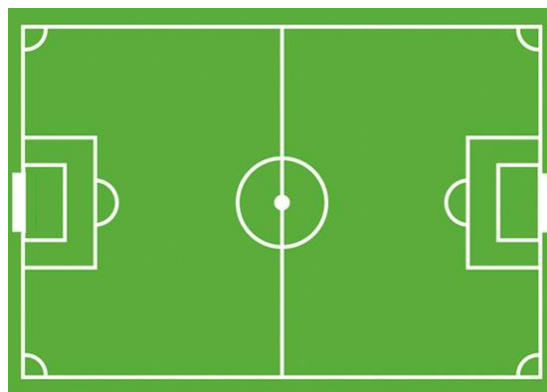
PREKRŠEK

Vir slike:
<https://www.rtvsllo.si/sport/nogomet/videti-je-bilo-da-je-bil-prekrsek-v-kazenskem-prostoru/330218>

IGRALNA POVRŠINA

Igra poteka na nogometnem igrišču. Nogometno igrišče meri v dolžino od 90 do 120 metrov, v širino pa 45–90 metrov. Površine za igranje nogometa so različne:

- naravna trava,
- umetna trava,
- asfalt,
- parket (dvoranski nogomet).

NOGOMETNO IGRIŠČE

Vir slike: <https://eucbeniki.sio.si/mat4/91/index1.html>

Pri mednarodnih tekmah mora biti dolžina med 100 in 110 metri, širina pa med 64 in 75 metri. Za tekme nižjih kategorij so dovoljena tudi manjša igrišča.

ŽENSKI NOGOMET

V današnjem času se vse bolj razvija tudi ženski nogomet. V Severni Ameriki je zelo razvit, imajo tudi najboljšo ekipo, saj so svetovne prvakinja. Tudi v Evropi se ženski nogomet razvija, predvsem na Nizozemskem, v Angliji, Franciji, Španiji ... Tudi v Sloveniji imamo veliko ženskih klubov: ŽNK Radomlje, Obala Gažon, ŽNK Cerknica, ŽNK Primorje, ŽNK Krim, ŽNK Cerklje na Gorenjskem, ŽNK Olimpija in drugi. V slednjem igram tudi sama, in sicer za ekipo DU13. Imamo pa tudi slovensko državno reprezentanco.

ŽNK Olimpija DU13

Vir slike: <https://instapiks.com/profile/znkolimpija>

Breakdance

avtorica prispevka: Taja Čebular, 7. c

Izvirno ime za breakdance je bboying, v medijih se je ustvarilo ime breakdancing. Razvil se je v začetku sedemdesetih let 20. stoletja v Bronxu v New Yorku. Eden najbolj znanih in prvih breakdancerjev, ki je iznašel večino osnovnih footwork gibov, je bil Bboy Spy iz Crazy Commandos Crew. Pri breakdancu so pomembni tudi battli (bitke) in cyphri (krogi). Seveda sta najpomembnejša spoštovanje do drugih tekmovalcev in varnost. Pri breakdancu se lahko hitro kaj pripeti, recimo kakšna poškodba, ker giba še ne obvladaš ali si upaš preveč, zato moramo biti pazljivi. Nasprotnikov se seveda ne smemo dotikati in tudi če zgubimo, moramo priznati poraz.

Pri breaku moraš imeti veliko moči, še posebej v rokah. Pri treningih za break dobimo tudi moč, kar je zelo dobro za naše telo. Breakdance je zelo navdušujoč ples.

Vrste

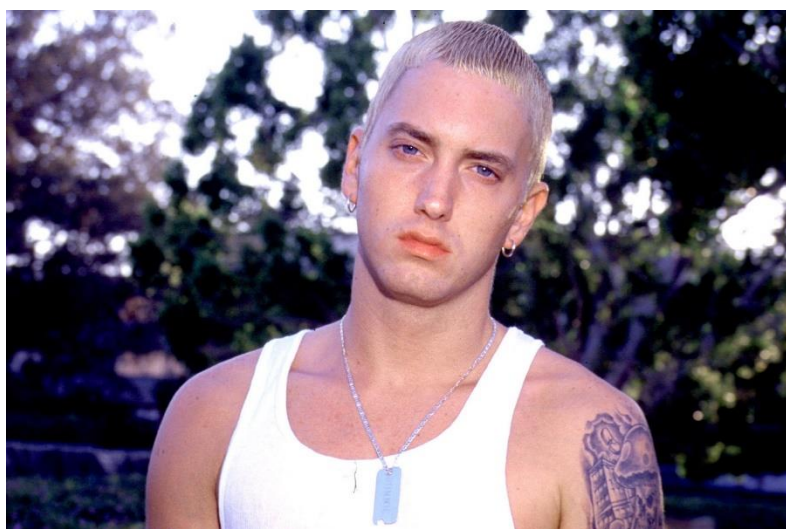
- Top Rock – je začetni ples v breakdanceu, s katerim bboy (breakdancer) pokaže svoj stil in svoj smisel za glasbo, izvaja se ga na nogah, kakor hip-hop,
- Footwork – ples po tleh samo s premikanjem nog v stilu sixstep threestep,
- Freeze – vsi gibi, povezani s stojo in zadržani gibi, pri njih se ustaviš in "zamrzneš",
- Powermoves – tako imenovani »močni gibi«, kot so headspin (vrtenje na glavi), windmill, Airtrack, Flare, Jackhammer,
- Blow up – izhodi, obnove znanja v breaku.

GLASBA IN FILM

Eminem⁹

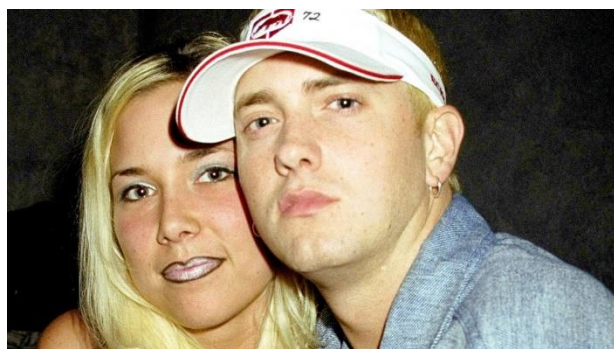
avtor prispevka: Van Ploj-Vollmayer, 7. a

Eminem se je rodil 17. oktobra 1972 v Saint Josephu v ZDA. Njegovo pravo ime je Marshall Bruce Mathers III. Znan je tudi kot Slim Shady, Evil in kot Bog Rapa. Po poklicu je reper, igralec, filmski producent, tekstopisec, avtobiograf ... Eminem nikoli ni poznal svojega očeta. Vzgajala ga je mama Deborah Mathers. Mama in sin sta se veliko selila, saj mati ni mogla obdržati službe. Velikokrat je zamenjal šolo. Nikoli ni imel prijateljev. Ker mu je šlo v šoli slabo, jo je opustil. Glasbo je začel izvajati pri 14 letih. Z rapom ga je seznanil stric Ronnie, ki pa je nekaj let zatem storil samomor, kar je Eminema zelo prizadelo. Velikokrat je sodeloval v rap bitkah, kjer dva reperja žalita drug drugega z improviziranimi besedili. Njegov prvi album je Infinite. Ta ni dosegel velikega uspeha, zato je posnel še album Slim Shady EP. Ta CD je slišal znani založnik in reper dr. Dre ter povabil Eminema v Kalifornijo, kjer sta skupaj posnela album Slim Shady LP. Ta album je bil prodan v 9 milijonih primerkov po celem svetu. Eminem je posnel tudi film z naslovom 8 milij, ki opisuje

Vir slike:

https://www.google.com/search?q=eminem&rlz=1C1JZAP_sISl741Sl741&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjXv-bsgOvoAhXQ-KQKHdZFDtMQ_AUoAXoECBgQAw&biw=1536&bih=722#imgsrc=9IYJNZLt71uD1M

Vir slike:

https://www.google.com/search?q=eminem+and+wife&tbm=isch&ved=2ahUKEwjN3eu8guvoAhUbkaQKHUbsDFIQ2-cCegQIABAA&oeq=eminem+and+wife&gs_lcp=CgNpbWcQAzIECAAQEzIECAAQEzIECAAQBRAeEBMyCAGAEAgQHhATMggIAIEB4QEzIECAAQCBAAEEBMyCAGAEAgQHhATMggIAIEB

⁹ Viri: <https://www.biography.com/musician/eminem>; <https://www.eminem.com/>; <https://sl.wikipedia.org/wiki/Eminem>

del njegovega življenja. Po štiriletnem premoru se je vrnil na sceno s pesmijo Not Afraid ter albumom Recovery. Njegove največje uspešnice so Lose Yourself, Without Me, Not Afraid, When I am Gone in Venom. Poročen je bil kar dvakrat z isto žensko, s Kimberly Anne Scott. Dobila sta tri otroke z imeni Hailie Jade Scott, Alaina Marie Mathers, Whitney Scott Mathers.

Jennifer Aniston

avtorica prispevka: Lina Lamovšek, 7. c

Jennifer Aniston je ameriška filmska in televizijska igralka, producentka in režiserka. Rodila se je 11. februarja 1969 v Kaliforniji (ZDA). Zaslovela je v vlogi Rachel Green v seriji Prijatelji, s katero si je prislužila nagrade emmy, zlati globus in Screen Actors Guild Award.

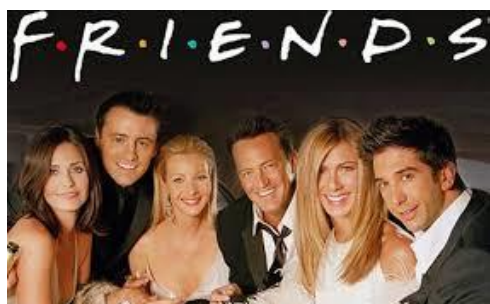
Je hči igralca Johna Anistona in Nancy Dow, ki je prav tako igralka. Njen oče je po izvoru Grk, njena mama pa ima korenine v Italiji in na Škotskem, rodila pa se je v New Yorku. Jennifer ima dva polbrata (starejšega in mlajšega). Eno leto je preživela v Grčiji, potem pa so se preselili v New York.

Jennifer je igrala v mnogih uspešnih filmih hollywoodskih producentov:

- Ona je prava,
- Vsemogočni Bruce,
- Mu pač ni do tebe,
- Marley in jaz,
- Greva narazen,
- Pridna punca,
- In prišla je Poly ...

Vir slike:
<https://www.forbes.com/profile/jennifer-aniston/#7605583995da>

Vir slike: <https://dailybayonet.com/5-memorable-friends-moments-a-true-fan-wont-ever-forget/>

Jennifer je zaslovela z vlogo v seriji Prijatelji, ki je bila na sporedu od leta 1994 do leta 2004.

SE KDO ZABAVA MED POUKOM?!

Razgibajmo možgančke

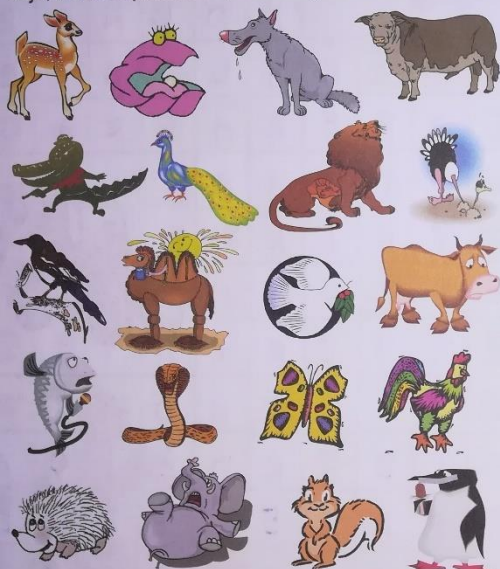
avtorji prispevkov: šolski novinarji

6					2	9		
		8			3			4
	2		8					1
3				1			6	5
	5	4	6		7	1	3	
1				8				9
5					6		9	2
2			5			3		
			2					6

	1			6	
	6				4
1		3	6		
		6	4		1
6				2	
	3			4	

ŽIVALI

Imena vseh narisanih živali na tej in na naslednji strani poišči v liku v štirih poševnih smereh. Prečrtaj njihove črke. Na koncu mora ostati še 9 neprečrtanih črk in te dajo, brane zaporedoma, živalskega mladiča.

L	P	K	K	A	J	I	B
Š	I	L	A	L	N	I	Č
Š	O	D	U	M	K	R	A
V	K	T	O	R	E	C	S
K	E	O	A	K	I	L	A
M	O	V	L	N	O	K	A
N	A	N	E	J	A	R	A
P	A	S	J	R	K	P	K
N	O	O	S	I	I	A	N
G	I	A	Č	N	Č	C	Č
G	E	L	G	A	O	E	A
R	O	V	E	I	R	L	K
Ž	I	L	N	T	P	K	S
N	E	B	O	O	E	A	A
V	K	J	A	B	J	P	P

ZA DRUŽINSKO PREGANJANJE DOLGČASA

Nalogo lahko dela od 3< ljudi (odvisno od velikosti prostora). Vsi, razen enega, gredo ven iz sobe. Pred tem si jo natančno ogledajo. Nato v tem prostoru ena oseba skrije neko stvar in jo odnese nekam, kjer je drugi ne vidijo (ven iz prostora). Drugi pridejo in poskušajo ugotoviti, katero stvar so skrili. Vsak ima 10 vprašanj. Pri 5 vprašanju jim poveste prvo črko. Kdor prvi ugotovi, zmaga.

Smeh je pol zdravja

avtorji prispevkov: šolski novinarji

BLONDINKA V TRGOVINI

Zakaj se blondinka v trgovin plazi po kolenih?
Ker išče nizke cene.

URA

Policaj vpraša kolega:
Koliko je ura?
Deset in deset.
Kaj me zafrkavaš? Reci dvajset!

SPREJEM

Miha: Moj oče dobi povsod, kamor pride, zelo topel sprejem.
Peter: Kaj res? Mora pa biti zelo priljubljen.
Miha: Tega ne vem. Je pa gasilec.

PRALNI STROJ

Fata pere perilo pod slapom. Pa prileti en kamen na Fato in jo ubije.
Mujo pa pravi: »Spet ta vodni kamen. Uničil mi je že tretji pralni stroj!«

POLICIST IN PES

Po cesti se sprehaja policaj s psom. Mimo pride pešec in reče: »kam pa pelješ tega osla?« »To ni noben osel,« odvrne policaj. Pešec pa: »Kdo pa je tebe kaj vprašal?«

KROMPIR

Dva krompirja hodita po cesti, ko prvega povozi avto. Drugi reče: »Pridi, greva naprej, pire krompir.«

ZGODNO KIKIRIKANJE

Zakaj petelini tako zgodaj kikirikajo?
Ker potem, ko se zbudijo kokoši, ne pride do besede.

INFARKT

Na zidu ob cesti sedita srčna in možganska kap. Mimo gre starka in srčna kap reče: "Ta je moja!"
Starka se je mrtva zgrudila na pločniku.
Mimo gre blondinka. Možganska kap reče: "Ta je pa moja!" in udari. Toda blondinka samo skomigne z glavo in gre naprej.

SKLANJANJE

V šoli se Janezek uči sklanjatve. Učiteljica ga vpraša: »Kako se sklanja dedek?«
Janezek: »Ja ... brez kozmodiska težko.«

ALKOTEST

Policist ustavi Muja in ga testira na alkotest. Rezultat je bil 2.30, nato Mujo reče: »Ma, ne me hecat, saj ni še pol treh zjutraj.«

DEDEK V LEKARNI

Dedek gre v lekarno po vitamine za svojega vnuka. Lekarnar ga vpraša: »Kateri vitamin: A, B ali C? Dedek mu odgovori: »Vseeno, moj vnuk še ne pozna abecede.«

MAČJE POČITNICE

Mucek si je nekaj časa ogledoval izložbo turistične agencije, nato pa je le vstopil in rekel: »Zanimam se za počitnice na Kanarskih otokih!«

SPREHOD

Sta se na deževen dan sprehajala pes in
pujs po cesti.

Pujs reče: »Pasje vreme.«

Pes pa : »Svinjsko lije.«

AVTOBUS

Veš, kaj rečejo zobotrebci, ko vidijo ježa?

AVTOBUS!

ZVEZDA

Ali veš, zakaj je molj zvezda? Ne, povej! Ker
mu vsi ploskajo.

Kuharska šola

avtorji prispevkov: šolski novinarji

Med tako dooolgo karanteno, brez šolske kuhinje, ki bi vsak dan poskrbela za naše polne želodčke, smo se morali znajti kar po svoje. Vsak dan je bilo treba skuhati nekaj za pod zob. Šolski novinarji smo poskrbeli za recepte svojih najljubših jedi, ki jih boste lahko uporabili tudi po karanteni. Pa dober tek vam želimo!

Rolada

avtorica prispevka: Meta Robin Bašnec, 7. c

Sestavine:

5 jajc

5 žlic sladkorja

5 žlic moka

5 žlic vode

1 pecilni prašek

3 dcl sladke smetane

poljubno sadje

Postopek:

Ločimo rumenjake in beljake, vsakega posebej stepemo skupaj s sladkorjem. V rumenjake dodamo vodo, pecilni prašek in narahlo vmešamo beljake, potem pa še moko. Ko je zmes gladka, razporedimo po pekaču in damo peči za 15 min na 180 stopinj Celzija.

Ko je rolada pečena, jo zavijemo v rolo in počakamo, da se ohladi. V ohlajeno rolado damo stepeno sladko smetano in poljubno sadje.

Dober tek!

Čokoladni muffini

avtorica prispevka: Lina Lamovšek, 7. c

Sestavine:

225 g moke
110 g sladkorja
čajna žlička pecilnega praška
1 vaniljev sladkor
25 g kakava v prahu
100 g čokolade za kuhanje
1 jajce
175 ml mleka
75 ml olja

Postopek:

Na manjše koščke narežemo čokolado za kuhanje. Ločimo rumenjaku od beljaka. Rumenjaku dodamo sladkor, vaniljev sladkor in olje ter vse skupaj premešamo z električnim mešalnikom. Dodamo mleko in spet premešamo. Nato dodamo kakav v prahu in moko, h kateri smo primešali pecilni prašek. Počasi premešamo z mešalnikom. Z očiščenim električnim mešalnikom se nato lotimo beljaka. Ko ga dobro premešamo, ga ročno vmešamo k masi, dodamo koščke čokolade za kuhanje, vendar ne vseh (za 2–3 velike žlice koščkov damo na stran, da jih na koncu posujemo po vrhu muffinov), in maso ročno premešamo. V pripravljene modelčke za muffine damo mase do roba, nato pa po vrhu rahlo potopimo koščke čokolade.

122

V sredino segrete pečice na 180 stopinj damo modelčke za 25 minut.

PA DOBER TEK!

Palačinke s šunko

avtor prispevka: Mark Kastelic, 7. a

Masa za palačinke:

200 g moke
majhna žlička soli
4 jajca
0,5 litra mleka
2 žlice mleka

Nadev

2 veliki čebuli
500 g prešane šunke
5 žlic olivnega olja
500 g kisle smetane

Preliv:

200 g kisle smetane
3 jajca

Postopek:

V veliki posodi zmešaj maso za palačinke. Z mešalnikom zmešaj jajca, sol, mleko in olje, nato dodaj še moko in zmešaj v gladko maso. Na vroči ponvi spečej palačinke.

Na vročem olivnem olju popražiš nasekljani čebuli do zlatorumene barve, nato dodaš na majhne koščke narezano prešano šunko. Šunko pražiš 10 min. Ko se masa ohladi, dodaš 500 g kisle smetane.

Na ohlajene, slane palačinke namažeš nadev iz šunke in jih zviješ, nato pa položiš na namaščen pekač. Ko so vse palačinke v pekaču, jih preliješ z mešanico kisle smetane in jajc. Pečico ogrejemo na 180° in pečemo 40 min.

Zraven palačink postrežemo skledo zelene solate.

Mesna lazanja

avtorica prispevka: Džejla Kajtazović, 7. a

Sestavine	Mesni nadev	Bešamel omaka
21 listov testenin za lazanje	500 g mletega mešanega mesa	2 žlici olja
30 dag naribanega sira	olje	2 žlici moke
	1 čebula	2 stroka česna
	sol	2 dl mleka
	popper	sol
	2 lovorjeva lista	žlička vegete
	timijan	muškati orešček
	rožmarin	2 žlici kisle smetane
	pribl.100 g pasiranega paradižnika	jajca

Postopek

Na olju pražimo sekljano čebulo, dodamo mleto meso in vse skupaj dušimo 15 min., na koncu dodamo še pasiran paradižnik in pustimo, da se malce ohladi (tik preden dodamo mesni nadev in testenine). Iz olja, omake in česna naredimo prežganje, ki ga zalijemo s hladnim mlekom. Dodamo vegeto, sol in muškati orešček. Ko omaka zavre, dodamo še kisko smetano in jajca. Ne nehamo mešati z metlico. Omako pustimo vreti 3 min. V steklen ali kovinski pekač dodamo najprej malo bešamela, da z njim premažemo dno, nato pa zlagamo:

1/3 testenine

1/2 mesnega nadeva

omaka bešamel

nariban sir

1/3 testenine
1/2 mesni nadev
omaka bešamel
nariban sir

In končamo z bešamelom, ki ga prekrijemo s sirom.

Lazanjo pečemo v ogreti pečici na 200 stopinj približno 30 min. da se sir po vrhu lepo zapeče.

Pa dobro kosilo vam želimo!

Sufle (lava cake)

avtor prispevka: Taj Jurejevčič, 7. a

za 4 osebe:

Sestavine:

100 g jedilne čokolade
100 g masla
2 jajci
30 g škroba
60 g sladkorja

Pripomočki:

2 večji posodi
1 mešalna lopatica
4 manjše posodice za peko

Postopek:

Čokolado in maslo stopiš in zmešaš skupaj. V drugi posodi pa zmešaš jajca, škrob in sladkor. Nato dodaš prejšnjo zmes (čokolada + maslo) in vse skupaj zmešaš. Maso vliješ v modelčke, namazane z maslom. Nato pečeš v pečici na 180 stopinj za 10 minut.

DOBER TEK =).

ŠOLSKI NOVINARJI NA POTEPU

Novinarske delavnice

Vsako leto se izbrani učenci in učenke udeležijo novinarskih delavnic, ki potekajo preko JSKD (Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti). Učenci so se zjutraj odpravili v ivanško knjižnico, kjer jih je pričakala novinarka Larisa Daugul, ki je vodila delavnice. Predstavila jim je delo novinarja, vrste novinarjev, nato pa so si morali izbrati temo, ki jih zanima. Temo so doma samostojno raziskovali, nato pa jo oddali. Svoje naloge bodo lahko brali (tako kot vi) v Mladem Klasju (kot priloga Klasja). Ponosni smo na njihove izdelke, zato jih objavljamo tudi tukaj.

Šport, ples, cofi in zabava

avtorica prispevka: Sara Mulh, 7. a

Košarka, nogomet in še veliko drugih športov niso le trenerji, ekipa in na stotine ljudi, ki pridejo navijati, oziroma navijači. So tudi plesno – navijaške skupine, ki nas ob premorih in med polčasi razveseljujejo na parketu.

Predstavila vam bom pompon, kar pomeni cofi in je tudi ples z njimi. To je športni ples, pri katerem so roke zelo čvrste, štetje je hitro, tako da je tudi sam ples malo hitrejši. Ločimo plesne in navijaške skupine.

VIP Frklje 3 – nastop na rokometni tekmi v Športni dvorani OŠ Stična
Vir slike: lastni arhiv Tjaše FLIS - trenerke ŠKD Frklje

Pri navijaških skupinah imamo dvige, kar pomeni, da soplesalca dvigneš v zrak. Pri plesih dvigov ne sme biti, saj teža celega telesa ne sme biti na drugem soplesalcu. Pri plesu so soplesalci na tleh, razen če delajo plesne skoke.

Kot sem že omenila, je navijanje tudi šport. V Sloveniji obstajajo tudi navijaški klubi, ki se udeležujejo najrazličnejših tekmovanj in osvajajo odlične dosežke.

Zakaj pišem o navijanju? Ker tudi sama treniram navijaštvo. Redni treningi trajajo uro in pol, dvakrat na teden. Imamo pa tudi plesne vikende, ko plešemo od tri do štiri ure dnevno.

Trening začnemo tako, da se ogrejemo s tekom. Tečemo približno od pet do deset minut. Nato naredimo še vaje, s katerimi se dodatno ogrejemo in so hkrati tudi vaje za moč. Po ogrevanju sledi raztezanje, da raztegnemo mišice, da bomo kasneje lahko delale »špage«. Medtem se ne pogovarjamo, da se lahko vsaka na ta element pripravi po svojih maksimalnih zmožnostih. Pogosto naredimo tudi vaje, po katerih smo bolj gibčne.

Ko smo ogrete, sledi tehnika, kamor spadajo piruete, skoki in kiki (dvigi nog). Na piruete se pripravimo tako, da se najprej dvignemo na prste in zgolj poskušamo zadržati ravnotežje. Nato sledijo enojne in dvojne piruete v levo in desno. Po piruetah sledijo skoki (npr. jette skok, toe touch, C-skok). Pogosto ponovimo tudi kike, ki jih redno izvajamo v koreografijah. Najpogosteje delamo kike naprej ter vstran z levo in desno nogo. Pri kiku je pomembno, da nogo dvignemo čim višje. Težji element je leghold naprej in vstran, ko je treba nogo ob dvigu zadržati z rokama.

Na treningih pripravljamo timeoute. To so krajši plesi, ki jih plešemo med premori na tekmah. Več časa pa porabimo za učenje in sestavljanje tekmovalne koreografije, ki je daljša in zahtevnejša od timeouta.

Ta šport ni tako preprost, kot izgleda, ker je zanj potrebno veliko kondicije, saj je celotno koreografijo potrebno imeti čvrste in ravne roke. Plesalke morajo biti pri izvajanju plesnih elementov čimbolj gibčne in usklajene. Če dekleta ob pričetku treniranja tega športa gibčnosti še nimajo, jo z rednimi treningi in vztrajnim opravljanjem razteznih vaj preko leta dosežejo.

Poleg resnosti in zbranosti je ples tudi velika sprostitelj in zabava, saj smo soplesalke in naša trenerka med seboj zelo povezane. Postale smo res dobra ekipa, ki pri kar zahtevnem športu hkrati resno trenira in se tudi zabava.

Viri:

<https://www.frklje.com/o-nas/vse-o-nas/predstavitev-frkelj>

VIP Frklje 2 in Vip Frklje 3 – skupinska slika v Športni dvorani OŠ Stična
(Vir: lastni arhiv Tjaše FLIS - trenerke ŠKD Frklje)

Pohod po Jurčičevi poti

avtorica prispevka: Nika Lukšič, 7. c

Pohod po Jurčičevi poti je tradicionalni pohod po dolenski pokrajini od Višnje Gore do Muljave. Letošnji pohod je bil že 27. po vrsti.

Pot se je začela na Glavnem trgu v Višnji Gori, kjer smo plačali šartnino. Nadaljevala se je po gozdni poti, po kateri smo prišli do Starega gradu. Naš prvi postanek je bil na Pristavi pri Višnji Gori. Po postanku smo nadaljevali pot po cesti, ob kateri so znaki z opisi dreves. Nato smo prispeli do drugega gozda, v katerem smo lahko občudovali prebujajočo se naravo.

Čez nekaj časa smo prispeli v kraj Zavrtache, kjer smo imeli drugi postanek. Okrepčali smo se lahko s slastnimi dobrotami, ki so jih spekle marljive gospodinje, in si žejo potešili s čajem.

Pot nas je nato vodila na Polževo, kjer so nas pričakali muzikantje, ki so vzbudili dobro voljo pri pohodnikih. Razen glasbe je bilo tudi veliko hrane in pijače.

Nato smo se po majhni vzpetini povzpeli na hrib, najvišjo točko Jurčičevega pohoda – tam stoji Cerkev sv. Duha. Pot smo nadaljevali mimo cerkve in skozi gozd ter nato prišli do vasi Male Vrhe. Na koncu vasi je odcep, ki vodi v gozd. Med potjo smo opazili tablo, ki nas je vabila na ogled razvalin gradu Slemenice.

127

Pred prihodom v vas Oslica smo se ustavili še pri eni cerkvi, nato smo prečkali majhen potok. Čez nekaj časa smo prispeli v Oslico, nato pa v Leševje. Pot smo nadaljevali po tlakovani cesti, nato mimo velikega travnika, stare kmetije, potem smo že lahko videli gasilski dom na Muljavi.

Na cilju je bilo veliko stojnic, na katerih so prodajali večinoma hrano in pijačo domače pridelave, izdelke iz idrijske čipke, sivke ...

Ob dvanajstih so nastopili člani skupine Čuki, ki so s pomočjo pohodnikov igrali in peli pesmi. Nekateri pohodniki so šli tudi do Krke. Med potjo do Krke smo lahko občudovali lepo pokrajino, imeli prelep razgled na okoliške hribe, ogledali pa smo si tudi lepo Krško jamo in izvir Krke.

Naredila sem tudi dva intervjuja z gospo iz Ljubljane, ki je bila letos že osemnajstič na pohodu. Povedala mi je, da se pohoda rada udeleži zaradi narave in hoje. Gospe iz Kopra so se pohoda udeležile prvič, nanj pa so se podale zaradi prijaznosti ljudi, dobre volje in hrane.

Pohoda se je udeležilo veliko ljudi, med njimi so bili tudi mladi planinci iz Krškega.

Ali nas nogomet res združuje?

avtorica prispevka: Lina Lamovšek, 7. c

(Lina je kot šolska novinarka že objavila prispevek o nogometu, zato tukaj objavljamo le del naloge, ki jo je oddala novinarki.)

Nogomet nas združuje, tako v zmagah kot v porazih. Jezik ni ovira v nogometu, nogomet ne pozna meja in združuje tako mlado kot staro. Vse več mladih v nogometu vidi nekaj več kot le šport. Druženje z enako mislečimi prijatelji, sestaviš ekipo, ki si ji predan, ne samo na igrišču, ampak tudi zasebno. Stremiš k najboljšemu uspehu, vendar ne za vsako ceno. Nogomet je ekipni šport in sodelovati morajo vsi od golmana, branilcev in napadalcev.

Tudi dekleta se v vedno večji meri odločajo za nogomet in vedno več ekip nastaja, s tem pa tudi konkurenca.

Vedno sem bila zelo športno aktivna. Že odkar pomnim. Preizkusila sem se v različnih športih: karateju, plesu, atletiki, vendar pa se najbolje počutim v vlogi nogometašice. Priznam, tudi mene je nogomet zasvojil. Nekaj zaslug za to ima tudi moja mami, ki je tudi sama igrala nogomet. Trenira ga prav tako moj bratec. Skupaj smo prava nogometna družina.

Ker pa je nogomet ekipni šport, sem se hotela priključiti ekipi deklet, ki bi trenirale blizu mojega kraja. Preko spleta sem odkrila ekipo nadarjenih deklet v Trebnjem in tako sem postala članica ŽNK Trebnje. Zadnje leto smo se združili z ekipo Olimpije, tako da sedaj igramo pod imenom ŽNK Olimpija – Trebnje. Dosegamo dobre rezultate in stremimo k temu, da bi bile vsako leto boljše. Da bomo boljše, pa treniramo trikrat tedensko po eno uro in pol. Trening poteka tako, da se najprej ogrejemo, naredimo nekaj krogov za kondicijo, vaje spretnosti z žogo, ciljanje na gol, nato pa odigramo še tekmo z dekleti starejše kategorije. Seveda so si treningi tudi različni, včasih delamo na kondiciji, včasih pa je treba izpiliti tudi tehniko. Ob vseh teh treningih urimo naše spretnosti, jih nadgrajujemo in skrbimo za pozitiven ekipni duh.

Igram za ekipo DU13 in pred tekmo se še dodatno pripravimo. Takrat so na vrsti bolj kondicijske priprave, saj igramo več zaporednih tekem, ki znajo biti fizično naporene. Imamo jesenski in spomladanski del tekmovanja in takrat so vikendi rezervirani za naše tekme. V ligi zahod DU13 so ekipe: ŽNK Radomlje, Gažon Obala, ŽNK Cerklje, ŽNK Olimpija – Trebnje, ŽNK Krim Rolljet, Primorje Ajdovščina in Cerknica. V ligi vzhoda DU13 pa so ekipe: ŽNK Savinja Celje, ŽNK Radlje, ŽNK MB Tabor, ŽNK Pomurje Beltinci, DNK Trbovlje Karioke in ŽNK Goričko Stanjevc.

Igramo več tekem, in sicer dva polčasa po 20 minut. Igramo sistem 6+1, kar pomeni, da je na igrišču šest igralcev plus golman. Za vsako zmago dobimo tri točke, za neodločen izid eno točko, za poraz pa ne dobimo točk. Točke se seštevajo in seveda bi vse bile rade prve na lestvici. Do tega pa je težko priti, ker je konkurenca ženskih klubov res velika.

Tudi v zimskem času ne počivamo, takrat je čas za razne zimske turnirje in tudi na te se dodatno pripravimo. Tako tudi pozimi kljub nižjim temperaturam treniramo zunaj. Le v primeru, da je zunaj hud mraz, pod ničlo, ali če so padavine, treniramo v telovadnici.

To zimo smo osvojile 1. mesto na turnirju v Cerkljah na Gorenjskem. Na ta uspeh sem zelo ponosna in taki uspehi me ženejo dalje. Dajo mi motivacijo, da zmorem(o) in da nikoli ne obupam(o), tudi kadar nam ne gre.

Christopher Paolini in njegova dediščina

avtorica prispevka: Ana Oblak, 8. c

Dediščina je zbirka štirih knjig: Eragon, Najstarejši, Brisingr in Dediščina. Vse knjige so zelo obširne, zato jih priporočam predvsem »knjižnim moljem«.

Knjige govorijo o kmečkem fantu Eragonu, ki najde zmajevu jajce. Izleže se mu zmajevka Saphira, s katero se odpravi na dolgo potovanje do Vardnov, ki se upirajo zlobnemu kralju Galbatorixu. Dediščina je pustolovska, fantazijska knjiga z veliko zapleti, hkrati pa je lahko koristna zaradi različnih pogledov na svet in preizkušenj, s katerimi se soočajo glavni liki, in izkušenj, ki jih imajo. Ena od zanimivosti v knjigah so tudi jeziki, saj poleg osnovnega (slovenščina, angleščina ...) obstajajo še trije drugi, izmišljeni jeziki: davninščina (ki ne dopušča laganja), škratščina in urgalsščina. Na koncu vsake knjige je tudi slovar vseh treh jezikov. Prevedene so vse besede, ki so uporabljene v tisti knjigi.

Veliko je tudi različnih izmišljenih ras in religij, ki so si zelo različne. Dediščina je torej zares prava fantazijska knjiga. Veliko ljudi sicer meni, da so fantazijske knjige preveč nerealne in ti ne morejo prinesiti ničesar dobrega. Vendar vsebuje Dediščina tudi resne, »trezne« trenutke in koristne nasvete, ki jih lahko uporabiš tudi v vsakdanjem življenju.

129

Izjave na daljavo

Sicer se novinarji zelo radi potepamo, zato nam je zelo žal, da nismo mogli oditi na ogled novinarskih hiš. Namesto tega smo na daljavo pokukali v domove in glave drugih ljudi. Venomer nas učitelji sprašujejo, kako se počutimo, ali nam je kaj dolgčas. Sedaj pa vam predstavljamo, kako se počutijo ne samo učenci, pač pa tudi drugi ljudje, ki morajo prilagoditi svoje delo in delati od doma, na daljavo.

Prva s terena poroča novinarka Lina Lamovšek iz 7. c.

Še nikoli se nismo soočali s tako krizo, kot jo imamo sedaj, da smo primorani ostati doma. Za vse je to nekaj novega, starši so kar naenkrat morali postati učitelji, učenci pa so se morali začeti učiti doma.

Odločila sem se, da intervjuvam svojo sošolko, mami, svoje stare starše in igralko Tjašo Železnik.

INTERVJU S SOŠOLKO

Ali se bojiš, da bi kdo od tvojih bližnjih zbolel za covidom-19? Ja, za svojo babi, ker ima še druge pridružene bolezni.

Kako se počutiš v karanteni? Zaprto.

Kako poteka tvoj dan? Najprej se zbudim, pojem zajtrk, naredim, kar moram za šolo, pojem kosilo, potem malo rišem in grem spat.

Misliš, da je lažje delo izvajati v šoli ali doma in zakaj? Sigurno v šoli, ker sem tam deležna razlage.

Kaj najraje počneš doma? Rišem, grem na sprehod, gledam televizijo.

Ali hodite z družino na sprehode? Da, vendar večinoma hodim na sprehode sama.

INTERVJU Z MAMI

Kako se počutite v vlogi učiteljice? Na začetku je bilo zanimivo, mogoče je bil to tudi nekakšen izziv zame, vendar je sedaj po več tednih postalo nekako odveč in naporno. Vsekakor si želim, da bi bilo vse po starem, kot je bilo.

Kako se počutite, ko imate masko na sebi, ko ste v trgovini? Čuden občutek, čuti se neka napetost. Vsaj na začetku je bilo tako, zdaj sem se že navadila.

Kaj najraje počnete s svojima otrokoma? Igranje družabnih iger, iskanje skritega zaklada, bivanje v gozdu, vožnja s kolesi, igre z žogo v gozdu ...

Ali bi bili sedaj rajši v službi, kot doma v karanteni? Da, raje bi bila v službi. Pogrešam tisti ritem življenja, kot je bil pred karanteno. In ker sem zaposlena v vrtcu, seveda pogrešam tudi otroke iz svoje skupine.

Kako poteka vaš dan? Vstanem, pozajtrkujem, pomagam delati stvari za šolo, kuham kosilo, se igramo, hodim na sprehod, pogledam kakšen film z otrokoma in grem spat.

Kako se počutite v karanteni? Grozno. Glede na to, da smo prej bili zelo malo doma, zaradi službe in drugih dejavnosti, je situacija danes čisto drugačna. Večino časa preživimo doma, seveda pa si vzamemo tudi čas, da gremo na zrak, v gozd.

INTERVJU S STARIMA STARŠEMA

Ali se bojita, da bi zbolela za covidom-19?

Nona: Jaz se zelo bojim.

Dedo: Jaz pa prav nič.

Ali vama je težko preživljati te dni v karanteni?

Nona: Meni ni težko. Ker stalno nekaj počnem: kuham, pečem, šivam ... se hitro zamotim.

Dedo: Meni je težko, čeprav dan hitro mine, mi je vseeno težko.

Kako poteka vajin dan?

Nona: Vstaneva, pozajtrkujeva, popijeva kavico, mož gre na manjši sprehod, jaz pa kuham kosilo, potem po kosilu malo počivava, mož gre potem še na en sprehod, če je lepo vreme, jaz pa obiščem svojo mamo (če potrebuje kakšno pomoč), pogledava kakšen film in greva spat.

Ali pogrešata svoje vnuke in otroka? Si želita, da bi bili zdaj z vama?

Da, najbolj pogrešava svojih 7 vnukov in obe hčerki.

Mislita da bo kmalu konec te krize?

Da, upava da bo čimprej konec in da se bomo končno lahko videli po dolgem času.

Kako skrbita v tem času za fizično aktivnost?

Dedo: Jaz sem kar aktiven in grem 2x na dan na sprehod v gozd, sam s svojimi mislimi. Žena ni toliko aktivna.

131

INTERVJU Z ZNANO OSEBO: TJAŠA ŽELEZNIK

Kako se vi soočate z ukrepi, ki veljajo za vso Slovenijo? Glede na to, da so šole zaprte in da so tudi gledališča zaprla svoja vrata, sva s hčerko večinoma doma.

Kaj počneta v času karantene? V lepem vremenu sva s hčerko veliko v naravi, v gozdu.

Kako ohranjate stike v teh časih? Stikov z drugimi se s hčerko izogibava, kar se le da. Tudi s starimi starši smo v stiku le preko telefona.

Kaj bi sporočila svojim oboževalcem? Seveda upam, da bo epidemija kmalu minila, predvsem pa vsem želim veliko zdravja.

Drugemu poročevalcu, Marku Kastelicu iz 7. a, so intervjuvanci povedali sledeče:

Sošolec mu je povedal, da se v izolaciji sedaj počuti dobro. V prvem tednu jim je bilo težje, ker še niso znali delati na spletnih učilnicah, zdaj po četrtem tednu pa je vse lažje. Zdaj, ko je doma, najraje igra košarko in igrice. Njegov dan poteka tako: najprej si naredimo zajtrk, gremo delat za šolo, igramo košarko, pojedemo kosilo, se učimo, gledamo TV in gremo spat. Na vprašanje, kakšna se mu zdi razlika med količino dela sedaj, ko je doma, in prej, ko je bil v šoli, je učenec odgovoril, da je zdaj v karanteni za šolo veliko več dela kot pa prej, ko

smo hodili v šolo, vendar tudi več prostega časa kot prej. Kljub temu pa prostega časa ne izkorišča za dolgčas. Tudi v trgovino še niso šli.

Markovi starši si povedali: V samoizolaciji se počutimo dobro. V 1. tednu je bilo težko, zdelo se nam je, da smo preveč omejeni in da se bo virus še bolj razširil, kot se je. Zdaj, po 4. tednu, pa je vse lažje, navadili smo se tega, da ne hodimo preblizu drugih in da ostajamo doma. Najraje se igramo z dojenčkom, ga peljemo na sprehod in kopamo. Naš dan poteka tako: nahranimo dojenčka, pojedemo zajtrk, nahranimo dojenčka, nato obvezno pogledamo poročila, pojedemo kosilo, nahranimo dojenčka, gremo na sprehod, pogledamo, če Mark dela novinarstvo, nahranimo dojenčka in gremo spat. Sedaj, ko smo delno prevzeli učiteljeve naloge ... Hm, ne gre nam prav dobro, ker me učenec ne uboga. 😊 Ugotavljamo, da se večina ljudi kar dobro drži ukrepov vlade, vsaj kar se tiče obiskovanja trgovin in drugih javnih prostorov. Ker se ljudje tako dobro držijo teh ukrepov, ne poznam nikogar, ki bi imel koronavirus.

MARKOV SOSED

V samoizolaciji se počutimo dobro. V prvem tednu smo bili zaskrbljeni zaradi služb. Zdaj, po četrtem tednu, pa že skoraj vsi delamo v službah. Naš dan poteka delovno. Do zdaj še ne poznamo nikogar s koronavirusom, zato ocenjujem, da se ljudje dobro držijo pravil, postavljenih s strani vlade. Po mojem mnenju je prav, da ljudi skrbi, zato ker se bodo samo v tem primeru držali pravil.

132

Na vrsti so Metini intervjuvanci ...

INTERVJU S SESTRO

Kako se počutite v samoizolaciji? Ne prav dobro, zelo mi je dolgčas in pogrešam družbo.

Kakšna je razlika v samoizolaciji v 1. tednom in sedaj, po 5. tednu? Na začetku smo se zadrževali več doma, sedaj pa se že malo družim s sosedi.

Kaj najraje počneš v prostem času doma? S sestro se igrava družabne igre, gledava filme, pečeva, igram igrice ...

Kako poteka tvoj dan? Zjutraj vstanem, si naredim zajtrk, grem naredit vse za šolo, pomagam kuhati, po kosilu odpeljem psa na sprehod, popoldne grem na sok k babi in proti koncu dneva igram igrice.

Ali imaš sedaj več obveznosti s šolo? Ne, ampak v šoli je boljša razlaga.

Si že bila v kakšni trgovini? Kako si se počutila ob nošenju maske? Ne, mami mi sedaj ne dovoli v trgovino.

INTERVJU S STARŠI

Kako se počutite v samoizolaciji?

Mami: Nisem v samoizolaciji, hodim vsak dan na delo.

Oče: Uživam v nečem novem.

Kako se zaščitite v službi?

Mami: Z zaščitno masko, rokavicami in očali.

Kaj najraje počnete s svojimi otroki?

Mami: Spuščamo zmaja, kartamo, kuhamo, pogledamo dober film ...

Kako poteka vaš dan?

Mami: Dopoldne sem v službi, ko pridem domov naredim kosilo, na hitro preletimo šolo, nato se družimo do večera.

Oče: Ko opravim delo za službo od doma, se spremenim v učitelja, kasneje v kuharja in čistilko.

Sedaj ste delno prevzeli del učiteljeve naloge. Kako bi se ocenili kot učitelja na daljavo?

Mami: Zelo težko, saj imam že dovolj svojih sprotnih obveznosti.

133

Kaj mislite, ali se ljudje držijo pravil glede obiskovanja trgovin?

Mami: Ne, saj srečujem v trgovini kar nekaj upokoјencev ob nepravih urah.

Mogoče že poznate koga, ki je imel ali še ima koronavirus?

Oba: Ne.

Se po vašem mnenju ljudi preveč straši glede prebolevanja in posledic, ki jih koronavirus prinaša? Zakaj?

Oče: Da, poslušamo tisoč dezinformacij, mnenja nestrokovnih ljudi, vsi se še lovimo v nasploh prvi karanteni in ker še ne vemo, kaj nas čaka, smo negotovi in prestrašeni.

Čakamo, da nam bodo rešitev povedali iz medijev. Osebno mi je vse skupaj v zabavo. :)

Kakšna je razlika v samoizolaciji v 1. tednu in sedaj, v 5. tednu?

Oče: Ne občutim razlike.

Taj je intervjuval ...

SOŠOLCA

Kaj najraje počneš doma? Dolgo spim in igram videoigrice.

Se ti zdi, da imaš sedaj več ali manj dela kot prej, ko smo hodili v šolo? Meni se zdi, da imam manj dela.

Si šel že v trgovino? Ne, nisem še šel.

Kako ti je bilo prvič nositi masko? Nič posebnega.

SVOJE STARŠE

Sedaj ste delno prevzeli tudi učiteljeve naloge. Kako bi se ocenili kot učitelja na daljavo? Nekaj srednjega. Otrokom pomagam, kolikor mi znese ob službi.

Kako ocenjujete, da se ljudje držijo pravil glede obiskovanja trgovin ali drugih javnih prostorov? Jaz bi rekel, da se v Sloveniji večina drži. Nekateri pa še vseeno ne.

Mogoče že poznate koga, ki je imel ali še ima koronavirus? Na srečo ne.

Za slovo pa ...

... le logotipi medijskih hiš, ki bi jih lahko obiskali. No, ampak ker jih v času koronavirusa še toliko bolj intenzivno spremljamo, si zaslužijo mesto v našem časopisu. Mogoče pa jih obiščemo prihodnje leto.

